

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCI., št. 1
januar – prosinec

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava za tisk Delo Repro, d.d.
Tisk Euroadria, d.o.o., v Ljubljani
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Glavni urednik
Marjan Toš

Odgovorni urednik
Boris Leskovic

*Franc Černigoj, Borut Jesenko,
Edvard Krašna, Boris Kryštufek,
Franc Ličer, Janko Mehle, Igor
Pičulin, Boštjan Pokorny, Vojko
Stadler.*

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5% stopnji.

**Besedila za objavo obvezno
pošljite tudi po e-mailu** (ali na
disketi + izpis), **uradne dopise,**
potrjene z žigom in podpisom odgo-
vorne osebe ZLD/LD, in **fotografi-**
je pa v originalu ali na CD. Pripišite
tudi svojo **telefonsko številko.**
*Nenaročenih rokopisov in fotografij
ne vračamo!*

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p.p. 505
1001 Ljubljana
e-mail: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:

do 15 besed 4 €,
od 15 do 25 besed 5 €,
od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno in
plačati vnaprej na **transakcijski**
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d.d., Ljubljana:
02010-0015687097.

Foto: M. Rovšček – Diana

IZ VSEBINE:

<i>B. Mahne:</i>	Vsaj še nadaljnjih 100 let – a z mlajšimi silami!	4
<i>M. Toš:</i>	Vse se vrača in vse se (tudi) plača ...	5
IZ DNEVNEGA TISKA		6
MNENJA IN PREDLOGI		8
<i>A. Križ:</i>	Zmešnjava na večni poti	8
<i>B. S. Kopač:</i>	Popravljajmo le tisto, kar je bilo slabo!	9
<i>M. Krofel:</i>	Šakali v Sloveniji	10
<i>B. Leskovic:</i>	Še vedno biser med lovskimi risanicami	13
PO LOVSKEM SVETU		16
<i>I. Slapšak:</i>	Kako lovimo v Avstraliji	16
<i>I. Slapšak:</i>	Na viktorijanske sambarje	18
<i>V. Kavčič:</i>	Številčnost losov v ZDA	20
<i>J. Mehle:</i>	Na kratko iz tujega tiska	21
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		22
<i>F. Stele:</i>	»Pfff ... je že ležavo«	22
LOVSKA ORGANIZACIJA		25
<i>N. Oven:</i>	Z 11. in 12. seje Upravnega odbora LZS	25
<i>B. Žerdin:</i>	Prekmurski rogisti negujejo kulturno tradicijo igranja že 35 let	26
<i>M. Dovžan:</i>	Z lastniki zemljišč je treba sodelovati	26
<i>B. Kurnik:</i>	Državno prvenstvo LZS (2007) v lovskem streljanju	27
<i>S. F. Kropce:</i>	Poročilo o raziskavi med lovskimi pripravniki za pripravo na teoretični del lovskega izpita v letu 2007 v ZLD Ptuj - Ormož	28
<i>T. Vrščaj:</i>	Skupni lov hrvaških in slovenskih lovcev	30
<i>B. Žerdin:</i>	Uspešna lovška bera LD Ljutomer	31
<i>B. Leskovic:</i>	Gams in alpski kozorog – ogroženi vrsti?	31
<i>Z. Marhl:</i>	Že 24. lovška maša pri sv. Pangraciju	32
<i>M. Simetinger:</i>	40-letno delo v Mežiškem lovskogojitvenem bazenu	32
<i>F. Rotar:</i>	»Kulturni evro« za lovsko kulturo!	33
<i>M. Sušek:</i>	60 let LD Radlje ob Dravi	34
<i>I. B.:</i>	60 let LD Porezen - Cerkno	35
<i>R. Andlovec:</i>	LD Vojkovo – Podnanos proslavila 60-letnico	36
<i>O. Zaverla:</i>	60 let LD Velunja – Šoštanj	36
<i>M. Maver:</i>	60 let LD Podbrdo	37
<i>F. Černigoj:</i>	60 let LD Javornik – Črni Vrh nad Idrijo	37
<i>L. Horvat:</i>	60 let LD Pečarovci	38
JUBILANTI		39
MLADI PIŠEJO		40
LOVSKI OPRTNIK		41
<i>J. Papež:</i>	Obiskovalec mrzle noči	41
<i>J. Petač:</i>	Skrb lovcev za obeležja NOB	41
<i>Z. Strnad:</i>	Starejši člani na vsakoletnem lovu	42
<i>M. Leban:</i>	Cvetejeva koza	42
<i>E. Mihevc:</i>	Razstava fotografij Milana Cerarja	43
<i>F. Rotar:</i>	Lovski dom na robu Maribora	43
<i>J. Marolt:</i>	V LD Velike Lašče praznovali god našega zavetnika	44
<i>F. Rotar:</i>	Kočevski medvedi v Vojvodini	44
	Nove knjige	46
V SPOMIN		47
LOVSKA KINOLOGIJA		48
<i>L. Fabiani:</i>	Oh, ti naši »strokovnjaki«!	48
<i>A. Strajnar:</i>	Delovna jesen in Društvu ljubiteljev ptičarjev	48
<i>J. Velikonja:</i>	Lovska preizkušnja za prinašalce	49
<i>J. Rus:</i>	32. mednarodna tekma barvarjev treh dežel: Avstrije, Slovenije in Italije	50
<i>KZS:</i>	Predvidena legla lovskih psov	51

SLIKA NA NASLOVNICI:
Divji prašič – (*Sus scrofa*)
Foto: K. Schneider

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna	
srnjak, lanščak:	1. 5.–31. 10.
srna, mladiči obeh spolov:	1. 9.–31. 12.
mladica:	1. 5.–31. 12.
Navadni jelen	
jelen:	16. 8.–31. 12.
košuta, teleta obeh spolov:	1. 9.–31. 12.
junica, lanščak:	1. 7.–31. 12.
Damjak	
damjak:	16. 8.–31. 12.
košuta in teleta obeh spolov:	1. 9.–31. 12.
junica, lanščak:	1. 7.–31. 12.
Muflon	
oven, lanščaki obeh spolov in jagnjeta obeh spolov:	1. 8.–28. 2.
ovca:	1. 8.–31. 12.
Gams	
kozol, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov:	1. 8.–31. 12.
Kozorog	
kozol, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov:	1. 8.–31. 12.
Divji prašič	
merjasec:	1. 4.–31. 1.
svinja:	1. 7.–31. 1.
ozimci in lanščaki obeh spolov:	1. 1.–31. 12.
Poljski zajec	
	1. 10.–15. 12.
Kuna belica, kuna zlatica	
	1. 11.–28. 2.
Jazbec	
	1. 8.–31. 12.
Lisica	
	1. 7.–15. 3.
Rakunasti pes (enok)	
	1. 8.–31. 3.
Navadni polh	
	1. 10.–30. 11.
Alpski svizec	
	1. 9.–30. 10.
Pižmovka	
	1. 8.–31. 3.
Nutrija	
	1. 1.–31. 12.
Fazan	
	1. 9.–15. 1.
Poljska jerebica (gojena)	
	1. 9.–15. 11.
Raca mlakarica	
	1. 9.–15. 1.
Šoja	
	20. 8.–28. 2.
Šraka	
	1. 8.–28. 2.
Siva vrana	
	10. 8.–28. 2.

Vsaj še nadaljnjih 100 let – a z mlajšimi silami!

Leto, ki je za nami, ni zaznamovala le 100-letnica naše lovske organizacije, ki smo jo slovenski lovci znali počastiti na veličasten in slavnosten način. Čeprav so bile v letu praznovanja mnoge naše aktivnosti usmerjene prav v pripravo in izvedbo proslave, vendar pa tudi v izdajo slavnostne monografije *Sto let v kraljestvu zlatoroga*, sodelovanje pri pripravi *Trijezičnega lovskega slovarja*, izdajo *Grlečeve monografije z zapisi skladb za lovske rogove* in tudi vse druge prireditve, ki smo jih lovci organizirali ob 60-letnicah na različnih območjih po Sloveniji. Naše delo je bilo usmerjeno tudi v pripravo in sprejem *Pravil Lovske zveze Slovenije*, v izvedbo kandidacijskih postopkov za volitve novih organov glede na sprejeta nova *Pravila* ter v aktivnosti ob parlamentarni proceduri za sprejem novele zakona o divjadi in lovstvu.

Pri organizaciji in izvedbi prireditev ob 100-letnici smo lovci zmogli in našli način, da smo se dostojno in kulturno predstavili slovenski javnosti, pa tudi širše, s poudarkom na vseh naših naravovarstvenih in lovs kogospodarskih uspehih pri varstvu in gojiti divjadi, kjer za nas veljajo načela trajnostne in razumne rabe naravnih virov. O nekaterih vsebinah našega dela pa žal le ne moremo med seboj vzpostaviti tiste potrebne stopnje enotnosti, s katero bi lahko z vso močjo našega znanja in argumentov delovali navzven. Predvsem to velja za tisti del našega organiziranega delovanja, ki terja nadaljnje odgovorno delo in kjer bi morali v naše vrste vključiti več mlajših lovk in lovcev, pa tudi tiste posameznike, ki, četudi se aktivno ne ukvarjajo z lovom in lovstvom, so vendarle podporniki in simpatizerji naše organizacije. Le sku-

paj z njimi bi lažje postavili merila za učinkovitejše izboljšanje naravnih razmer in okolja, v katerem živimo in živi tudi divjad.

Vse našete pomanjkljivosti bodo v naši bližnji prihodnosti vključene med naše glavne srednjeročne, če že ne kar kratkoročne naloge. To ne velja le za pridobivanje mlajših v naše vrste, pač pa tudi za iskanje mlajših in dovolj odgovornih članov, ki bodo pripravljene z vso odgovornostjo sodelovati pri organizacijskem in strokovnem delu ter ki bodo skušali dosegati jasno opredeljene programske cilje komisij. Le vsebina in opravljeno delo sta lahko merilo za uspešno delovanje; samo članstvo v organih Zveze in glasno razmišljanje brez konkretnih, jasno izoblikovanih predlogov žal nista dovolj. To bomo dosegli, če bomo delovali v skladu z vsebino slogana ob stoletnici: »Modrost za mladost.« Pri tem ne morem in ne smem mimo realnega dejstva, da je vse omenjeno v povezavi z mladimi v nekaterih naših lovskih družinah že večletna praksa njihovega naprednega delovanja. To se kaže tudi v vidnejših uspehih in naprednem delovanju takih lovskih družin.

Tudi vsa dogajanja ob postopku sprejemanja novele zakona o divjadi in lovstvu so nam prinesla nekatere izkušnje in spoznanja za našo nadaljnjo strategijo v prihodnosti. Vse zakone in njihove spremembe sprejema naš zakonodajni organ, Državni zbor RS; tam sedijo poslanci, ki glasujejo za posamezen predlog. Jasno nam je tudi, da velja tisti predpis, ki je bil potrjen z večino glasov v parlamentu. Če torej želimo doseči sprejem takšnih predpisov, ki bodo zagotavljali nara-

V letu 2008 želimo vsem bralcem našega glasila obilo zdravja, delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva tudi pri varstvu divjadi in lovu!

*Uredništvo glasila Lovec
Upravni odbor LZS
Nadzorni odbor LZS*

Foto: M. Rovšek – Diana

vi, divjadi, lovcem in lovstvu ustrezno mesto, moramo imeti s poslanci tudi ustrezen odnos in potreben vpliv. Žal smo že spoznali, da v takih postopkih prevečkrat prevlada le politična moč in ne moč argumenta in stroke, kar pred nas postavlja novo vprašanje: »Ali in kako se (pre)organizirati, da bi lahko imelo 22 000 naših članov in njihovih simpatizerjev ustrezen vpliv pri odločanju o problematiki, ki je pomembna za naše nadaljnje delovanje? Osebo menim, da bomo morali resno in preudarno premisliti, ali bi se morali, čeprav kot neprofitna organizacija civilne družbe, »nasloniti« na eno ali več političnih opcij, ki so zastopane v parlamentu. Tako nas bodo verjetno sprejele medse in podprle naša strokovno argumentirana stališča, ki so v prid divjadi in naravnega okolja. Le tako se nam ne bi dogajalo kot doslej, da se v parlamentarno proceduro prihuljeno vnesejo spremembe zakona, ki so za nas zelo pomembne, katerih sprememb pa Ustavno sodišče Republike Slovenije s svojo določbo nikakor ne zahteva (rokov za podelitev koncesije za krajšo dobo, kot je zapisana v veljavnem zakonu o divjadi in lovstvu). Prav v okviru omenjenih sprememb zakona ne moremo brez razmišljanj o vzpostavitvi ustrezne paradržavne institucije, ki bi morala, po našem mnenju, v okviru Ministrstva za okolje in prostor, v imenu države in v sodelovanju z lovci delovati pri načrtovanju v lovstvu. Zavod za lovstvo bi bil kot interdisciplinarna državna institucija, v kateri bi bili zastopani vsi, ki nam je narava naša svetinja, verjetno pravi odgovor na to!

V prihodnosti nas čaka še ena pomembna naloga: Lovska zveza Slovenije se mora organizirati projektno in pridobiti sredstva za svoje delovanje; tudi iz drugih virov in ne zgolj iz članskega prispevka. To pa pomeni našo drugačno organiziranost, zlasti vseh strokovnih služb LZS, na mnogo zahtevnejšo raven. Še posebej pa to pomeni vzpostavitev odgovornejšega odnosa služb LZS do naših članic.

Zopet ne gre samo za projektno organiziranje služb zaradi pridobitve sredstev iz strukturnih skladov Evropske unije in drugih tujih ter domačih državnih skladov (npr. Državni sklad Kraljevine Norveške). Službe LZS bomo morali reorganizirati tako, da bodo učinkovitejše v pomoč lovskim družinam predvsem tam in v tistem delu delovanja, kjer potrebujejo pomoč. Sodelovanje z LZS mora potekati prek strokovnih služb območnih lovskih zvez, za družine pa po potrebi tudi neposredno.

Dobro ocenjeno delo, ki smo ga opravili slovenski lovci v letu, ki se počasi izteka (ko to pišem), nam daje polno podporo za smeļjši pogled v prihodnost. Upam si trditi, da smo v marsičem uspeli in da smo tudi širši slovenski javnosti ustrezno predstavili zlasti našo naravovarstveno vlogo v skrbi za ohranjanje narave in divjadi v njej. Trdno sem prepričan, da bi lahko naše temeljne naloge, ki temeljijo na prostovoljnem, neplačanem delu, kot obliki delovanja civilne družbe, uspešno opravljali tudi v prihodnje, ne da bi se bistveneje spreminjala temeljna organiziranost lovstva na Slovenskem.

Slovenski lovci smo sposobni sprejeti izzive prihodnosti. Sposobni smo tudi strniti vso pozitivno energijo, ki preveva veliko večino naših članic in članov, da odgovorno uresničimo vse naloge, ki se niso skoraj nič spremenile od takrat, ko jih je v ustanovno listino leta 1907 zapisal naš nestor, dr. Ivan Lovrenčič.

V letu, ki prihaja, naj vam vsem slovenskim lovkam in lovcem, pa tudi našim tesnim sodelavcem in drugim bralcem zaželim obilo zdravja, osebnih uspehov ter veliko dobre volje za dosego naših ciljev; ne nazadnje tudi pristnih lovskih užikov v naravi!

Lovski zdravo!

Bogdan Mahne,
predsednik LZS

Iz urednikovega zornega kota

VSE SE VRAČA IN VSE SE (TUDI) PLAČA ...

Na začetku vsakega novega leta smo polni prijetnih občutkov in dobrih želja, da bi bilo leto boljše, uspešnejše, srečnejše in bogatejše. Ponavadi novoletna voščila prevevajo dobre želje in pričakovanja, da nam bo naklonjenega čim več zdravja, dobre volje, prijetnih medsebojnih odnosov in v zeleni bratovščini tudi iskrenega lovskega tovarištva. Tega ni nikoli preveč, zlasti še zdaj, ko nas nori čas hitenja za materialnimi dobrinami vse bolj oddaljuje in nam ne daje veliko priložnosti za sproščen pome-nek, nasvet in skupni korak proti dobrim delom. Ob koncu minulega leta, ki nam bo zagotovo ostalo v trajnem spominu zaradi odmevnega praznovanja stoletnice organiziranega lovstva na Slovenskem, sem si po daljšem času vzel nekaj časa za druženje s starimi lovskeimi prijatelji in tovariši. Beseda je dala besedo in na dan so prišle številne dileme aktualnega lovskega vsakdanjika, ki je prežet z nepotrebnimi napetostmi, nelagodjem in nepredvidljivim pričakovanjem, kaj neki bo vendarle prinesla toliko opevana sprememba zakonodaje. Tako rekoč še vedno sveži predpis iz leta 2004 že doživlja spremembo za spremembo, pobude za raznorazne presoje dobesedno dežujejo, lobisti delajo s polno paro, lovski funkcionarji modrujejo, lovci pa nič krivi in nič dolžni čakajo(mo), koliko kruha se bo speklo iz te čudne in nepresejane moke. Nekaj zagotovo in peko bo seveda treba plačati. Danes ali jutri, tako ali drugače. Že star pregovor pravi, da se vse plača. In spet drugi, da se vse tudi vrača. Milo za drago.

Tudi v našem glasilu, ki je navezadnje del slovenskega medijskega prostora in lovskega javnega mnenja, smo že nekajkrat zapisali, da preveč stopicamo na mestu, se ponavljamo, delamo iste napake, ne vidimo gozda, temveč posamezna drevesa, in predvsem, da očitno nočemo razumeti zahtev sodobnega časa; zaradi nič kaj obetavnih pričakovanj znova opozarjamo na to večno temo. Oni dan mi je ugledni lovski tovariš, ki je med zeleno bratovščino izjemno cenjen in spoštovan, pripovedoval, da pri njih preprosto ne morejo razumeti počasnosti in neodločnosti vrha lovske organizacije, ki bi morala zarezati v rakavo tkivo lovske tranzicije in jo končati enkrat za vselej. »Toliko je nekkih preživetih zamer, toliko drobnih interesov nekaterih posameznikov, ki že desetletja sedijo na funkcionarških stolčkih, se iz njih presedajo v udobnejše fotelje, a ko bi bilo treba vzeti stvari odločno v roke, preprosto presahnejo. Mar ne bi bilo bolje, če bi se elegantno umaknili in dali prostor drugim, morda mlajšim, povsem neobremenjenim, ki vidijo daleč in ki jih ni strah nevarnih čeri v razburkanem morju. In še, je nadaljeval, zakaj končno ne naredimo konec neproduktivnemu administriranju in birokraciji, ko gre za formo in ne za vsebino. Mar nimamo ljudi, ki bi znali reči bobu bob in odločno zapreti vrata vsem neumnostim, ki smo jim bili priča v zadnjem obdobju? Spodaj, na terenu, si želimo, da bi se prenehali ukvarjati sami s seboj in da bi končno prijeli za vajeti krovne organizacije, ki je v preteklosti kljub vzponom in padcem znala ohraniti vseslovenski značaj, notranjo trdnost, homogenost ter ločiti zrnje od plevela. Menda se ja ne bomo ukvarjali le sami s seboj, temveč z vitalnimi interesi okolja, narave in divjadi, zaradi česar so se naši predniki pred sto leti in več združili pod skupnim lovskeim praporom,« je v mirnem tonu, a argumentirano in vzneseno pripovedoval moj prijatelj. Nisem mogel drugega, kot da sem mu pritrdil in dal prav.

Še veliko takšnih in podobnih razmišljanj se je nabralo v zadnjem mesecu, ko sem dobival pisma in telefonske klice, naj bomo vsaj v Lovcu odločnejši, jasni in kritični. Zaradi vsega, kar se slabega dogaja v naši organizaciji, in zato, da bi počasi prišli na zeleno vejo in se ukvarjali z rečmi, zaradi katerih smo skupaj. S takšnim vodstvom, ki bo kos izzivom in ki bo morda le imelo priložnost, da zaključi celoten mandat. Tega pa že dolgo ni bilo in morda bo tudi zato zapitek toliko dražji. Kdo bi vedel?

Dr. Marjan Toš

Foto: G. Bočina

OB 100-LETNICI SLOVENSKE LOVSKE ORGANIZACIJE

Delo, Večer, 29. 10. 2007 (Marjeta Šoštarič, Sabina Vrhnjak) – Ob stoletnici lovske organizacije je Delo objavilo poročilo o sobotni slovesnosti Lovske zveze Slovenije. Pod naslovom Grenko praznovanje je poudarilo, da se »lovci ne strinjajo z ravnanjem oblasti, ki lovski zakon popravlja po svoje in ne tako, kot naj bi ga po lanskim razsodbi ustavnega sodišča«. Na kratko je povzelo tudi govora obeh slavnostnih govornikov: predsednika LZS **Bogdana Mahneta** in ministra **Janeza Podobnika**. Slednji je polaskal 1.200 povabljenim predstavnikom lovske organizacije, še posebno, ko je govoril o iztrebljanju lovišč v času fevdalizma in o – po zaslugi naravovarstveno ozaveščenih lovcev – ponovnem naseljevanju divjadi nekaterih vrst.

O slovesnostih LZS je v zadnjih oktobrskih številkah obširno poročal tudi Večer. Med drugim je navedel misel predsednika LZS **Bogdana Mahneta**: »Če bi državni zbor besedilo novele zakona o divjadi in lovstvu v terek kljub vsem pomislekom sprejel, Bogdan Mahne napoveduje možnost vložitve veta s strani dr-

žavnih svetnikov, možnost ustavne presoje zakona in nazadnje celo referendum ...«

DO KDAJ BOMO ŠE PROSTO NABIRALI JAGODE?

Večer, 30. 10. (Sabina Vrhnjak) – »Divjad ne more imeti zasebnega lastnika – če bomo tukaj poklekli, potem se bomo v naslednjih letih tudi pogovarjali, ali še smemo nabirati jagode, borovnice in maline oz. ali je prehod čez gozd v rekreativne namene sploh še dovoljen.« je o razsežnostih morebitnega sprejetja novele zakona o divjadi in lovstvu povedal **Borut Sajovic** iz opozicijske LDS. Kakšne so možnosti, da novela zakona o divjadi in lovu ne bi bila sprejeta, si Sajovic ne upa napovedati, prepričan pa je, da bodo tudi »nekateri iz SDS zakon sprejeli s stisnjenimi zobmi«. **Franc Sušnik** iz SDS je dejal, da tega, kako bodo glasovale posamezne skupine, ne more napovedati, da pa so znani pomisleki pri NSI.

Potem ko so pri Lovski zvezi Slovenije in opozicijski LDS prednostno podeljevanje druge koncesije označili kot vračanje v fevdalizem, saj bi imeli pri podelitvi druge koncesije prednost

lastniki zemljišč in ne več lovske družine, je **Franc Sušnik** iz SDS to zavrnil kot nesmisel.

VELEPOSESTNIK NOČE ZASEBNEGA LOVIŠČA

Direkt, 17. 11. 2007 (Vito Klavora) – Čeprav ima **Anton Globočnik**, starešina LD iz Železnikov, več kot 100 hektarjev gozda, nikakor ne podpira novega vladnega zakona, ki hoče lovne pravice podariti lastnikom. Globočnik je med drugim dejal, da imajo nekateri ljudje zmotno mnenje o lovstvu kot o zelo donosnemu poslu. Z dodeljevanjem koncesij lastnikom gozdov bi se zelo verjetno hitro zgodilo, da bi oddajali lovišča v najem bogatim tujcem, katerim ni noben problem plačati visoke vsote, da le lahko pokončajo kakršen koli plen.

V PARLAMENTU ODLOŽILI GLASOVANJE, LOVSTVO ČAKA

Večer, Primorske novice, Kmečki glas, Delo, Dnevnik, 2. 11. (Sabina Vrhnjak, Jana Krebelj, Kristijan Hraštar, Tatjana Pihlar in drugi) –

Dejstvo, da so v slovenskem parlamentu odložili glasovanje o noveli zakona o divjadi in lovstvu, je predsednik LZS **Bogdan Mahne** pospremil z naslednjim komentarjem: »To kaže samo na to, da v koaliciji niso usklajeni glede vsebine novele in da smo s svojimi argumentiranimi stališči tudi tiste, ki so mislili politično glasovati, prepričali, da je tu le potrebno strokovno glasovanje!« Na predlog **Jožeta Tanka**, poslanca SDS, so namreč v državnem zboru s 43 glasovi za (in 18 proti) glasovali, da bodo o amandmajih k zakonu o divjadi in lovstvu glasovali na eni izmed prihodnjih sej državnega zbora.

»Predlagam, da ne nasedamo interesom velikih lastnikov gozdov in da ne spreminjamo stvari, ki dobro tečejo,« je med drugim preudarno dejal **Miran Potrč** iz SD in pohvalil dobro tradicijo lovstva, ki jo imamo v Sloveniji že sto let. Temu je poslanski kolega **Dušan Kumer** dodal, da ne razume, kako se lahko ministristvo pri skrajšanju koncesijske dobe za lov sklicuje na argument, da je ta doba dovolj dolga glede na življenjsko dobo divjadi in se sprašuje, zakaj potem ribičem koncesija za trideset let!?

Na ugovore poslancev je **Franc Sušnik** iz SDS tudi tokrat dejal, da so z novelo zakona skušali najti stalno prisoten kompro-

mis med lovci in lastniki zemljišč, ki naj bi jim ugodili predvsem pri prednostnem podeljevanju druge koncesije.

Primorske novice so med drugimi navedle zanimivo misel poslanca **Franca Žnidaršiča** (Desus): »V tistih državah, kjer je lov bolj svobodomiselnost rešen, divjadi ni veliko ali pa je enostavno ni.« Kmečki glas je v naslovu članka zapisal, da je divjad nikogaršnja lastnina. Povzel je tudi opozorilo podpredsednika zveze lastnikov gozdov **Jožeta Jeromela**, da se ne sme pozabiti na škodo, ki jo povzroča divjad.

Dnevnik je poročal tudi o koalicijski neposlušnosti zaradi zakona o lovu, saj so novelo zakona podpirali samo še poslanci SDS.

LOV JE ODSEV DRUŽBENIH RAZMER

Delo, 3. 11. (Boris Jež) – Znani novinar Dela, ki zase pravi, da ni zagovornik lova, meni, da je lov vedno odsev družbenih razmer in ga je zato treba jemati v realnih okvirih. »Lov ima svojo etiko, je še dodal, nato pa nadaljeval: »Lovstvo je sestavni del slovenske kulture in tradicije, tako kot čebelarstvo in še marsikaj drugega. Lovstva ne moremo pospraviti pod preprogo, češ, ubijalci, mesojedci in tako naprej. Gre za pomemben sestavni del narodove tradicije in kulture. Nikoli se ni živali ubijalo samo iz neke krvoločnosti; vselej zaradi preživetja! Lovstvo ima v tem pogledu v sebi več etike kot mnoge religije.«

Klara Škrinjar v isti številki

Dela v obširnem sestavku SP piše o polhu, »ki ga Slovenci štejemo za pomembnega predstavnika naših gozdov; celo še več, z njim ali prek njega smo nekoč izkazovali svojo identiteto (polhovka, simbol slovenstva v zadnjih sto letih).« Dandanes je polh razvrednoten in grdo ponižan na večinsko vedenje o velikokrat nekulturnem polhanju. S tako ugotovitvijo soglaša tudi **Magda Peršič**, etnologinja Notranjskega muzeja Postojna, ki daje odločen »ne« množični ponudbi lova na polha ter »da« tradiciji, ki je očitno res močna in jo je zavoljo tega treba ohranjati.

ZAMEJSKI LOVCI NA OBISKU V MARIBORU

Večer, 17. 11. (Marjan Toš) – V okviru dolgoletnega sodelovanja Lovske zveze Maribor s Klubom prijateljev lova iz Celovca je bilo v soboto, 17. novembra, v lovskem domu na Pobrežju tradicionalno srečanje z zamejskimi lovci iz avstrijske Koroške. Naše rojake je vodil dolgoletni predsednik KPL iz Celovca **Mirko Kumer - Fric**, ki ima tudi sicer veliko zaslug za vidno vlogo tega kolektiva zelene bratovščine na Koroškem na naravovarstvenem, kulturnem in narodnostnem področju.

Koroški rojaki so se skupaj z gostitelji iz mariborske lovske zveze pod vodstvom predsednika **Braneta Kurnika** ustavili v lovskem domu na Pobrežju in se nato skupaj odpravili na krajši lov v Gojitveno lovišče Fazanerje Vurberk.

ZA GOSPODARJENJE Z DIVJADJO JE POTREBNO VELIKO ZNANJA

Večer, 22. 11. (Urška Šprogar) – Lovci, strokovnjaki s področja gozdarstva, biologije, ekologije in naravovarstva nasprotujejo spreminjanju veljavnega zakona o lovu. To utemeljujejo med drugim tudi z dejstvom, da gozd pokriva le nekaj več kot polovico Slovenije oziroma življenjskega prostora divjadi. Posamezne vrste divjih živali namreč sploh ne živijo v gozdnem prostoru ali pa neposredno ne vplivajo na gozd.

»Po mnenju strokovnjakov se lovišča sploh ne smejo razdeliti na manjša, saj tako zmanjševanje prinaša katastrofo in korak nazaj,« so že zdavnaj ugotovili poznavalci naravnih procesov. Lep primer tega, kaj se zgodi, če so lovišča prepuščena posameznim lastnikom, vidimo na Hrvaškem, kjer imajo po petih letih že težave, saj so pobili vse, kar je bilo mogoče pobiti.

* * *

Direkt je objavil pogovor z **Božidarjem Flajšanom**, »prototipom« prijaznega Belokrajca, ki vodi ekološki forum LDS in piše angažirane knjige. Konec oktobra je pripravil peticijo proti uvedbi fevdalnih odnosov v lovstvu, ki se ji je pridružila tudi Lovska zveza Slovenije in ki jo je doslej podpisalo več tisoč ljudi, predvsem tudi največje avtoritete s področja ekologije živali, ki se pošteno zavedajo negativnih posledic.

Večer je objavil zanimiv članek **Urške Šprogar** z naslovom Zaradi garij v Julijskih Alpah izumira kozorog in redčijo se črede gamsov, Nedeljski pa sestavek **Francija Horvata** z naslovom Domovina belorepega orla. Primorske novice so poročale o medvedu, ki je v Podlaki na Blanjski planoti raztrgal telico.

Srečanje v gozdu na Dobrovljah se je končalo s strelom, poroča **Brane Piano** v Delu. Lovec je obvestil policiste, da sta neznanca z motornima kolesoma divjala po gozdu, motorista pa sta ga prijavila, da je streljal nanju. Zanimivo bo izvedeti, kdo je v dobroveljskem primeru bolj kršil prepise: lovec ali motorista?

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

V obdobju od 1. do 30. novembra 2007 je bilo z območja 113 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 454 živali.

Virološki laboratorij Enote za diagnostiko kužnih in drugih boleznih živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 437 lisic, 1 govedo, 1 jazbeca, 2 kozi, 3 kune, 4 mačke, 4 ovce, 1 psa in 1 srno.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena.

Jedrt Maurer Wernig,
dr. vet. med.,

vodja Oddelka za zdravstveno varstvo živali VURS

Foto: M. Rovšek – Diana

Zmešnjava na večni poti

V zadnjem času v slovenski javnosti, posebno pa med lovsko srenjo, odmeva peticija proti vračanju v fevdalizem oz. proti ponovni uvedbi fevdalnih odnosov na primeru Zakona o divjadi in lovstvu. Peticijo je podpisalo že veliko ljudi. V Lovcu, 11/2007, je objavljen poziv starešinam LD, naj organizirajo podpise (podporo) večine članstva. Kot starešina ene izmed lovskih družin, ki so jo doslej »jahali« že prav vsi oblastniki, bom omogočil podpis vsakemu članu, sam pa je ne morem podpisati, ker menim, da je kompleks lovstva mnogo širši.

Povsem jasno je, da akcijo vodi stranka LDS oziroma njen Ekološki forum, katerega pomembni člani so tudi pobudniki peticije. Trdno sem prepričan, da nas večina lovcev odklanja vpletanje politike in političnih strank v lovske zadeve, čeprav smo lovci kot posamezniki v bistvu pripadniki, somišljeniki in podporniki vseh političnih strank, ki delujejo v naši državi. Verjetno je zgolj po naključju v isti številki revije Lovec objavljen moj prispevek o Zelenem križu. Tovariši lovci, kam bi prišli, če bi v prispevku pozival lovce, naj Zeleni križ organiziramo v okviru foruma katere koli politične stranke?! Spoštovani podpisniki in lovske družine, ali smo slovenski lovci res že tako slabo organizirani, da svoji stanovski organizaciji sploh ne zaupamo več? Nekateri ste bili, nekateri ste zdaj, drugi boste v prihodnje na najodgovornejših funkcijah v LZS. Ali niste sposobni in voljni v okviru naše stanovske organizacije izpeljati takšne akcije!? Morda vam je pred javnostjo nerodno priznati članstvo v LZS in ste raje prispevali svoje podpise za eno iz-

med političnih strank. Ob pregledu podpisov ugotavljam, da vas je med podpisniki malo, ki vas je LZS »obesila s kljunom navzdol«. Vzeli ste kredibilnost LZS in v prihodnje lahko pričakujemo odgovore političnih strank, naj lovske probleme rešuje LDS

oziroma njen Ekološki forum, ko bo imel oziroma imela večino v parlamentu. Da se razumemo, zelo se strinjam s pomanjkljivo vsebino peticije in tudi stranka LDS mi je zelo blizu. Vendar lovci - podpisniki in predlagatelji, ravnate slabo, škodljivo in nerazumno, ko naše nezadovoljstvo vežete le na eno politično stranko. Naši prijatelji in podporniki morajo biti v vseh strankah. Podobne aktivnosti morajo voditi organi LZS, če to nepolitično in civilno družbeno organizacijo slovenski lovci še želimo imeti. Nerazumljivo je, da nekateri podpisniki stalno govorite in pišete, kaj vse bi morala nare-

diti LZS, aktivnosti pa peljete mimo nje in, upam si trditi, da v škodo slovenskega lovstva.

Ko rečem, da mi je LDS zelo blizu, pa ne morem mimo vseh napak te stranke, ki so jih volivci na srečo zaznali pravočasno. Menim, da je naša Kočevska utrpela ogromno škodo v desetletni vladavini LDS. Tako malo in napačno ni razumela Kočevske nobene oblasti v večstoletni zgodovini. Ni pokrajine in ne kraja na Slovenskem, ki bi v zadnjih 15 letih tako nazadoval,

in lovstvu. Ko sem se seznanil s predlogom sprememb zakona, sem bil trdno prepričan, da taka blamaža ne bo sprejeta. Obstajala je tudi možnost odložilnega veta in seveda možnost referenduma. Ob parlamentarni razpravi sem se počutil tesnobno ob pogledu na ministra, ki ga tudi njegovi koalicijski partnerji poučujejo, da je predložil slab, nekorekten in nesprejemljiv zakon. Upam, da bo zakon čim prej umaknil, razen sprememb, ki jih terja Ustavna odločba! Poleg mi-

Foto: M. Popež - Diana

kot je Kočevska. Oblast in s tem politične stranke so prek MNZ in MO, prek Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov, ki je lastnik večine kočevskega ozemlja, prek ZGS, prek državnih lovišč in prek lastništva v nekaterih podjetjih povzročila, da je Kočevska pusta in prazna. Zato je stranki, ki je bila v zadnjih letih vodilna na oblasti, težko zaupati njeno dobronamernost. A tudi zdajšnja oblast v zadnjih treh letih za Kočevsko ni naredila ničesar.

Človek ne more verjeti, da katera koli oblast lahko pripravi tako »skropucalo«, kot ga je pripravila MKGP za spremembo Zakona o divjadi

ministra sta sedela tudi dva, verjetno ustvarjalca in oblikovalca zakona. Sam ne vem, kje živita, da lahko podtakneta take vsebine!? Približno en mesec pred razpravo sem imel možnost poslušati oba birokrata, kako se MKGP že ne bo ukvarjalo z lovstvom oziroma s t. i. »hobi programom«. Upam, da bo tudi minister kmalu ugotovil, kdo vse vedri v njegovi neposredni bližini! Prepričan sem, da ob takih ne vrednih dejanjih oblasti niso potrebne peticije mimo LZS. Da, LZS ima veliko zaslug, da je odloženo glasovanje in verjetno celo umaknitev Zakona o divjadi in lovstvu iz parlamentarne

procedure. **Ali ste bili vsi podpisniki tedaj zraven?**

Zaradi lova se Slovenija gotovo ne bo vrnila v fevdalizem. Da smo dobili veleposestnike, v veliki meri nosi odgovornost tudi stranka, ki zdaj zbira podpise proti lovu teh veleposestnikov na svoji zemlji. Prepozno! Vprašajmo se, kaj so delali, ko so ti veleposestniki »nastajali«, oni pa so bili na oblasti. Popolnoma legitimna in zakonita je njihova zahteva po zasebnih loviščih in loviščih lastnikov kmetijskih zemljišč. Normalno je, da se njihovi interesi kažejo skozi politične stranke. Bojim se, da bodo njihove interese začele zastopati tudi stranke tako imenovane leve opcije, saj je znano, da stranke zanimajo volivci le pred volitvami, vmes pa prevladujejo interesi kapitala.

Predlagatelji in podpisniki so popolnoma prezrli lastnika več kot 10 % najboljših slovenskih lovišč in zemljišč, to je državo. Pa menda ne boste trdili, da so ta lovišča namenjena zgolj gojitvi in proučevanju divjadi!? V njihovo normativno in deklarirano ureditev verjamejo le sanjači in posamezni pisarniški birokrati. To so pretežno komercialna lovišča, od katerih imajo največ koristi le posamezniki, pa v omenjenih loviščih niso lastniki niti kvadratnega metra zemljišča! V takih loviščih skoraj na vsakem drevesu visi preža, pred katero se v jesenskem času po travnikih razmetava sladkorna pesa in sadne tropine. Na tak način se do 31. decembra ustvarja koncentracija divjadi (tudi na račun lovišč lovskih družin, ki si takih oslarij ne privoščijo). Tako se ustvarja vtis, kako dobro se skrbi za divjad, v resnici pa so taka dejanja namenjena, da divjad dobi v telo še nekoliko več kot 9 gr. svinca. Vsaj za Kočevsko velja, da so konflikti med krajanji - kmeti in lovci nastajali v tako imenovanih loviščih posebnega namena (LPN). Njihov odnos do divjadi in lokalnega prebivalstva je v pretežni večini primerov mnogo slabši, kot so ga v pre-

teklosti očitati »rdečim baronom«. Očitno imamo zdaj opravka s »črnimi oligarhi« v državnih loviščih, ki imajo neomejeno in nekontrolirano oblast. Pa o tem v peticiji niti besedice! Menim, da je vsaj nekaterim, ki pišejo o »intelektualni podhranjenosti« v vodstvih državnih lovišč, jasno, kaj se dogaja v ekosistemih z naravo in divjadjo. Vsi smo zainteresirani, da ohranimo prvobitnost naravne in kulturne dediščine, kar nas zavezujejo deklaracije Evropske unije.

Nekatera stališča skupin in strank v razpravi o spremembah Zakona o divjadi in lovstvu so želela zanetiti spor med lovci in slovenskimi kmeti. Osebnostno menim, da tega spora ni in ga tudi v prihodnje ne sme biti. Kmetje od lovcev upravičeno pričakujejo, da jim bomo škodo od div-

jadi poskušali preprečiti v največji mogoči meri, morebitno nastalo škodo pravočasno in pošteno ocenili in poravnali, medse pa brez obotavljanja sprejeli tudi kmete, ki si lova želijo, da jim namerno ali iz malomarnosti ne bomo povzročali škode ter da jih bomo vsaj vljudno pozdravili in se jim zahvalili, ker lovimo na njihovem zemljišču.

Spoštovani lovci, v naših, sicer vsečnih akcijah je le potrebno mnogo več modrosti in ne pozabimo, da je naša stanovska organizacija preživela 100 let. Ne smemo je videti le tedaj, ko nam kaj daje; tudi mi smo ji dolžni veliko prispevati. Potrebuje predvsem znanje. Smo ji ga pripravljene razdajati le za ozke interese nekaterih političnih strank?

Anton Križ,
Zg. Briga

Popravljamo le tisto, kar je bilo slabo!

Rad bi izrazil svoje misli ob robu dvema prispevkoma: *Po praznovanju (še) prenova*, ki je razmišljajneje dr. **Marjana Toša**, glavnega urednika glasila Lovca, in *Lovski fevdalizem na pohodu*, mag. **Janeza Črnača**. Oba sta bila objavljena v Lovcu, 11/2007.

Kar nekajkrat sem temeljito in skrbno prebral oba članka. »Le zakaj neki?« se bo vprašal običajen bralec. Ne le stoletnica lovske zveze Slovenije, temveč tudi vse drugo, povedano ob tej priložnosti, me je napotilo v razmišljanje. Član zelene bratovščine sem že 34 let, zato mi ni vseeno, kaj si o tem mislijo preostali državljani.

Moje misli so osredotočene predvsem na besede, ki jih je nekdo od govornikov izrekel na proslavi v Cankarjevem domu. Dejal je nekako takole: »Le kaj nam je, da stoletno lovsko tradicijo tako malo spoštujemo in kar naprej nekaj spreminjamo; predvsem

tisto, kar je v lovstvu dobro že 100 let. Nad tem bi se morali zamisliti prav vsi, predvsem pa tisti poslanci v DZ RS, ki hočejo na 'ho-ruk' spreminiti lovski zakon, predvsem po meri novih lastnikov zemljišč in gozdov.«

Strinjam se z besedami urednika glasila Lovca in apelom mag. Črnača, tvorcem Etičnega kodeksa slovenskih lovcev, da je prenova LZ Slovenije nujna, ni pa rečeno, da je vse doslej zapisano in uporabljeno v praksi slabo! Novi, dopolnilni zakon o lovstvu je še v proceduralnem postopku v parlamentu in je trenutno v mirovanju. In prav je tako. Naglica ne prinese nič dobrega. To vemo vsi iz lastnih izkušenj. Zato podpisam apel mag. Črnača, da lovci s podpisom peticije na novelo zakona, ki so jo pripravili mladi v ekološkem forumu LDS, prispevamo svoj glas k spremembam Zakona o divjadi in lovstvu. Naslov prispevka mag. Črnača Lovski fevdali-

zem na pohodu je še kako umesten, zato je prav, da lovci pokažemo enotnost, strnemo svoje vrste in se ne pustimo izigrati novim, sodobnim 'fevdalcem'.

Ob tej priložnosti naj navedem še nekaj misli ob tem, kar je povedal predsednik LZS **Bogdan Mahne** na proslavi ob 40-letnici LZ Idrija, ki smo jo obeležili 17. 11. 2007. Tudi njegove besede so se dotaknile vseslovenskega lovskega problema in novega zakona, ki je v parlamentu na novi preizkušnji. Zame pomembne besede so bile, da moramo lovske vrste pomladiti ter veliko pozornosti nameniti izobraževanju, saj bomo le tako lažje zastopali svoje interese v družbi, ki nam ni najbolj naklonjena. Gospodariti z naravo in divjadjo v njej, ki je le del nje, ni preprosto. Narava nikoli ne odpušča grehov. Za nepravilen ali celo mačehovski odnos do nje nas lahko kaznuje. Ne sme nas biti sram povedati, da smo lovci v svojem 100-letnem delovanju dokazali, da smo del narave, da imamo do nje pozitiven odnos, da smo dobri gospodarji, kar želimo ostati tudi v prihodnje. Na to moramo biti ponosni, saj nam vse prej navedeno priznavajo in celo zavidajo tudi nekatere evropske države, npr. Avstrija, Italija, Nemčija, pa še bi lahko naštevali. Deležni smo pohvale in priznanj naši organiziranosti, predvsem pri gojitvi divjadi in ohranjanju naravnih danosti. Na take pohvale smo lahko in moramo biti ponosni.

Srčno upam, da bo novo vodstvo LZS zmoglo in znalo prisluhni napotkom in smernicam dr. Toša, mag. Črnača, pa tudi predsednika Mahneta. Lepo in prav bi bilo, če bi znali ohraniti vse, kar je dobro in koristno, popravljali pa le tisto, za kar smo skozi delo ugotovili, da je slabo. Za konec naj ne bo odveč več kot 2000 let star pregovor kitajskega filozofa: »Kdor naredi napako in je ne popravi, je storil že drugo napako!«

Bruno Stanislav Kopač
LD Krekovše

Šakali v Sloveniji

*V zadnjem stoletju smo bili zaradi človekovega poseganja v naravo priča mnogim spremembam v vrstni zastopanosti divjadi v Evropi in tudi v Sloveniji. Nekatere vrste so bile iztrebljene, druge so prišle na novo. Mnoge med slednjimi (npr. nutrija, pižmovka, pav, fazan, muflon, damjak, rakunasti pes, rakun, ameriški mink) je človek hotel ali nevede umetno zanesel v naravo, kjer so se ponekod obdržale, nekatere med njimi pa tudi zelo razširile. Od teh vrst se razlikujejo prišleki (kolonizatorji), ki so zaradi različnih sprememb v okolju naselili nova območja po naravni poti, brez neposredne človekove pomoči. Eden izmed takšnih je tudi zlati šakal (*Canis aureus*).*

Šakal v Evropi in njegovo širjenje

Zlati šakal je edina vrsta šakalov, ki živi v Evropi. Uvrščamo ga v družino psov (*Canidae*), po velikosti

pa s težo 10 do 12 kg spada nekje med lisico in volka. Samo biologijo vrste bom podrobneje opisal v drugem prispevku, tokrat se nekoliko podrobneje seznanimo s podatki o njegovem pojavljanju v Sloveniji, ki smo jih doslej uspeli zbrati

na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete.

V Evropo se je zlati šakal razširil v času po zadnji ledeni dobi z Bližnjega vzhoda. Razširjen je bil na Balkanskem polotoku, predvsem na južnejših obalah Sredozemskega morja ter ob Črnem morju. V 20. stoletju se je začela vrsta širiti, predvsem ob večjih rekah in ob vzhodni obali Jadranskega morja. V drugi polovici prejšnjega stoletja so se prvi klateži začeli pojavljati tudi v Srednji Evropi, vse do Nemčije in Slovaške na severu.

Glavni razlog za tako razširitev po Evropi je bilo verjetno veliko zmanjšanje oziroma lokalno izumrtje populacij volkov, ki so za šakala glavni tekmeči. Še dandanes je znano, da na območjih, kjer živijo volkovi, ni šakalov oziroma so le-

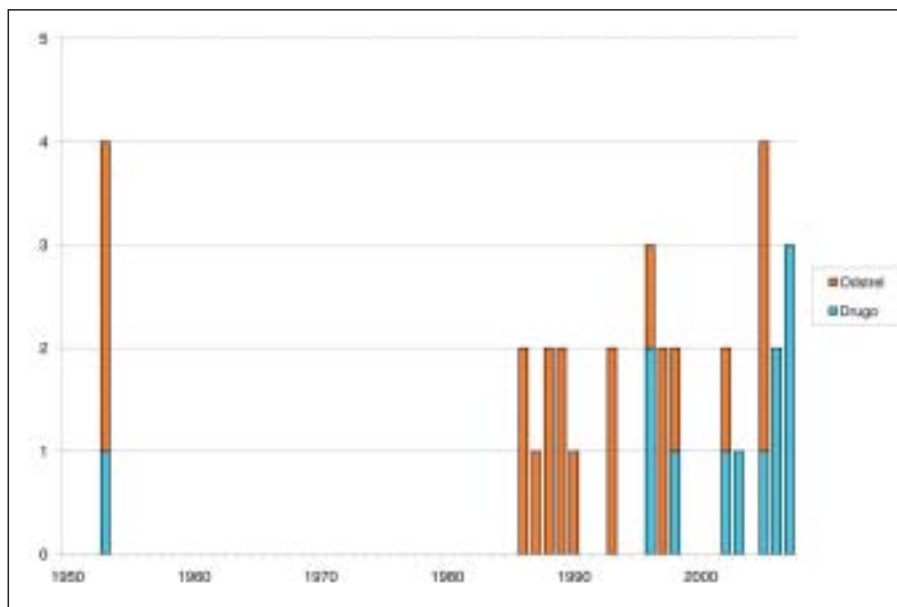

Foto: J. Pap – Novi Sad

je za več let zavlado zatišje in šakali so se spet pojavili šele v osemdesetih letih prejšnjega stoletja. Manjši višek v številu odstreljenih šakalov je bil dosežen konec osemdesetih in v začetku devetdesetih (glej *graf*). Zatem je število podatkov spet nekoliko manjše, vendar se od takrat šakali bolj ali manj redno pojavljajo v Sloveniji. Manjše povečanje v številu opaženih in odstreljenih živali je bilo ponovno zabeleženo v zadnjih letih, vendar pa je to morda tudi odraz intenzivnejšega zbiranja podatkov. Velja poudariti, da se taka časovna razporeditev precej dobro ujema s podatki razširjanja in manjšanja območja razširjenosti šakalov na Hrvaškem. To kaže, da je v Sloveniji

pojavljanje šakalov odvisno predvsem od populacijskih nihanj v osrednji (donorski) populaciji na Hrvaškem.

Doslej nam je uspelo zbrati podatke o 23 odstreljenih šakalih ter 12 podatkov o neposrednih opažanjih ali drugih znakih prisotnosti. Največ podatkov prihaja iz primorske regije (LD Koper, LD Kozina, LD Podgorje, LD Strunjan) ter z Ljubljanskega barja in njegove bližnje okolice (LD Borovnica, LD Vrhnika, LPN Ljubljanski vrh, LD Pšata, LD Toško Čelo, LD Vič - Ljubljana). Posamezne živali so odstrelili ali jih opazili še v GL Žitna gora (zdaj LPN Žitna gora), v Majšperku, Kidričevem, Račah, Drskovčah, Gornjem Gradu, pri Hruševju, pod Bo-

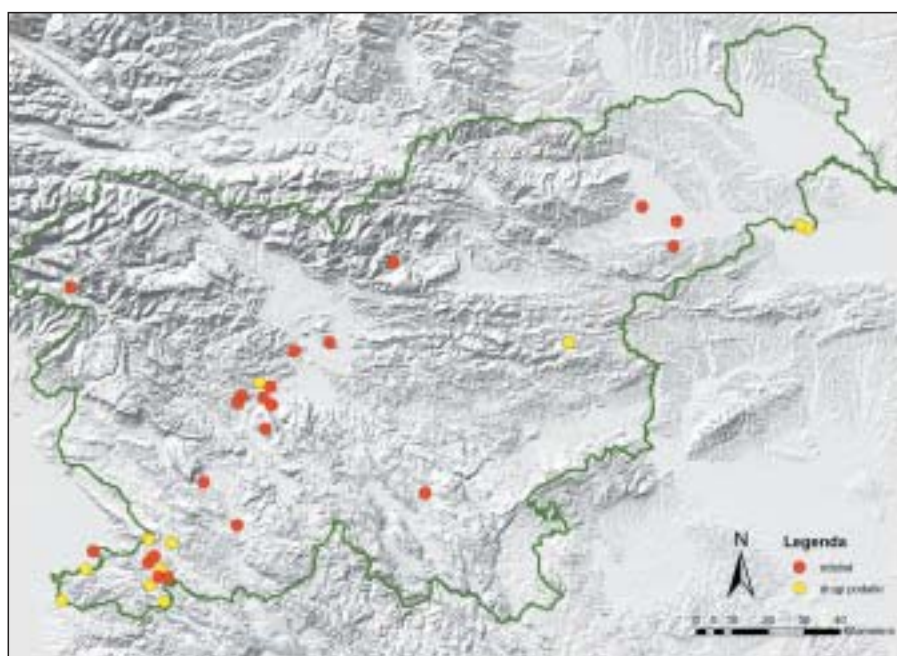
Časovna razporeditev pojavljanja šakalov v Sloveniji

ti precej redkejši (zanimivo je, da, npr., v Indiji obe vrsti očitno brez večjih težav živita skupaj na istih območjih). Verjetno so svoj delež k razširitvi šakala prispevale tudi druge spremembe v okolju, ki jih je povzročil človek in so prilagodljivemu šakalu omogočile, da jih je obrnil v svoj prid.

Pojavljanje v Sloveniji

Prvi znani podatki o opažanju šakalov v Sloveniji izvirajo iz leta 1952¹. Naslednjo zimo so odstrelili tri živali, in sicer dve na Zaplani pri Vrhniki in eno v Smastu pri Kobaridu. Po prvih prišlekih

¹ V Lovcu iz leta 1937 sicer lahko preberemo, da so šakala ustrelili že leta 1937 na Golovcu, vendar je takrat avtor domneval, da je ušel iz zverinjaka na sejmu.

Podatki o pojavljanju zlatega šakala (*Canis aureus*) v Sloveniji. Z rdečo so označene lokacije odstreljenih šakalov, z rumeno pa drugi podatki o tej vrsti (neposredna opažovanja, njihovo oglašanje, sledovi prisotnosti).

horjem, pri Središču ob Dravi (*zemljevid*). Vse to kaže, da se šakali pojavljajo v večjem delu Slovenije, najpogosteje pa ob nižinah v bližini meje s Hrvaško, od koder najverjetneje tudi izvirajo.

Ob vseh teh podatkih se poraja vprašanje, ali so to le klateški posamezniki ali že tudi teritorialne živali, ki so za stalno naselile neko območje. Na to vprašanje poskušamo odgovoriti z metodo izzivanja s posnetki šakaljšega zavijanja. Metoda se je izkazala za zelo uspešno za popisovanje teritorialnih skupin šakalov v Grčiji, v okviru dela naše raziskovalne skupine pa smo jo uspešno uporabili tudi pri popisih šakalov v Dalmaciji. V Sloveniji raziskava trenutno še poteka, zaenkrat pa nam pri nas ni uspelo potrditi prisotnosti teritorialnih skupin šakalov. To kaže, da je pojavljanje te vrste v Sloveniji vsaj zaenkrat večinoma omejeno na klateške posameznike ali manjše klateške skupine, ki pa ne zasedajo stalnih teritorijev.

Razlike o pojavljanju šakalov pri nas in na Balkanu

Drugo zanimivo vprašanje je, zakaj je šakal pri nas redek, medtem ko je že čez mejo na Hrvaškem in drugod na Balkanu precej pogostejši. Eden izmed mogočih razlogov je količina divjih odlagališč odpadkov, še posebno klavniških. Zaradi strožje zakonodaje Evropske unije in doslednejšega izvajanja so ta pri nas relativno redka, medtem ko so v državah proti jugu precej pogostejša.

V naravnih razmerah so glavni vir prehrane šakalov glodavci in drugi mali se-

Foto: J. Pap

V Sloveniji je pojavljanje šakalov odvisno predvsem od populacijskih nihanj v osrednji (donorski) populaciji na Hrvaškem.

salci, vendar če okoliščine dopuščajo, znajo šakali hitro najti pot do mrhovine, ki jim zagotavlja lahko dostopen in visoko kaloričen vir hrane. Raziskave iz puščavskih predelov Izraela so pokazale, da lahko lokalno skoncentrirani antropogeni viri hraniv v obliki klavniških odpadkov omogočajo velike populacijske gostote šakalov tudi v okoljih s sicer revno ponudbo hrane.

Na podlagi tega in zaradi ostrejšega podnebja z debelejšo snežno odejo lahko

domnevamo, da pri nas šakali verjetno nikoli ne bodo dosegli tako velikih gostot, kot jih opažajo drugod na Balkanu. Če bodo uspeli vzpostaviti stalne teritorije v Sloveniji, bo to najverjetneje v ravninskih predelih po nižinah, kjer so večje gostote glodavcev in kamor volkovi le poredko zahajajo.

Za konec velja omeniti še, da je zlati šakal v Sloveniji po *Uredbi o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah* iz leta 2004 *zavarovana živalska vrsta*, ki jo je prepovedano loviti ali drugače usmrtiti ali poškodovati. Zato je potrebna dodatna previdnost pri odstrelu divjih kanidov (lisice, volka,). Da bo prepoznavanje šakala in njegovih sledi v naravi lažje, bomo v eni izmed prihodnjih števil pripravili prispevek na to temo, ki bo lovcem omogočal lažjo presojo; tudi tistim, ki se s šakalom še niso srečali.

Miha Krofel, dipl. biol.

Foto: A. Vračnik

Zlati šakal po velikosti sodi nekako med lisico in volka.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem članom lovskih družin, ki so posredovali podatke o opaženih in uplenjenih šakalih. Ob enem pa prosiva vse, ki jim je morda znan še kateri podatek, ki v tem prispevku ni bil naveden, naj ga posredujejo na Oddelek za biologijo, s čimer bi pripomogli k povečanju znanja o tej vrsti v Sloveniji.

Kontakt – GSM: 051/228-717, e-mail: mk_lynx@yahoo.co.uk

Še vedno biser med lovskimi risanicami

Razvojna zgodba repetirnih lovskih pušk Steyr - Mannlicher

O dveh velikih možeh in njuni izjemni podjetnosti

Ustanovitev in poznejša razširitev družbe (tovarne) **Steyr - Mannlicher** je zapuščina dveh izjemnih podjetnikov: **Josefa Wernidla** (1831–1889) in **Ferdinanda**, viteza od **Mannlicherja** (1848–1904).

Josef Werndl, v tistih časih glavni vodja proizvodnje v tovarni v Kleinramingu, je skušal prispevati svoj del k razvoju avstrijske industrije. Pomagal je ustanoviti fundacijo (sklad) za njen razvoj. Po smrti njegovega očeta je bila njegova družinska družba oslABLJENA, ker je avstrijska vojska izgubila bitko proti Prusom pri Koeniggraetzu. Zmaga je bila lahka zaradi velike prednosti in neustavljive ognjene moči pruskih konjenikov, ki so uporabljali naprednejše puške zadnjače (ki so jih polnili od zadaj), medtem ko so imeli avstrijski vojaki v rokah prednjače.

Po nazadovanju je Werndl v svoji tovarni industrializiral izdelovanje orožja. Kmalu je vojaškemu vodstvu že lahko predstavil postopek izdelovanja risanic, ki so jih polnili od zadaj. Popolnoma na novo so preoblikovali zadnje dele puške, ki so bile glede primerjav in tekmovalnosti še najbolj podobne Remingtonovim. Že od nekdanj njegova družba ni oskrbovala z orožjem le avstrijske vojske, ampak je izdelovala precizno orožje, ki so ga naročali tudi številni drugi kupci z vsega sveta.

Werndljev uspeh je temeljil na več kot naključju – bil je predvsem stvar dobrega oblikovanja in tehničnih rešitev. K sodelovanju je pritegnil tudi inovatorje, kakršni so bili npr. **Karl Holub**, genialni orožarski mojster, s pomočjo katerega so lahko razvili popolnoma nov puškin zaklep s šrambo.

Josef Werndl (1831–1889)

Ferdinand, vitez iz Mannlicherja (1848–1904)

Leta 1867 je Werndl puškin zaklep postal celo standardni sestavni del puške cesarsko-kraljeve vojske. Leta 1872 je število izdelanih pušk v Steyrjevi tovarni, namenjenih za oborožitev vojakov, znašalo 62.000 teh pušk.

Werndl je pripeljal tudi **Ferdinanda Mannlicherja**, uspešnega železničarskega inženirja, ki je igral odločilno vlogo pri bleščeči Steyrjevi tehnologiji. Prav takšen je bil tudi talentiran konstruktor in organizator **Otto Schönauer**, ki je veliko pozneje, po Werndlovi smrti, nadaljeval vodenje tovarne kot njen tehnični direktor.

Zaradi vseh izjemnih vodij in strokovnjakov se je uspešno razvijala in izpopolnjevala proizvodnja orožja, kajti plemeniti in dobrosrčni Werndl je obema strokovnjakoma v tovarni ponudil ne le priložnost za njune razvojne načrte, ampak tudi sobo. Ker sta oba

imela izjemen privilegij pri svojem delu, v podjetju nista le razvijala svoje zamisli, ampak tam tudi živela. Uspeh ni mogel izostati! Le-ta je bil porok za razvoj uspešne zgodbe te tovarne vse do današnjih dni. Ljudje in delavci tovarne Steyr - Mannlicher pri tej družbi niso le zaposleni, pač pa s svojo tovarno in njenimi uspehi tudi živijo!

Toda poznavalci zgodovinskih razmer pravijo: »Veliko srce Josefa Wernidla je bilo tudi njegova poguba.« Umrli je namreč nepričakovano, 29.

okrog 19 milijonov pušk risanic, 500.000 pištol in 50.000 brzostrelk.

Drugi poslovni steber: izdelovanje lovskih risanic repetirk

Leta 1903 sta Mannlicher in Schönauer skupaj povedla fundacijo v drugi poslovni steber tovarne orožja – v izdelovanje lovskih risanic. Uspešna zgodba se je začela leta 1903 s predelavo grškega modela vojaške risanice v origi-

Werndlava hiša okrog leta 1900, Steyr Wehrgraben

aprila 1889, star komaj 58 let. Toda Werndljev duh je v njegovi tovarni živel in se razvijal naprej. Vse njegove načrte in postopke so še naprej vodili in razvijali njegovi ljudje iz tovarniškega tima. Ferdinand Mannlicher je kmalu razvil povsem svojstven model (1885) repetirne risanice in tako tovarni zagotovil tehnološko prednost na trgu in posledično tudi njen poslovni uspeh. Leta 1889 so tam izdelali 13.000 repetirk. Kupci so jih vsak teden odkupili okrog 1000. V Steyrju so, npr., od leta 1919 do danes izdelali že

nalno Mannlicher - Schönauerjevo lovsko karabinko. Stari lovci se še nostalgичno spominjajo te izjemne lovske puške.

Ko se je Avstrija zbudila po drugi svetovni vojni, je bila kar dramatično majhna. Avstrijska vojaška puškarska družba nikakor ne bi mogla dolgo preživeti le s svojo proizvodnjo vojaškega orožja. Zato so začeli pospešeno razvijati druge segmente svoje, sicer že prej obstoječe proizvodnje: pospešeno so nadaljevali z izdelovanjem koles, izdelovali so tudi električne

dele, tako kot še v času Wern-dlovega življenja. Tovarna Steyr - Mannlicher je kmalu postala simbol tehnološkega uspeha. Vsa njihova razvojna pot, ki vodi nazaj v 19. stoletje, se je neprestano dvigala. Leta 1916, pa tudi med 2. svetovno vojno, se je njen proizvodni program precej razširil. Steyrjeva vozila (predvsem terenska in motorna kolesa) so dosegla izjemen sloves, zato se je avtomobilska industrija pozneje preusmerila pretežno v izdelovanje kmetijskih vozil in pripomočkov; predvsem traktorjev. Leta 1934 so se različne tovarne in družbe združile v veliko družbo *Steyr - Daimler - Puch AG*.

Že med 2. svetovno vojno so se v Nemčiji uspešno razvili kombinirani posli, zato se je sestavljeno izdelovanje in trgovanje dramatično razširilo. Zopet se je zaradi vojne okrepila in razmahnila orožarska industrija, ki je cvetela vse do časa generala Clarka. On je prevzel Steyrjevo izdelovanje lovskih risanic, predvsem zase in za svoje oficirje – odstopil je tudi od določnih omejitev. Med vojaškim orožjem so izdelovali tudi STG 58, za katere so bili pooblaščenca Belgijci.

SSG 69, tip Mpi69 in Steyr - Mannlicherjeve repetirne risanice so prišle iz programa leta 1969. Leta 1973 je na trg prišla zgodovinska oziroma mejna oblika puške risanice – originalna Mannlicher - Schönauer. Približno 73.000 kosov tega modela orožja so izdelali v tovarni od leta 1903. Pozneje, leta 1977, je družba začela izdelovati tradicionalno lovsko repetirko Steyr Mannlicher *luxus*. V istem letu je proizvodnja promovirala kot AUG (STG 77). Leta 1996 je bila tovarniška puškarska revolucija dosežena z uvedbo *Safe Bolt Systema* (varnostnega valjastega zaklepa).

Že kmalu v naslednjih letih je bil večinski delež družbe Steyr - Daimler - Puch v državni lasti, organizacijo so preuredili, Steyr Mannlicher GmbH je bil prodan zasebnemu investitorju. Leta 2004 je

Zdajšnji oddelek Steyr - Mannlicher za proizvodnjo lovskih pušk

Werndlova risanica na en naboj, ki so jo polnili od zadaj, je bila prva od mnogih uspešnih izdelkov, ki so prišli iz tovarne Steyr. Leta 1867 je postala Werndlova risanica standardna oprema vojakov cesarsko-kraljeve vojske.

Risanica - repetirka Ferdinanda von Mannlicherja z naprej in nazaj pomičnim («cug-ruk») zaklepom, je bila primerna za hitro ponovno napolnitev in streljanje. Leta 1886 so v tovarni Steyr na teden izdelali 8.000 takšnih risanic, do leta 1889 pa se je proizvodnja povečala na 13.000 pušk na teden.

Mannlicher - Schönauerjeve puške so bile simbol popolnosti med lovske repitirne risanicami. V prvih dveh tretjinah prejšnjega stoletja je bil model 1903 uspešna »mladika« vojaške risanice. V več kot sedemdesetih letih so prodali 73.000 takšnih pušk.

Najnovejši model lovske repetirne risanice Mannlicher luxus

družba zgradila popolnoma novo, sodobno tovarno.

Z izkušnjami družbe, ki si jih je pridobila januarja 2007 z novo investitorsko skupino,

je zavel svež veter v Steyr - Mannlicherju in vse je bilo pripravljeno za nov uspešen poslovni dvig družbe. Eden prvih sadov iz njihovega pro-

grama je najnovejši model repetirke Mannlicher *luxus*, ki jo predstavljamo v nadaljevanju.

Novi model Mannlicher luxus je že na trgu!

Iz tovarne Steyr - Mannlicher smo konec oktobra lani prejeli vest, da je v lovskih trgovinah, ki prodajajo njihove puške, že mogoče kupiti najnovejši model risanice - repetirke **Mannlicher - luxus**, ki ima povsem novo in svojstveno konstrukcijo. Repetirka, za katero izdelujejo cevi v več najpogostejših kalibrjih, bo lahko zadovoljila še tako zahtevne lovce.

Zdaj je prišla iz tovarne, ki izdeluje risanice - repetirke z najboljšim zaklepom na svetu najnovejša vest, da so nared za prodajo strelsko/lovske puške z zamenljivim sistemom cevi. Torej: glede na to, kakšno divjad lovimo in v kakšnih razmerah, si bomo lahko izbrali poljuben kaliber in dolžino cevi za isto puško. Nov *luxus* model puške je torej več kot izziv za prave lovce.

Kleinramška, avstrijska tovarna orožja Steyr - Mannlicher je leta 1977 razvila prvi model *luxus*, ki je kmalu postal svetovno znan, tako kot že prej več kot uspešen, lahko rečemo kar legendarni model risanic - *Mannlicher Schönauer*. Konec oktobra

2007 so nestrpnosti naposled le dočakali zadnji, najnovejši model *luxus*, ki se je že v prejšnjih različicah proslavil po vsem svetu kot ena naj-

uporabnejših in zanesljivih lovskih repetirnih risanic.

Ta prestižna, kakovostna repetirka, ki jo lahko izdelajo le v tovarni Steyr - Mannlicher, nosi njihov znani okroglast logo, ki je preskušen simbol elegancije, popolnosti in vrlin. S svojo enkratno merko konstrukcijo najnovejši model *luxus* lahko zdaj zahtevate v vsaki večji trgovini z orožjem. Po tem modelu povprašujejo le najzahtevnejši in izkušeni lovci. Model omogoča hitro in preprosto zamenjavo cevi. Lahko izbiramo v široki paleti kalibrov cevi, prirejenih za ta model. Izredno prilagodljiv montažni sistem za zamenjavo cevi lovcu omogoča poljubno izbiro kalibra in dolžino cevi.

Orožje (puške) in nadomestne cevi so na voljo v kalibrih: .243 Win.; 6,5 x 55; .270 Win.; .270 WSM; 7 mm - 08; 7 x 64; 7 mm Rem. Mag.; .308 Win.; .30 - 06, .300 WSM; .300 Win. Mag.; 8 x 57 IS; 8 x 68 S; 9,3 x 62 in .375 H&H. Cevi so dolge 50,8 cm, 60,0 cm ali 65,0 cm. Mogoče je dobiti tudi žlebljene cevi. Puški lahko zamenjamo shrambo za več nabojev. Poleg tradicionalnega klasičnega ročnega zaklepa je mogoče dobiti tudi potisno lovsko različico, ki jo naročniku lahko zamenjajo za klasično.

Mannlicher *luxus* lahko dobimo v treh različicah tega modela: za lov v planinskem svetu s krajšo različico cevi in manjšo težo (le 2,9 kg); za lov na jelenjad je primerna predvsem repetirka s srednje dolgo cevjo in 3,0 kg teže; za najtežjo veliko divjad z drugih celin pa je namenjena različica s težo 3,3 kg in dolgo cevjo.

Inženirji tovarne Steyr - Mannlicher so puške skonstruirali tako, da jim je mogoče, kar na terenu, hitro in preprosto zamenjati cev. S preprosto odstranitvijo enega, posebej oblikovanega vijaka, cev odstranimo skupaj z letvijo za montažo strelnega daljnogleda. To omogoča, da na vsako cev lahko zanesljivo in trdno montiramo isti strelni daljnogled. Kar pa je najpomembnejše: vse to zagotavlja zaupanje v orožje na lovu.

Lepo oblikovano in varno zaklepišče se lepo prilega glavi naboja. Letev za montažo strelnega daljnogleda je mogoče dobiti v dveh različicah: picatinny ali za zasučno montažo. Opisana izjemnost cevi modela *luxus* in njihovih kalibrnih različic je nepriemerljiva z drugimi zaklepni repetirkami.

Mogočih je 2000 različic in prilagoditev

Zadnji model *luxus* s svojo spremenljivostjo potrjuje dejstvo, da njegove izmenljive dele lahko poljubno zamenjamo ali odstranimo, kar naj bi omogočalo okrog 2000 različnih kombinacij. Možnosti so lesene, aluminijaste ali jeklene stranske obloge, pa tudi ohišje iz okrasnega trdega aluminija ali jekla. Kopito

Pogled v notranjost Mannlicherjevega strelskega centra

iz orehovine je na voljo v treh oblikovnih različicah, ki se prilagajajo lovčevi rami in okusu.

Tako kot je z vsemi Steyr - Mannlicherjevimi risanicami, je model *luxus* izdelan po postopku Mannox™, ekskluzivnem Steyr - Mannlicherjevem kovinskem sistemskem procesu. Celo v ekstremnih razmerah Mannox™ postopek zagotavlja zaščito orožja proti koroziji zaradi vlage in ga varuje pred čezmerno obrabo.

Steyr - Mannlicherjev zakonsko zaščiten 2+1 varnostni zaklepni mehanizem *Safe Bolt Sistem* (SBS) je prav tako standardiziran kot Mannlicher *luxus* z ergonomsko

najbolj optimalno trojno varnostno varovalko. V tovarni so povedali, da bodo prav kmalu na voljo tudi modeli za levičarje, ki jih bomo lahko dobili brez predhodnega naročila. Za vse informacije stavam na voljo tudi tovarniška e-naslova: public.relations@viktorbauer.com oziroma f.holzschuh@steyr-mannlicher.com

Novost tudi Mannlicherjev evropski strelski center v Wiener Neustadt

Steyr - Mannlicherjev strelski center, ki deluje v Wiener Neustadtu, je v lasti Zveze športnih strelcev province Spodnje Avstrije, služi pa lovskim in športnim strelcem. Obnovljen in sodoben strelski center so ponovno odprli

nje mladih lovcev, pa tudi pet 25-metrskih mest za streljanje z ročnim orožjem (pištolami in revolverji) in praktično streljanje s polavtomatskim orožjem. V omenjenem strelskem centru vsako leto preskusijo kar 100.000 kosov pušk, pretežno risanic, in 500.000 kosov kratkocevne orožja.

Z obnovo so želeli doseči, da bi strelci tam lahko dosegali dobre rezultate oziroma imeli dobre pogoje za vadbo. Mnogo strelskih linij je zdaj pokritih, tako da streljanje lahko poteka v vseh vremenskih razmerah. V centru lahko najdete tudi puškarnjo, pa trgovino, kjer so na voljo izdelki tovarne Steyr - Mannlicher in trgovsko blago, vključno puške, kratkocevno orožje in oprema. Konfortna restavracija v centru omogoča zaužitje toplih jedi.

Strelski center v Wiener Neustadtu je prav gotovo najnaprednejši in najsodobnejši med vsemi podobnimi strelskimi centri v Evropi. Skoraj težko je verjeti podatku, da ta strelski center na leto sprejme kar 220.000 obiskovalcev - strelcev iz več kot 200 km oddaljenih krajev. Puške risalice in pištole, ki si jih strelci lahko tu izposodijo, strelcem ponujajo boljše možnosti, da se seznanijo z vsemi novostmi modelov orožja Steyr - Mannlicher.

Strelska šola, ki tudi deluje v centru, strelcem omogoča, da svojo strelsko tehniko lahko izboljšajo pod budnim očesom poklicnih strelskih trenerjev. En dan v tednu, t. j. v sredo, omogočijo streljati tudi tistim, ki še nimajo orožnega dovoljenja, ali da se udeležijo orožnega tečaja, kjer se lahko seznanijo z orožjem.

V centru potekajo mnoga mednarodna tekmovanja, ki imajo velik sloves med 115.000 aktivnimi lovci in športnimi strelci v Avstriji.

Strelski center v Wiener Neustadtu je odprt od srede do nedelje, tudi v času počitnic, od 9. do 19. ure. Predhodni dogovori za obiske pa so nujno potrebni.

Boris Leskovic

Kako lovimo v Avstraliji

Po več letih sem se končno odločil, da napišem prispevek, kako lovimo tu, v Avstraliji, kjer delamo in živimo tudi Slovenci. Moji kolegi se nikakor niso mogli odločiti za pisanje v materinščini, pa sem se jaz opogumil, saj bi radi videli, da bi bil objavljen v Lovcu, ki ga vsi radi prebiramo, tudi članek o lovu iz daljne Avstralije. V Queenslandu, kjer živim, imamo več lovskih organizacij. Jaz sem član A. D. A. (Australian Deer Association – Avstralska zveza lovcev na jelenjad), in sicer v oddelku (po naše bi rekli družini) Brisbane. Poleg nas so tu še druge lovske zveze in družine. Ena takšnih je, npr., Gippsland Deerstalkers Association (Gippslandska zveza zasledovalcev jelenov), pa tudi Buckmuster Club, Viktorijanski lovci s psi itn. Čeprav moramo, da lahko lovimo, prepotovati velike razdalje (nemalokrat 800–2000 km in več), se kar radi odpravimo na pot za več dni ali samo za vikend. Skoraj nikoli pa ne le za eno jutro ali večer, le za en dan ali nekaj ur, kakor je to v navadi v Sloveniji. Sam imam na voljo za lov 100.000 ha zemljišč.

Glavna lovina so divji prašiči in koze

V Avstraliji prebivam že od leta 1996. Takoj ko sem se nastanil tu, sem začel intenzivno poizvedovati, kje bi lahko lovil divjad. Moj tedanji sodelavec Kelly mi je povedal, da večkrat lovi divje prašiče in če želim, lahko grem z njim na tak lov. In tako se je začelo moje avstralsko lovsko življenje. Ko sem službeno potoval po Avstraliji, sem vedno poiskal kakšno kmetijo, kjer so mi dovolili oditi na lov in streljati »mrčes«. Tako so namreč še ne dolgo tega tukajšnji farmarji imenovali divje prašiče,

V Avstraliji lovimo divje živeče potomce domače koze, katerih meso med Avstralci ni cenjeno; izvažajo ga v tujino.

ki jih je bilo na milijone in so jim delali nezaslišano škodo na kmetijskih kulturah. Vlada v skrbi, da se ne bi čim bolj prodajala govedina, pa tudi ker Avstralci niso nikoli kaj dosti jedli svinjine, ni dovolila prodajati okusnega mesa divjih prašičev. Za avstralsko prebivalstvo je splošno znano, da najbolj cenijo goveje meso in ovčetino. Pred drugo svetovno vojno, ko je vladalo splošno pomanjkanje, pa so uživali tudi veliko kunčjega in zajčjega mesa.

Tod živi veliko divjih koz, potomk živali, ki so jih v Avstralijo pripeljali ljudje z ladjami tako kot prašiče in druge domače živali. Ustno izročilo pripoveduje, da ko je kapitan Cook odkril Avstralijo, je na kopno izpustil nekaj vrst živali, med prvimi kunce, prašiče in koze. Misлил si je, da če se bodo tudi drugi ljudje pozneje izkrcali na tem velikem otoku, bodo imel vsaj nekaj mesa za preživetje. Izvorni prašiči so bili evropski in timorski, poleg njih pa so izpu-

stili tudi čudaške prašiče babirus z Indonezije, ki naj se edini ne bi križali z drugimi rasami prašičev. Vse druge zvrsti prašičev pa so se skrižale med seboj; dodatno še z domačimi avstralskimi prašiči. V Avstraliji dandanes živi 85 % črnih plevropskih in poltimorskih divjih prašičev, drugi pa so vseh drugih barv in tudi šekastih je nekaj. Le prašiči babirus naj ne bi sodelovali v naravnem križanju, zato so v Avstraliji tudi kmalu izumrli; zelo redki so menda tudi v njihovi domovini – Indoneziji.

Zelo hitro in uspešno pa so se razmnoževale koze in se odlično prilagodile na avstralske naravne razmere. Bile so mešanica kašmirskih, evropskih in afriških podvrst domačih koz. Toda avstralski ljudje niso hoteli uživati njihovega mesa in ga še vedno ne jedo. Le nekateri Evropejci in Azijci, ki živimo v Avstraliji, imamo radi tudi njihovo okusno meso. Ker pa je bilo v naravi le preveč koz in so odžirale govedu in drobnici dragoceno travo (pa tudi ker so menili, da koze prenašajo na ovce neke uši), so farmarji ob koncu tedna prirejali velike pogone na koze, na katerih je pod streli padlo na tisoče koz. Toda mesa teh živali največkrat niso upora-

Foto: I. Slapšak

Foto: I. Slapšak

Avtor ob kapitalnem avstralskem merjascu

Foto: I. Slapšak

V Avstraliji je večina divjih prašičev, ki jih lovimo, črne barve, nekaj je drugih barv in nekaj šekastih, kakršna sta tudi dva na fotografiji.

bili za človeško prehrano. V Avstraliji so vse meso koz požrli psi, ki jim je namenjeno tudi kengurujevo meso ali pa meso zelo starih ovc. Tu in tam so psom vrgli tudi emujevo meso. V glavnem pa je meso pokončanih prašičev in koz gnilo v puščah.

Sprva tudi jaz in dva moja lovska tovariša, s katerima sem lovil, nismo bili pri tem nič boljši. V podaljšanih vikendih smo postrelili od 200 do 300 prašičev. Jaz sem bil edini, ki sem od časa do časa domov odpeljal tudi kakšno prašičje stegno ali si odrezal nekaj kotletov. No, zdaj oziroma nekaj zadnjih let pa je glede tega vse drugače. Zdaj tudi v Avstraliji organizirani odkupovalci odkupujejo meso divjih prašičev, ki ga nato po strogih veterinarskih pregledih največ izvozijo v Nemčijo, Francijo in Belgijo, nekaj pa tudi v druge evropske dežele. Kar nekaj Avstralcev se zato že preživlja z lovom. Tudi jaz sem že enkrat hitro prodal ducat uplenjenih divjih prašičev, saj se je ob mojem lovskem taborišču ravno takrat ustavil kupec, ki je opazil sveže ustreljene živali. Pa sem imel za avtomobilsko gorivo za nekaj naslednjih lovskih vikendov!

Zdaj divje živeče koze izvažajo žive, njihovo meso pa v glavnem v Azijo in nekaj tudi v Afriko. Zato veliko farmerjev ne dovoli več kar tako streljati koz. Če si želiš rogov

trofejnega kozla ali ustreliti eno kozo ali dve za meso, ni težav. Sicer pa jih raje s psi poženejo v ograde, kjer jih več sto zajamejo in nato prodajo žive. Manjše trope pustijo, da v miru žive naprej in se razmnožijo.

Kunci so pod nenehnim udarom, težave so tudi z dingi in podivjanimi domačimi mačkami

V Avstraliji so še vedno na slabem glasu in pod hudim uničevalskim udarom divji kunci (*Oryctolagus cuniculus*). Pred leti so jih okužili s

smrtonosno boleznijo mikso-matozo, da so počasi oslepeli in v mukah poginili. V novjšem času so jih okužili z nekakšnim kitajskim virusom selisi, da bi jih povsem zatrli. Na srečo pa so kuncu zelo odporni, saj jih je še kar nekaj videti smukati se naokrog. Lovci jih radi lovimo in tudi jemo njihovo slastno meso.

Sicer pa v Avstraliji živi še veliko druge divjadi, npr. jeleni, bivoli, divji osli, kamele, divji konji, krokodili in batingi (divje govedo z belimi nogami; v Afriki in Indoneziji je že skoraj izumrlo, na severu Avstralije pa ga je še dovolj). Lov na bivola in batinga je dovoljen le za lovski turizem; za njiju dobijo tudi veliko denarja.

Tudi jelenjadi je tu še dovolj – 6 vrst: sambar (*Cervus unicolor*), rusa jelen (*Cervus timorensis*), čital (*Axis axis*), prašičji jelen (*Axis porcinus*), navadni jelen (*Cervus elaphus*) in damjak (*Dama dama*). Dovolilnice za lov vseh vrst jelenov je kar lahko dobiti, le za lov na čitala in prašičjega jelena je težje. Čitala večinoma živi na velikih posestvih na severu Queenslanda in je treba poleg lovne takse še posebej plačati za trofejo glede na njeno moč. Zanimivega prašičjega jelenčka v Avstraliji ni veliko in letno kvoto, namenjeno odstrelu, večinoma oddajo na lovskih žrebanjih.

Menda predlani (konec junija) največji ustreljeni prašič v Quinslandu v Avstraliji. Žal posnetek ni najboljši. Fotografija je povzeta iz dnevnega časopisja.

Za Avstralijo so značilni tudi divji psi dingi (*Canis dingo*), katerih status je v Avstraliji različen od dežele do dežele: nekje so zavarovani, v drugih območjih pa še vedno izplačujejo nagrade za njihovo glavo (od 20 do 30 \$). Vse je odvisno od njihovega števila. Tod živijo še milijoni podivjanih domačih mačk, ki se zelo hitro množijo in uničujejo predvsem papige in druge manjše ptice. Mačke lovimo v glavnem ponoči s pomočjo reflektorjev. Okrog hodijo tudi emuji in kengurujji. Če farmer meni, da jih je na njegovem ozemlju le preveč, jih da, ob soglasju vlade, več ustreliti, da mu živali ne prizadenejo preveč škode. V Avstraliji je veliko ljudi, ki se s tem tudi aktivno preživljajo. Od vlade dobijo na leto več tisoč (navadno od 3000 do 4000) dovolilnic. Vse živali morajo biti pravilno iztrebljene in le takšne je mogoče prodati potujočim hladilnicam. Devetdeset odstotkov mesa izvozijo v tujino za človeško prehrano, preostalo pa predelajo za konzerve s pasjo hrano.

V Avstraliji so emuji večinoma zavarovani. Le občasno, če kje ocenijo, da jih je preveč, jih smejo, s posebnim dovoljenjem, tudi številčno razredčiti. Ker so emuji izredno neumne ptice in precej težke, se toliko časa brezglavo zaletavajo v žice ograd, da jih na kakšnem mestu pretrgajo in nato pobegnejo ven. Če bi bile pametne ptice, bi jim z lahkoto uspelo ogrado preprosto preskočiti ali potegniti telo med žicami.

Toliko za moj prvi predstavitveni prispevek v Lovcu. Pozdrav uredništvu Lovca, uredniku **Borisu Leskovicu**, **Blažu Kržetu** in lovcem iz vse Slovenije. Še posebno pa pozdravljam lovce **LD Mala Gora** pri Kočevju in tam moja dolgoletna osebna prijateljka **Viktorja Kobala** in **Toneta Novaka**. Ob njiju sem se namreč najbolj navdušil za lov.

Ivo (John) Slapšak

2/98 Gray RD., West End
4101, Brisbane QLD,
Avstralija

Na viktorijanske sambarje

Na letališču v Brisbaneu (Avstralija), mestu, kjer delam in živim, je bilo toplo spomladansko jutro. Nervozno sem se prestopal in čakal na letalo. Pripravljaj sem se že na mojo tretjo lovsko pot v Viktorijo, kjer sem s tovariši načrtoval loviti jelene sambarje. Po telefonu me je na lov povabil prijatelj **Robert Brand**. Vabilo sem kot vnet lovec sprejel z veseljem.

Pred dvema letoma sem imel velik lovski nalet (o sreči na lovu nerad govorim), ko sem uplenil mojega prvega sambarja. Imel je le 70 cm dolge veje, za sambarja značilnega trirogatega rogovja. A sem bil vseeno vesel tudi takšne trofeje, saj sem vedel, da imajo vsi zreli, dorasli jeleni navadno največ 80 cm dolge veje. Najbolj pa me je tja vleklo enkratno, sproščeno lovsko vzdušje, ki je vedno vladalo med lovci iz Trafalgarja, velikega predelnega pogorja v Viktoriji.

Sambarska jelenjad mi je bila prej neznana vrsta jelenjadi, ki pa so mi jo lovci, kot so Robert, Ron Hobson, Marris Giles in drugi, podrobno in slikovito opisovali. Veliko so mi pripovedovali o njihovih navadah in sploh sem dobil občutek, da so to zanje nekakšni »super jeleni«, čeprav sem pozneje spoznal, da so le »jeleni«. Podatki iz literature povedo, da so sambarji, ki so jih v preteklosti preselili iz tropske Azije na Novo Zelandijo, v Avstralijo, Teksas in na Florido, povsod obdržali svojo značilno biologijo in jim najbolj ugajajo močvirnati tereni, ki se razprostirajo od obalnih območij do sladkovodnih močvirij v neposredni bližini grmičevja ali gozdov (Lewis s sod., 1900). Izvorno primitivni jeleni Starega sveta so temni po telesu, kar naj bi bilo povezano z njihovim značilnim in pogostim zoperstavljanjem plenilcem. Ugaja jim

Foto: I. Slapšak

V našem glavnem lovskem taboru nekje v pogorju Trafalgarja, kjer smo lovili jelene sambarje. Od leve: Bob Brand in Rob Hobson.

predvsem bližina voda. Njihovo rogovje šesteraka (3 + 3) je navadno močno, grbičasto, a tudi dokaj krhko. Spolno razmerje je vedno v korist košut, ki so bolj samotarske narave in živijo značilno življenje tekaško-skakalne vrste. Jeleni se valjajo po blatu, omočeni z urinom, blato si otirajo ob drevesa ter se vzpenjajo tudi visoko na drevje, kjer teritorij označujejo z izločki dobro razvitih predočesnih (preorbitalnih) žlez.

Ni minilo veliko časa, ko je letalo pristalo v Melbournu. Ko sem izstopil iz terminala, sem bil dobesedno šokiran: mraz in veter sta mi v trenutku prišla do kosti. Iz nahrbtnika sem hitro potegnil lovsko bundo in se zavil vanjo. Bil je čas proti koncu zime; za kraje, od koder sem prišel, pa velja, da so bolj tropski predeli. Nismo navajeni na mraz.

Nekaj ur pozneje sem izstopil iz vlaka v Trafalgarju, kjer me je že čakal nasmejani Robert, ki ga tamkajšnji lovci kličejo Bob. Dan smo preživeli v krogu njegove družine

in se dodobra naklepetali o vsem mogočem. Sin Kerry mi je takoj pokazal dvoje sambarjevih rogovij. Jelena je uplenil na lanskem lovu v družbi z očetom in Ronom. Kerry je imel šele 14 let.

Drugo jutro, ko sva se z Bobom poslovila od njegove prijazne žene Dale in otrok, sva odšla v trgovino najprej nakupit dokajšnjo zalogo hrane, ki bi zagotavljala možnost dvotedenskega taborjenja v gorah. Takoj zatem pa sva se odpeljala na dolgo pot na območje, kjer sva načrtovala loviti. Šele okrog polnoči sva prispela do velike reke Woonongatta, kjer sva postavila svoj glavni lovski tabor in takoj zaspala.

Zjutraj sva pozajtrkovala in si pripravila nahrbtnika, saj sva se namenila za dve noči oditi v hribe peš. Po štirih urah hoje sva si poiskala primerno mesto za vmesno lovsko postojanko, kjer sva razpela najlonsko streho. Bob je odšel v okolico po drva, jaz pa po vodo v bližnji potoček. Ko sem s polnim kotličkom splezal na breg, sem v blatu

opazil povsem sveže jelenove stopinje. Po prihodu v tabor mi je tudi Bob za taboriščem navdušeno pokazal sveže jelenove sledove. Hitro sva pojedla juho s prepečencem, v žepe potisnila nekaj jabolok in se po sledovih pognala v hrib. Vsepovsod so bili sveži sledovi. Bob se je odločil, da bo šel nižje, jaz pa sem odšel višje.

Po polurnem sledenju sem prispel do dolge, globoke grape in na drugi strani kmalu zagledal jelena, ki se je pravkar hotel pognati v kritje goščavja. Hitro sem ga pomeril malo nad njegov rep in sprožil. S prestreljeno hrbtenico se je žival prekucnila v zaraščeno grapo. Spustil sem se navzdol in ga našel, še živega, za drevesom. Z drugo kroglo iz rugerja, kal. .270, s strelom v srce, sem mu skrajšal muke. Bob, ki je bil le kakih 250 m niže, je takoj po strelu prišel do mene in mi čestital k lovskemu blagru za mojega drugega sambarja. Hudomušno mi je pripomnil, da ni prišel tako daleč, da bi meni pomagal iz grap nositi

meso sambarjev. Nato me je po nekaj spominskih fotografijah zapustil in odšel na samostojen lov. Jaz sem izkožil in razkosal sambarjevega jelena, nato pa znosil meso v tabor. Le ob zadnjem tovoru mi je pomagal tudi Bob, ki se je ravno takrat vračal z lova. Po večerji sva še malo poklepetala, nato pa hitro zaspala ob večerni uspavaki, ki so jo nama nekje v bližini »peli« divji psi dingi.

Drugo jutro, takoj po zajtrku, sva si na hrbta naložila vse sambarjevo meso in se odpravila v glavni tabor. Bob mi je ob pogledu na moj tovor in sambarjevo rogovje na vrhu pripomnil: »Zdaj si ga boš pa pošteno zaslužil!« Po skoraj petih urah trpljenja sva končno le prispela do najinega tabora in najine toyote. Sledil je nadvse zaslužen počitek. Nato se je Bob z vsem mesom, kožo in rogovjem odpeležal v Trafalgar, jaz pa sem sam ostal na lovu še en teden.

Videl sem veliko jelenjadi; tudi velikega jelena, s katerim pa sva se le gledala čez grmovje. Niti poskusil nisem streljati, ker je bilo med nama veliko gostega vejevja. Do konca tedna, ko sem spet pričakoval Boba, je bilo precej zasledovanja in zalezovanja, ne pa tudi streljanja.

Medtem je končno prišel petek. Ko sem tisti dan prišel z gora, sta me na starem mestu glavnega tabora že čakala **Bob** in **Ron Hobson**. Po pogovorih o mojih lovskih dogodkih minulega tedna smo se dogovorili, da bomo odšli za nekaj dni z nahrbtniki v gore.

Sončni vzhod smo dočakali že visoko v gorah. Po dolgih urah hoje smo bili na mestu med gorami, kjer sta Ron in Bob menila, da bi bilo lahko precej jelenjadi. Poiskali smo si primeren prostor za taborišče in se utaborili. Po kratkem počitku in jedi smo si ogledali okolico.

Po neki grapi je tekel precej močan potok. Ron in jaz sva menila, da se je na nekem mestu v potoku kalužal jelen, saj je bila na tistem mestu voda še vedno kalna. Bob se s tem ni strinjal, čeprav sva mu

pozneje lahko dokazala, da sva imela prav. Ko smo po kakšnih 5 minutah ponovno prišli mimo tistega mesta, je bila voda že čista. Takoj smo se podali na lov: Ron v grapo s potokom, Bob v širšo grapo nekoliko naprej, jaz pa sem se odpravil na mesto, kjer sem videl med potjo prav tako dobro zaraščeno in dolgo ter globoko grapo, za katero pa je Bob menil, da je pregosta za uspešen lov. Kljub njegovim ugovorom se je meni zdela nadvse privlačna.

Ko sem nekako po polurnem spuščanju dosegel polovico dolžine grape, se je grmovje že primerno zredčilo.

Skoraj sočasno sem tam opazil tudi sveže stopinje, kakih 100 m višje pa tudi motno kalužo in blato na bližnjih drevesnih deblih. Kolikor je bilo mogoče potihno, sem se premikal proti grebenu, kamor so bili usmerjeni vsi sledovi. Čez četrto ure sem naletel na sveže odrgnjena debelca dreves (res povsem sveži znaki). Ko sem se v naslednjem trenutku ozrl proti grebenu, sem opazil premikanje in v naslednjem tudi sambarjevo rogovje, ki je molelo izza grmovja. Srce je pognalo adrenalin ... Hitro sem dvignil puško, a vse, kar sem ujel v strelni daljnogled, je bilo

blesteče sonce. Pomaknil sem se za drevo, da bi zasenčil strelni daljnogled. Medtem se je jelen za grmovjem pomikal naprej. Malo pred njim je bilo nekoliko redkejše goščavje. Tam sem sklenil, da ga bom poskusil ustreliti, a le upal sem, da medtem ne bo krenil kam drugam. Po nekaj neskončnih trenutkih se je rogata žival le premaknila v redkeje poraščeno okolico, nekako 170 m višje od mene. Križ strelnega daljnogleda sem usmeril pod jelenovo pleče in sprožil. Strela niti nisem slišal, ko sem že videl, kako se je pognal v zrak in takoj nato zdrvel navzdol proti meni.

Foto: I. Slapšak

Ivan Slapšak ob svojem jelenu sambarju iz trafalgarskih gora.

Previdno sem repetiral puško. Nenadoma sem spet zagledal jelena ..., kot bi me želel napasti. Toda ko je drvel skozi goščavje mimo mene, sem videl, da mu ob vsakem skoku omahuje glava. Vse nižje in nižje jo je imel spuščeno. Pognal sem se za njim. Ker so moje oči spremljale le jelena, nisem opazil velike veje na tleh, ob katero sem se spotaknil in telebnil na trdo zemljo. Bolečina pod kolenom me ni ustavila; pobral sem se s pomočjo puške, ki je ob padcu nisem izpustil iz rok. Po nekaj korakih sem se znašel na robu nekakšnega jarka, na dnu katerega je ležal ... moj sambar. Ves tresoč sem se spustil

do njega in ga občudoval. Popolnoma blaten je bil od kaluženja. Ko sem mu dvignil glavo, sem opazil, da si je jelen pri padcu v jarek odlomil nadočnik. (Dokaj dolgemu rogovju sem pozneje izmeril dolžini vej, 78 cm, na katerih sta bila tudi manjša srednjaka, doma pa sem mu tudi zalepil zlomljen nadočnik). S samosprožilcem sem se hitro fotografiral ob mrtvem jelenu. Nato sem moral kar pohiteti, da sem ga odrl za

dopršen dermoplastičen preparat in ga iztrebil.

Ko sem se vrnil v tabor, se je že temnilo. Bob in Ron sta mi smeje čestitala in mi obljubila, »da me bosta utopila, ko bomo bredli reko,« saj naj bi imel kar preveč lovskega naleta.

Naslednje jutro sem imel »mesarski dan«, saj sem moral sam iti po vse meso, onadva pa sta odšla loviti svoje jelene. Ko sta se vrnila, smo si oprtali z mesom in prtljago

naložene nahrbtnike in se po napornem, a zame uspešnem lovu vrnilo v glavni tabor. Po obilnem kosilu in nekaj vrčih piva smo se odpočili in se pomenili o dogodkih zadnjih dveh dni. Bob je pomežiknil Ronu in rekel: »Ivan, ti lahko ostaneš še en teden, jaz in Ron pa bova odpeljala taborišče s seboj, ha, ha, ha ...« Zelo zgovoren namig, ni kaj! Toda tudi jaz sem imel lova za nekaj časa dovolj. »En teden in dva jelena sambarja;

le komu se še to posreči,« sem se spraševal. Sem pa še en teden ostal z Bobom in njegovo družino na njegovem domu. Toliko srečnejši sem se vrnil nato v Brisbane, kjer zdaj lahko na svoji steni občudujem sambarjevo rogovje in obujam spomine na moje love na trafalgarske sambarje ter podživljam čudovite dni lova s tamkajšnjimi lovci.

Ivan Slapšak
Brisbane; Queensland
Avstralija

Številčnost losov v ZDA

Foto: Foto Spring - MB

Los (*Alces alces*), največji predstavnik družine jelenov (Cervidae), je na severnoameriški celine avtohtona živalska vrsta lovne vrste parkljarja. V ZDA v zadnjih 10 letih opažajo v različnih predelih zelo različne trende številčnosti te vrste: veliko zmanjšanje njihove številčnosti v osrednjih območjih ZDA (zvezna država Minnesota), po drugi strani pa veliko povečanje v zahodnih območjih, predvsem v zvezni državi Idaho.

Tako so v Minnesoti na severozahodnem območju v 80. letih našli več kot 4000 glav, po zadnjih štetjih pa jih je bilo na istem območju le še 84. V severovzhodnem delu države je bila številčnost losov manj zmanjšana: v zadnjem letu se je zmanjšala od 6.500 na 2.000 živali. Posledica zmanjšanja številčnosti losov je tudi zmanjšanje števila lovnih dovolilnic za losa: za severovzhodno regijo Minnesote bo izdanih le 233 dovolilnic. Vzroki za tolikšno

zmanjšanje losov v Minnesoti še niso povsem znani in raziskani, so velika neodkrita skrivnost. Poročilo raziskovalnega projekta iz te države navaja kot enega od morebitnih dejavnikov tudi zvišanje povprečne letne temperature v tej državi v zadnjih dveh letih. Zvišanje povprečne zunanje temperature naj bi bilo dodatna obremenitev za losa, saj morajo tako porabiti več energije, t. j. hrane, za zniževanje telesne temperature (ohlajanje telesa). Poleti

višje temperature posledično pomenijo tudi pogostejši pojav zajedavcev. Eden od njih naj bi bil jetrni metljaj (liver fluke), zajedavski sesač, ki uniči jetra.

Eden od morebitnih vzrokov za zmanjšanje populacije losov v severozahodnih območjih je tudi lov. Po mnenju strokovnjakov pa lov naj ne bi negativno vplival na številčnost losov, saj je bil odstrel dokaj skromen, od 3 do 25 %, in to še vsako drugo leto. Poleg tega so zaradi opaženega zmanjševanja populacije losov lov ukiniteli že leta 1996, a se številčnost losov vseeno ni povečala.

V severovzhodnih predelih ZDA, v tako imenovani Novi Angliji (New England), številčnost losov ni le stabilna, ampak poročajo tudi o razširjanju losov v zvezne države Vermont in Connecticut. Na zahodnih območjih je največ losov v zvezni državi Idaho. Losi živijo in njihova številčnost se veča tudi v zveznih državah Washington, Oregon, Wyoming in Utah.

V ZDA je torej številčnost populacij dokaj spremenljiva, in upati je, da globalno ogrevanje le ni glavni vzrok za zmanjševanje številčnosti teh čudovitih živali. Trenutno namreč nimamo na voljo nikakršnih gojitvenih ali lovskopravnih ukrepov, ki bi lahko ublažili posledice globalnih podnebne sprememb.

Dr. Vojko Kavčič
New York

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: Po besedah I. Reinhardt iz saške pisarne 'Volk' naj bi na območju te države živele štirje tropi volkov. V prvem naj bi živeli štirje odrasli volkovi in štirje mladiči, v drugem šest odraslih s štirimi mladiči, v tretjem trije odrasli in osem mladičev, v četrtem pa dva odrasla in še neznano število mladičev. Življenjski prostor posameznega tropa naj bi obsegal 250 do 300 km². Iz tropov naj bi se do slej odselilo približno 30 mlajših volkov, pri čemer so selitvene poti merile nekaj 100 km stran od tropa. Na podlagi analize iztrebkov volkov so ugotovili, da je njihov glavni vir prehrane srnjad (52,1 %), sledijo pa jelenjad (24,6 %), divji prašiči (13,6 %), poljski zajci (5,5 %), mufloni (1,4 %), drobni sesalci (1,9 %) in domače živali (0,9 %).

(Wild und Hund, 19/2007)

Nemčija: Naključna sprehejalka je v gozdovih v bližini Göttingena našla sumljivo stvar, ki je bila zelo podobna bombi, zato je o najdbi takoj obvestila policijo. Ta je na kraj najdbe poslala specialista za deaktiviranje eksplozivnih teles, ki pa je kmalu ugotovil, da v tem primeru ne gre za bombo. Po krajšem ogledu je ugotovil, da gre za doma narejeno uro za ugotavljanje prisotnosti divjih prašičev na krmišču, ki je bila sestavljena iz okroge ure in žice.

(Wild und Hund, 19/2007)

Nemčija: Najemnika revirja iz Waburga sta morala plačati vsak po 1.800 € kazni, poleg tega sta bila kaznovana tudi z dvomesečno prepovedjo lova zaradi posredne povzročitve telesnih poškodb in nedovoljene zapustitve mesta nesreče. Po dolgem ugotavljanju vzrokov za nesrečo je policija končno ugotovila, da je zaradi nepravilnega skupnega lova na divje prašiče nastalo več nesreč na bližnjih cestah zaradi trkov z divjimi prašiči. Policija je ugotovila, da je pogon, na katerem je sodelovalo 15 lovcev, potekal v koruznih njivah preblizu javnih cest brez ustreznih opozoril.

(Wild und Hund, 20/2007)

Nemčija: Kar trije sprehajalci iz okolice Hannovera so morali konec septembra leta 2007

Foto: Foto Spring - MB

Beli nosorog (*Ceratotherium simus*); samica z mladičem. Belemu nosorogu pravijo tudi širokoustni nosorog.

poiskati zdravniško pomoč zaradi napada posebno napadalnega merjasca, ki je najprej na cesti napadel odraslega moškega in ga zelo poškodoval po nogah. Nato je nadaljeval svojo pot in pri garaži bližnje hiše napadel še žensko in otroka, ju poškodoval ter nato izginil v bližnji gozd. Prizadevanja lovcev, da bi napadalnega merjasca našli in uplenili, niso bila uspešna.

(Pirsch, 20/2007)

Nemčija: Pred nedavnim smo poročali o 15 povoženih divjih prašičih na železniški progi v LPN Ljubljanski vrh. 18. septembra 2007 zvečer pa je bilo na železniški progi Düsseldorf-Solingen povoženih 14 divjih prašičev.

(Pirsch, 20/2007)

Romunija: Nemalo presenečeni so bili zaposleni v zdraviliški kliniki v mestecu Predeal, ko so zjutraj prišli na delo. V prostorih klinike so namreč našli medveda, ki je imel na glavi nataknjeno posodo za smeti. Na pomoč so poklicali lovce,

ki so uspeli medvedu odstraniti posodo z glave. Medved je nekoliko zmeden nato uspešno zapustil kliniko in se vrnil v bližnje gozdove. Pozneje so ugotovili, da je medved med iskanjem hrane prišel skozi okno v kliniko, kjer si je tako nesrečno nataknil posodo za smeti na glavo, da je ni mogel sneti. Tudi sicer prebivalci mesteca Predeal in okoliških vasi večkrat opazujejo medvede, ki se z bližnjega pogorja Karpatov prihajajo prehranjevat na vaška smetišča in deponije.

(Pirsch, 20/2007)

Švica: Leta 2006 so v tej državi uplenili 8.001 jelenjadi (leta 2005 7.951), 931 kozorogov (958), 15.282 gamsov (14.893), 118 sika jelenov (146), 38.753 srnjadi (41.077), 3.611 divjih prašičev (6.427), 27.097 lisic (38.087), 980 kun belic (1.673), 60 kun zlatič (118), 7.897 svizcev, 2.147 poljskih zajcev, 802 belki, 750 ruševcev, 58 fazanov, 2.018 velikih kljunačev, 3.628 šoj, 1.814 srak, 253 krokarjev, 10 sivih vran, 11.237 črnih vran, 646 črnih lisk, 917 kormoranov,

83 čopastih ponirkov in 1 rakuna. V kantonu Genf, kjer je lov prepovedan, so državni lovci uplenili 158 divjih prašičev in 4 lisice, ugotovili pa so izgube 2 jelenov in 56 kosov srnjadi. V tem kantonu je država za škode od divjadi izplačala odškodnino v višini 46.000 €. V državi je registriranih 32.309 lovcev, v kantonih s patentno ureditvijo pa lovi 14.866 lovcev. V kantonih z revirno ureditvijo lova je 952 revirjev, ki jih ima v najemu 5.542 najemnikov.

(Pirsch, 20/2007)

Zambija: Divji lovci so v narodnem parku v bližini glavnega mesta Livingstone ustrelili zadnja dva bela nosoroga v tej državi. Pri tem so samico ustrelili in ji odrezali rog, medtem ko je bil drugi nosorog obstreljen in je poginil. Beli nosorogi so bili v tej državi že iztrebljeni, vendar so leta 1993 iz Južnoafriške republike pripeljali in ponovno naselili 6 živali te vrste.

(Pirsch, 20/2007)

Pripravil: mag. Janko Mehle

Možakarji, ki so za mizo na Vodiški planini žulili vsak svoje pivo, so prisluhnili. S klanca se je slišalo hrsk, hrsk, tok, hrsk, hrsk, tok. »*To je pa zagotovo stari Joža,*« je prisluškovanje prekinil Toma. »*Rogovilo že vidim,*« je dodal France. Ko se je za palico z rogovilo na vrhu prikazal še zelo izmučen klobuk, je Miha pribil: »*Seveda, Joža je! Le kaj si bo spet izmislil iz svoje bogate zbirke lovske latinščine? Ko mu enkrat jezik steče, ga vrti, kot da bi imel najmanj latinske šole.*«

Joža se je zasoplo usedel na klop. Oni trije so molčali, saj so vedeli, da ne bo dolgo zdržal. In res je začel s svojim bohinjским narečjem, ki se ga ni znebil, čeprav je že mlad zapustil rodni Bohinj in se priženil na kmetijo v okolici Bleda. Nekaj časa so ga zbadali zaradi njegovega bohinjškega narečja. Spraševali so ga, ali je on tisti Joža, ki je zamudil začetek tekme med Bohinjci in medvedi.

Joža je še vedno prisegal na dolgo palico z rogovilo na vrhu, ki da puški lepo oporo, da se ne pozna veliko, četudi se roke malo tresejo. Konec vsake uplenitve pa je že desetletja pospremil s tistim svojim 'pfff... je že ležavo'!

Zato se ga je tudi prijel vzdevek Joža ležavo. Nič ni zameril, če so ga zbadali s tem, češ, kaj pa vi mlajši veste, kaj je jaga!

»*Bom raj povedu, kaj se mi je zadnč zgodlo,*« je zastavil besedo Joža. »*Sm šu od Ribnga gor ven prot Taležu. Če prov sem mov čutaro ta kačjiga, sem se odžejal pri izviru ob vznožju rovta. Ranjki Strgovšk, ki je vso Jevovoco prejal, je zmiram pravu, da tok dobre vode ni nikoder. Pa še kokr ena arcnija de je. Mrbit res, ampak kačja slina pa tud dobr stri teles in duši.*«

Fantje so napeto prisluhnili, saj so vedeli, da se bodo zdaj začele Jožove latinske litanije. »*Na ta drugmo rovt pa zagledam zajca, k' je možička postavlov. Hitr pušo z rame, k' r prengliho namerm, pfff... je že ležavo. Sm mu čeva*

nino Talež? K lovski koči, ki se je drži tudi ime Jela bar, bo prav gotovo šel.

»*K' sm jest biu mvad, nis mogu bit jager, če nis biu prej na šteŋgi, kjer so povedal, al' si tauglih. Dons pa tako nimamo več obvezne vojske. Poklicnih soldatov je pa tudi čedal m'n, ker pravjo, da dobejo premav gnarja za afne guncat.*

No, pa ko sem biu mal m'n mvad, so pred Jela barom, t' m na robu, imel postavljen velik rešpetlin. Je biu kokr en teleskop od aviona, vsaj toko so pravl. Takrat je bil upravnikl Strgovšk. Pol smo ga pa polet naštimal nagliho dol prot bajerjem ob Savi, t' m pod Oddiham, kokr so rekl domu na hribu, kodr so se ldje hodil kopat. Pa smo lohk toko fletn gledal mlade punce, k' so se svačive med grmovjam. Seveda nobena ni vedla, de so ble skoz naš rešpetlin k u gledališ. V gostilnah v dolini so se pa potem čudl, koko tok dobr vemo, kakšne cize al pa ta zadno ma kera!«

Fantje so se muzali in žal jim je bilo, da tistega letalskega teleskopa pred Jela

Pfff... je že ležavo

FRANC STELE

2. nagrada javnega tečaja revije Lovec (2007) za najboljšo zgodbo z lovsko tematiko

Avtor jo je poslal pod psevdonimom Silvo Ferlež.

Joža je neodločno stal ob igrišču, ko pa ga je trener vprašal, ali ne misli igrati, je zmedeno odgovoril: »*Sej b', pa ne vem, ker so naš!*« No, blejski in drugi jagri so kmalu ugotovili, da Joža v hosti loči bukev od mame, in ga sprejeli medse, ne nazadnje zaradi njegove šegavosti in znanja lovske latinščine.

»*Mvadi ste še in ne veste, da je učas vsaka gora imeva sojga duha, pa sojga lintverna. Stalno sta se vojskvava med sabo, toko da sta gore podirala. To se še dons po celmu Bohino vid.*«

»*Pa si ga kdaj videl, lintverna?*« je bolj za šalo kot zares zanimalo Miha.

»*Ke ga bom vidu, sej se je skrivov v en lukn. Ampak, če bi mi pršov pred oči, bi hitr palco postavu, pušo na rogovoilo naslonu in pfff... bi že ležavo.*«

spustu, pa ga djav u ruzak. Hja, na ruzak je pa že visu en lep fazan, ki sem ga sneu, ko je nad grmovjam ob Savi klototu in se oglašou k' t deb' pr svetmu Janez zvon poču. Hitr sem puško k lic djav in pfff... je že ležavo. Pa tko fletn je padu med vrbovje, de s' m ga prec najdu. Sej veste, psa pa nimam, kr je ta star žimovc odšu v večna loviša.«

Zanimanje in napetost sta rasla, saj so fantje vedeli, da Jožova domišljija nima meja.

»*Grem naprej po stezi skoz gošo, pa vidm nekej rdečga. Kaj pa če bit drujga k' lisjak. Hitr snamem pušo, namerm, pfff... je že ležavo. Pa lisjaka spucam in obesm na ruzak, v kerem je biu zajc. Sej mrtu lisjak mende ne juža zajcev!*«

Le kaj bo, ko bo Joža prikrevsal na pla-

barom ni več. Je kar nekam izginil. Ko je lovsko kočo prevzel Marjan Fikfak, nekdanji primorski miličnik (saj po vojni so bili skoraj vsi miličniki Primorci), je izgubo teleskopa malce omilil s pravim, pravcatim kraškim pršutom. Vloženih gob sta pa z ženo imela za cel bataljon jagrov. Nič čudnega, saj se je žena zalezla v hosto, čim se je toliko zdanilo, da si kamen ločil od jurčka. Marjan pa tudi ni bil dosti manj »gajsten« gobar. Seveda tudi najbolj stalnim gostom ali prijateljem niti približno nista izdala svojih gobjih štantov.

»*Ja, k' smo že pr' gledališ,*« je spet zastavil Joža. »*Enkrat sem mal poču na bregu nad taleško dolino. T' m nad Tončkovo kočo, prov lepo skrito med drevjam. Je pa Tonček, k' je sam seb pravu Tony Dallara, k' dr ga je mu en-mau pod kapo, zmiram vabu na enga ta kratkega. Poj ga je pa enk' rt božje pošlatavo. Se je zlizov, ampak ne za doug. No, zdej ga pa ni več, de' b me na ta kratkega povabu.*

gačen nis biu k' drugi Bohinc. S' tud marskerga srnaka al pa gamsa pospravu, de ste mel doma mal mesa. So pa seveda zdej drugi časi. Mesa je dovelj, sam gnar morš met. No, z mojmo penzjonam ga ne kup' m prou velikrat. Da' b pa sam žgance pa moč nk al pa sok jedl, kokr učas, pa tud ne smem reč.»

gove službe, pa je javil, da Miran navija za Stalina. Bilo je dovolj za nekaj let kehe ... Ko je Miran prišel iz nje, se je zaklel, da za državo, ki ga je po nedolžnem zaprla, že ne bo delal. In je obljubo držal vse do smrti, ki jo je dočakal z vdovsko pokojnino po pokojni ženi.

Na Taležu je žulil polento in mleko,

No, t' m pod negovo kočo s' m z rešpetlinom mu vse kokr na dlan. In s' m mu kej videt. Prot potočku je šu en f nt z ajmarjem za vodo. Zravn nega je biu en vel' k črn p' s. Kosmat ko vrag ali pa perkmandelc. Pa se z goše pripodi srnak. Gumbar je biu. P' s se zažene za nemu, mu okrog enga grma preseka poti in ga začopat za zadno nogo. Srnak je padu in u šoku obležov. F' nt je pa spuštu ajmar, zgrabu srnaka za predne in zadne noge in si ga čez gvavo vrgu štuparamo. Je bil tak k' t Dobri pastir z obhajilne podobce. In jo mahne nazaj do koč od enga kmeta z Ribnega malo pred Jela barom, kjer so nekaj dni žvel ta f nt, pa mal starejši možak in njegova frčafela.

Najprvo sem mislu j' t dol ven, sej to je bla pa divja jaga. S' m pa koj pomislu, da zakon n' č ne govori o tem, če nekdo srnaka al' pa jelena na roke ujame. Pa s' m djav, nej mu bo. S' m si mislu: pust j' h pa se spomn, k' s ti biu mvad. N' č dr-

Čisto pa Joža primera srnjaka, ujetega z golimi rokami, če zanemarimo pasji gobec, ni opustil. Da je končal v loncu, je kmalu ugotovil, ko je v trgovini v Ribnem izvedel, da sta tistega dne prišla dva fanta in kupila dva litra kisa, pa nič drugega. Seveda, pace brez kisa ni! Čebulo pa razne »gverce« so pa gotovo imeli s sabo. Pa še to je čez nekaj dni videl Joža: na zadnji steni koč, zakriti z mladimi smrečicami in podrastjo, se je pribita na bruna sušila srnjakova koža. Drugo leto pa je možak iz koč že nosil irhast suknjič. Ampak je moral gotovo nekaj irha še dokupiti, saj ena srnjačja koža ni dovolj za suknjič.

Tisti 40-letnik iz Dežmanove koč, recimo mu Miran, je Joža še posebno zanimal. Fant je bil včasih v koči tudi po dva meseca. Nič ni hodil v službo. Se mu je država preveč zamerila. Ob izbruhu informiroja si je nekdo zaželel nje-

narejeno iz mlečnega prahu. Za zabelo pa je včasih na žgance vrgel kar nekaj sardin iz konzerve. Ali pa je na masti malo čebule popražil, da je imel nekakšne ocvirke. Ko mu je zmanjkalo cigaret, je pobiral posušene zajčje bobke, jih razdril in pomešal s tobakom, ki ga je dobil iz čikov, ki jih je vestno spravljal. Joža, pa najbrž tudi kateri drug jager, ki ga je pot zanesla do Jela bara, je imel fanta na sumu, da skuša upleniti kakšno žival z lokom. Joža se je večkrat ustavil in pokramljal z Miranom in ga skušal pripraviti, da bi priznal, da skuša z lokom upleniti srnjaka. Pa je Miran vztrajal, da ne, in Jožu kazal star pleten predpražnik, ki ga je obesil na vejo za tarčo.

»Je pa mu tak fičafaj, kokršnega takr' t v naš' h trgovinah nis mogu kup' t. Sam u Avstriji. Mi je sam pokazu, de je zliman z dveh vrst lesa, iz jesena pa iz tise. Puščice je pa tud take naredu, de b'«

mu bli še Indijanci fovš. Bi srnaka prov toko podrl k' t kugla. Je bil sploh en tavžentkinsler. Enkrat mi je pokazu vilce za ribe lovit. Sam Pozejdon ni mu tašnga trizoba! Pa še pohvalu se je, da je ob savskem bregu z nemu napiču meter dolgo šuko. Ker se je drstiva, je meva gotov pol kile iker. Jih je zvečer zmešov z jajci in speku. Je mislu, kok fajn košta bo. U resnic pa so ikre med pečenam zakrkn' le in je bvo, k' t de bi u šprudlana jajca nasu nekuhano proseno kašo. Nekej let je Miran še hodu na Talež, pol sem pa slišu, d' je čist prešaltov: iz hoste na vodo. Najprej je delal kanuje in se prevažal po Lublanc. Pol je pa naredu barko, tako na jadra, in jo mou pr' Piranu. Ja, res je biu ta prav taužentkinsler. S' em slišou, d' je za ženo sam izklesal spomenik in naredi njen obraz u mozaiku. Umru je pa glih 80 let star.«

Joža je malo premolknil, potem pa po srku piva nadaljeval: »Sem pol šu prot Goški planini. To mam v dobrem in slabem spominu. Sej veste, t' m je pred leti podivjan bik do smrt pobodu enga kmeta. Hja, če bi men pršu nasprot, b' mu že dav. Pušo z rame, pa naravnost med oči, de se žvav ne matra, in pfff ... bi že ležavo. Gunmu možaku iz Spodnje Lpnice, k' je po kresvanju 2007 nad Goško ravnijo padu čez previs in se ubov, pa tudi j' s neb' mogu n' č pomagat.«

V dobrem spominu pa je imel Joža Goško planino od tistega večera, ko se je oglašil na kozarček vina. V bližini so bili bosanski golcarji. Kupili so ovco in gospodinja jim je prepustila štedilnik, da so naredili obaro po svoji navadi. »Kej tok dobrga še v živlen nism jedu, tud moja ta stara se lahko skrije, pa drgač k' r dobr kuha, če je pr' vol,« ne more pozabiti Joža.

»K' sm mejhno poču, sem se odpravu pa sm gor na Vodiško planino. Med potjo s' m vidu nekej krav, pol pa za ovinkam zaslišm, de se u grmovju nekej premika. Gotov k' šna žvav, sem si mislu. Pa postavm palco, pušo z ramena pa na rogovalo. Čakam in gledam. K' r vid' m med vejami roge. Kva pa druzga, srnak je biu. Al ga č' m al ne? Pa prtisnem na petelina in pfff ... je že ležavo. Ga spucam in obesm na ruzak in grem naprej.«

S tolikšnim plenom na hrbtu je Joža le počasi krevsal navkreber. Vsake toliko je malo počil in srknil ta kačjega iz čutare. Je dobro proti prehladu in za želodec. Kake četrt ure pred Vodiško planino je spet počil. Sedel je na kamen ob poti in se razgledoval po drevju. Kaj ni na oni bukvi nekaj švignilo?

»Sam nis' m vedu, je leverca al kuna? Pa vzamem pušo z rame, pomer' m in

pfff ... je že ležavo. Prov lepa zlatica je bla. Dve mam že doma, pa bo ta stara ohka meva nov kroglc za pozim, de ne bo zmirom tok nergala, da se sam po gošah potikam. K' pa k' šno lepo lisičjo kožo dobi, pa n' č ne nerga. Scer pa dons kože nimajo nobene cene. Pred 2. vojno pa si vohka s kožam velik zaslužu. S' m slišou za enga Dolenca, k' je sam s pouhario v en jesen zaslužu za čist novo šrotarco. No, kuno spucam, obesm med zajca in fazana, sej ne vzame velik prostora. Pa še to mislim, da mrtva kuna ne južna ne zajcev in ne fazanov!«

France, Miha in Tona so vedeli, da se Jožavo pripovedovanje bliža koncu. Toda takšnega konca skorajda niso pričakovali.

»Prikrevsam sm gor, pa zmatran sedem na klop pod lipo. Sapca je lepo hladiva, pušo prslonem ob drevo in počivam, sej s' m si zaslužu. K' r zaslišm iz hoste k' d' b šla divja jaga. Naš ta star so pravl, da če zasliš š peklensko jago, mor' š hitr leč u razor al pa u kolesnino, če ne te razrtajo. No, ampak tko je blo učas, k' so tud verjel, de v jamah žvijo perkmandelci, u jezer pa povod' n moš.

Je biu en pjanček, k' se je enkr' t otu k' r ubit. Blo je pa pozim. Je šu k vod in čaku, da ga bo povodn moš uzeu. Pol ga je začel pa u noge in roke zebst in si je mislu: Grem pa že raj za peč ležat. Drujd dan je pa v gostiln pravu, de je prejš n večer misli, da bo že u nebesah južno;, pa ni blo n' č s tega. Biu je tko veseu, de se ga je spet nažehov pa djav, da ta svet še tujk ni uredn, da b' čvovk biu pet menut žalosten.

Jest pa lepo čakam, k' r se iz grma pokaže velika rjava buča. Kosmata k medved. Sej je biu medved! Primem pušo ob lipi, dvignem k rami, prengliho pomerm in ...«

Takrat pa je s klopi planil Tona in se zadril: »Čuj, Joža, če boš pa še tega medveda spravu u ruzak, ti bom pa tako kepo prslonu, da boš lahko šel samega Boga tožit, ker je lipo tako trdo nardil. Potem boš pa ti brez pfff obležal pod lipo.«

Joža se je naredil prestrašenega, potem pa so vsi skupaj planili v smeh. Joža je s svojimi lovskimi latinskimi litanijami znova potrdil svoj vzdevek »Joža ležavo«.

Uredniški odbor Založništva LZS

razpisuje

JAVNI NATEČAJ ZA DALJŠE PROZNO BESEDILO (NOVELA, POVEST, ROMAN) S PREVLAJUJOČO LOVSKO TEMATIKO

Zdi se, da sodobni čas ni naklonjen daljšim proznim besedilom, še posebno ne z lovsko tematiko. A včasih se, vsaj tistim z lovsko žilico, v genih stoži po dobrih, lovsko obarvanih zgodbah, kakršne so znali napisati pisatelji iz prejšnjih časov; npr. Janez Jalen, Fran Saleški Finžgar in tudi mlajša, Tone Svetina ter France Avčin, če omenimo le bolj znane.

Tako je v Uredniškem odboru Založništva LZS vzniknila ideja, da bi v okviru 100-letnice izhajanja glasila Lovec poskusili spodbuditi slovenske pisce sedanjega časa, da bi ustvarili tako besedilo.

Seveda ne pričakujemo 'čistega' lovskega proznega dela, saj je dandanes lov vpet med druge dejavnosti skupnosti ali posameznika. Vseeno pa naj bi bila v središču dogajanja osebnost, ki jo lov zelo zaznamuje, in sicer značajska pa tudi drugače. Okrog take osebnosti naj se spletajo in vpletajo niti preostalega dogajanja ter druge osebe s svojimi zgodbami. Značajji oseb naj se oblikujejo skozi dogajanje, ki naj bi doseglo tudi svoj vrh in preobrat.

Seveda sta zasnova in zgradba besedila domena vsakega posameznega avtorja, v njem pa so lahko tudi elementi sodobnega romana.

Razpisni pogoji:

1. Besedilo ne sme biti prej še nikjer objavljeno.
2. Roman naj bi obsegal okrog 10 avtorskih pol (približno 160 str. običajnega knjižnega formata); novela ali povest sorazmerno manj.
3. Besedilo je treba oddati uredništvu do konca decembra leta 2009.
4. Prvonagrajeno besedilo bo izšlo v knjižni obliki (Zlatorogova knjižnica) leta 2010 in bo honorirano s 463 € (bruto) za avtorsko polo. Odkupljeni in enako honorirani bosta tudi kakovostno drugo- in tretjevrščeno besedilo, ki pa bosta objavljena pozneje.
5. Besedila morajo prispeti v uredništvo anonimno (**pod psevdonimom**) in v e-obliki (disketa ali CD + 1 x izpis). V zaprti kuverti pa naj bodo pravo ime in priimek ter naslov avtorja. Zadnji rok sprejema avtorskih del je **31. 12. 2009**.

Foto: M. Pogačnik – Diana

Z 11. in 12. seje Upravnega odbora LZS

Upravni odbor LZS se je na svoji 11. seji, ki je bila 28. 11. 2007, seznanil s poročilom o realizaciji sklepov, sprejetih na 8. seji UO LZS, ki je bila 13. 9. 2007, 9. seji UO LZS (27. 9. 2007), 10. seji UO LZS (5. 10. 2007) in s sklepi korespondenčne seje UO LZS, ki je bila 22. in 23. 10. 2007, ter potrdil zapisnike vseh sej. Po poročilu o poteku kandidacijskih postopkov za volitve organov in predsednika LZS, ki ga je pripravil predsednik Kandidacijske komisije LZS **Branko Vasa**, je UO LZS sprejel sklep, naj se delni občni zbori v volilnih okoliših skličejo 14. 12. 2007, Občni zbor LZS pa naj bo 12. 1. 2008. Prav tako je bil sprejet sklep, da bo naslednja seja UO LZS 6. 12. 2007 ob 16. uri. V skladu s predlogom za dopolnitev dnevnega reda je ta organ sklepal tudi o članskem prispevku LZS za leto 2008 in o solidarnostni pomoči ob ujmi. Glede članskega prispevka LZS za leto 2008 je UO LZS po razpravi sprejel sklep, da je višina članskega prispevka za leto 2008 LZS 40 €, sestavljena pa je iz prispevka za delovanje LZS in prispevka za glasilo Lovec ter knjigo Zlato-

rogove knjižnice. Članski prispevek je treba plačati do 31. 1. 2008. Nalepke za potrditev veljavnosti lovskih izkaznic v letu 2008 pa mora Strokovna služba LZS razdeliti lovskim družinam do 20. 12. 2007. Novozvoljeni UO LZS naj pripravi program dela LZS s finančnim ovrednotenjem nalog do 28. 2. 2008.

V razpravi so nekateri člani UO LZS opozorili, da so leta 2007 območne lovske zveze oziroma zveze lovskih družin opravile določene naloge za Lovsko zvezo Slovenije. Pri tem so posebej poudarili, da so bile v posameznih primerih opravljene naloge tudi za tiste lovske družine, ki niso članice območne zveze lovskih družin, za kar pa niso prejele nobenega plačila. UO LZS je glede tega sprejel sklep, naj vsebujejo pogodbe, na podlagi katerih bo LZS plačevala naloge, ki jih bo v skladu z določbami 10. člena Pravil LZS prenesla na območne zveze lovskih družin, tudi poračun za opravljeno delo v času od 12. 5. 2007 do 31. 12. 2007. Glede predlogov, povezanih s škodo, ki so jo ob poplavih utrpeli posamezni lovci in lovske družine, pa je UO LZS sprejel sklep, naj Komisija za finančno-gospodarsko področje pripravi merila za določitev prispevka LZS za odpravo škode po

ujmi. LZS bo nakazala lovcem in lovskim družinam solidarnostno pomoč v okviru razpoložljivih sredstev do 15. 12. 2007. Na podlagi predloga Komisije LZS za izobraževanje in odlikovanja je UO LZS sprejel sklep, da se red LZS za lovske zasluge II. stopnje izroči naslednjim članom LD: Rudiju Podgorniku (LD Boč na Kozjaku), Stanku Verdniku (LD Laporje), Jožetu Gabrijelu (LD Velika Loka), Darku Vavtarju (LD Velika Loka), Igorju Volku (LD Toplice), Stanetu Slabšaku (LD Šentjanž), Francu Erstetu (LD Otočec), Marku Petretiču (LZS), Antonu Gonzi (LD Petišovci), Jožetu Jeriču (LD Bistrica ob Sotli), Roku Gašperšiču (LD Kropa), Francu Škofljancu (LD Krško), Jožetu Lavrenčiču (LD Destrnik), Marjanu Čehu (LD Destrnik), Milinku Stoičeviću (LD Zavrč), Juretu Špeharju (LD Sinji Vrh), Marku Bariču (LD Sinji Vrh). Red LZS za lovske zasluge I. stopnje pa se podeli Viktorju Horvatu (LD Sinji Vrh).

V povezavi z javnim pozivom za vložitev predlogov za imenovanje članov Programskega sveta RTV Slovenija, ki jih imenuje Državni zbor RS, je UO LZS sprejel sklep, da LZS za člana Programskega sveta RTV Slovenija predlaga mag. Štefan Vesela in Edvarda Krašno. UO

LZS je sprejel tudi sklep, da se zavrne predlog za izplačilo božičnice zaposlenim v Strokovni službi LZS, prav tako pa je tudi sklep, da mora Strokovna služba LZS posredovati UO LZS v sprejem Navodila za opravljanje izpita za lovskega čuvaja najpozneje do 31. 1. 2008 ter sklep, naj Strokovna služba LZS prouči vloge LD Stari trg ob Kolpi, LD Predvor in Lovskega društva Kokra za sprejem v članstvo LZS ter o tem pripravi ustrezno poročilo za UO LZS.

6. 12. 2007 je bila 12. seja UO LZS. Glede na pripombe in predloge na zapisnik 11. seje UO LZS so člani UO LZS sprejeli sklep, naj LZS izstavi račune za plačilo članskega prispevka za leto 2008 območnim zvezam lovskih družin za vse LD, ki so v njihovem volilnem okolišu; tudi za nečlanice območnih lovskih zvez, članarino pa naj v imenu LZS uredi območna zveza lovskih družin. V povezavi s tem je bil sprejet tudi sklep, da UO LZS pooblašča območne lovske zveze, naj poberejo članski prispevek za LZS za leto 2008, pa tudi razdelijo nalepke. Glede na ponovno razpravo o nalogah, ki so jih za LZS opravile območne lovske zveze v letu 2007, je bil sprejet sklep, naj bi pravilnik in pogodbo o prenosu nalog ter razdelilnik pripravili še decembra

2007. Strokovna služba LZS pa naj od območnih lovskih zvez zahteva, da ji posredujejo potrebno dokumentacijo za pripravo *Pravilnika in pogodbe o prenosu nalog*.

Po obsežni razpravi o delnih občnih zborih po volilnih okoliših in občnega zbora LZS je UO LZS sprejel predlog poslovnika delnega občnega zbora in predlog poslovnika občnega zbora ter priporočila za realizacijo delnih občnih zborov. Člani UO LZS so se seznanili tudi s predlogom novega *Pravilnika o podeljevanju lovskih priznanj in odlikovanj* ter sprejeli sklep, naj člani UO LZS posredujejo Strokovni službi LZS svoje pripombe na ta predlog najpozneje do 15. 1. 2008, predlog pravilnika in pripombe pa bo UO LZS obravnaval na naslednji seji.

UO LZS se je seznanil tudi s pritožbo zoper kandidacijsko konferenco, ki je bila v volilnem okolišu Prlekija; vložil jo je Janko Kralj, evidentiran kandidat za člana UO LZS. Po obravnavi je UO LZS sprejel sklep, da po oceni UO LZS ni pravno-formalnih razlogov za razveljavitev kandidacijske konference v volilnem okolišu Prlekija, vendar pa je vzel na znanje tudi postopke, ki so se zgodili tamkaj. Glede tega je UO LZS dal pobudo, da je treba v tej smeri tudi dopolniti *Pravilnik o določitvi volilnih okolišev ter o kandidiranju in volitvah za organe in funkcionarja LZS*. Ker se predstavnik UO LZS iz LZ Maribor, Brane Kurnik in Marjan Gselman, zaradi službenih obveznosti seje nista mogla udeležiti, neudeležbo na seji pa je opravičil tudi predsednik NO LZS Stane Petar, so člani UO LZS sprejeli sklep, da bo UO LZS obravnaval poročilo NO LZS o pregledu stroškov 33. in 34. srečanja lovskih pevskih zborov in rogistov na naslednji seji.

Mag. Nataša Oven

Prekmurski rogisti negujejo kulturno tradicijo igranja že 35 let

Prejeli plaketo LZS za lovsko kulturo

Na jubilej, 100-letnico LZS, so člani zelene bratovščine (tudi iz dežele ob Muri) zelo ponosni, saj jih uvršča ob bok mnogim bolj razvitim evropskim

državam, ki imajo tudi daljšo lovsko tradicijo in visoko razviti lovsko etiko in kulturo. V sklopu **7. Grlečevega memoriala je KUD Prekmurski rogisti** v soboto, 3. 11. 2007, v dvorani soboškega gradu pripravil slovesnost, na kateri so se med drugim spomnili tudi prehojene poti in delovanja Prekmurskih rogistov,

Ob 35-letnici neprekinjenega delovanja je KUD Prekmurski rogisti prejelo plaketo LZS za lovsko kulturo.

ki delujejo pod okriljem ZLD Prekmurje. Ob jubileju so predstavili tudi novo publikacijo z naslovom **Jože Grlec: Pozdrav rogistov**. To je spominska monografija njegovih lovskih skladb, ki so izšle v slovenskem, nemškem in angleškem jeziku, o čemer smo že pisali.

Ob jubileju so se spomnili duhovnega vodje in ustanovitelja prve organizirane skupine rogistov v Sloveniji, **Jožeta Grleca**, ki je Prekmurske rogistove vodil kar 28 let. Med ustanovitelji je bil tudi **Anton Vidonja**, ki se je udeležil slovesnosti v Murski Soboti. V 35 letih neprekinjenega delovanja so v skupino prihajali in odhajali novi člani, v veliki meri lovci, ki jih je poleg lova veselilo tudi igrati na lovski rog. To je namreč poseben instrument z omejenim glasovnim razponom in je bil v prvotni obliki namenjen le lažjemu in usklajenemu lovu (pogona). V zadnjih letih so Prekmurski rogisti nastopili in polepšali marsikateri lovski praznik. Sodelovali so na srečanjih slovenskih lovskih pevskih zborov in rogistov, na spominskih Huberotvih mašah širom Slovenije in v tujini, na Mednarodnem sejmu lova v Gornji Radgoni itn.

Na leto beležijo več kot štirideset nastopov. Doslej je bilo njihovo delo nagrajeno z različnimi visokimi priznanji, in sicer sta jim jih izročili Lovska zveza Slovenije in Lovska zveza Hrvaške. Prejeli so tudi bronasto *Gallu-*

sovo značko in priznanje Mestne občine Murska Sobota. Trenutno društvo šteje trinajst članov. Program vsega predvsem skladbe, ki jih je napisal prav Jože Grlec. Predsednik KUD Prekmurski rogisti je **Rudolf Slogovič**, umetniški vodja pa **Stanko Peterka**. Na proslavi sta društvo in Rudolf Slogovič za posebne zasluge na

Plaketo LZS za lovsko kulturo je prejel tudi predsednik Prekmurskih rogistov Rudi Slogovič.

področju lovške kulture prejela **plaketo LZS za lovsko kulturo**, ki jima jo je podelila Lovska zveza Slovenije. K visokemu jubileju so Prekmurskim rogistom čestitali predsednik LZS Slovenije **Bogdan Mahne, Marjan Fortin** in predsednik ZLD Prekmurje **Arpad Köveš**.

B. Ž.

Z lastniki zemljišč je treba sodelovati!

V Sloveniji je lovstvo tudi po zaslugi političnih strank na prepihu raznoraznih interesov. Tudi zato moramo biti toliko previdnejši pri našem udejstvo-

vanju. V Ustavi je res zapisano, da je divjad državna lastnina in tudi neškodljiv prehod lovcev prek zemljišč, ki so v zasebni lasti, je povsem razumljiv in opravičljiv, če želimo opravljati naše poslanstvo, ki je v javnem interesu. Toda vseeno je treba biti pri tem obziren. Ravnajmo se po načelu: ne stori nikomur nič takšnega, česar ne želiš, da bi drug storil tebi. Roko na srce: v preteklosti je bil marsikateri konflikt s kmeti povsem odveč in če ne drugega, je povzročil pretirano prijavljanje tudi najmanjše škode. Menim, da je treba v naši »strokovni« korespondenci razlikovati posledice in sledove normalnega prehranjevanja divjadi ter prostoživečih divjih živali (paša, sprejemljivo objedanje drevesnih vrst ...) od razritih travnikov in »preoranih« njiv, ki pa morajo sprožiti res takojšen odziv ne le pri lastnikih zemljišč, temveč tudi pri nas, lovcih.

V LD Trzič smo pred časom začeli s vsakoletnimi srečanji z lastniki kmetijskih in gozdnih zemljišč z našega območja. Tudi letos smo se srečali na povsem tovariškem pogovoru in si izmenjali nekaj stališč ter izkušenj iz minulega enoletnega obdobja. Kmetje so nam povedali, kako spomladi jelenjad na njihovih najboljših parcelah kar sama opravi »prvo košnjo«, kako brezvestni so nekateri sprehajalci, gobarji, pohodniki in planinci pri prečkanju njihovih parcel, kakšen ljubi mir je bil nekoč, ko ni bilo rekreativnih motokrosistov, koliko srnjih mladičev so pokosili v letu 2007. Tudi na obnašanje enega izmed naših lovcev so imeli pripombe ...

Skratka, omogočili smo jim, da so nam javno in povsem preprosto povedali svoja opažanja in njihov pogled na vsebino teme, ki smo jo letos poimenovali kot **Sožitje lovstva, kmetijstva in gozdarstva**.

Da bi udeležencem ponudili čim bolj verodostojne informacije, smo na naše srečanje povabili tudi predstavnika Zavoda za gozdove Slovenije, ki se poklicno ukvarja s področjem lovstva, in predstavnika Kmetijsko svetovalne službe. Poleg njiju se je povabilu prijazno odzval tudi župan Občine Trzič, **Mag. Borut Sajovic**, trziški župan in poslanec DZ, je navzočim pojasnil bistvo, posledice in težnje nekaterih pri spreminjanju lovške zakonodaje. Na kratko je vsebino ponazoril s primerjavo gospodarjenja na kmetiji. Takole je povedal: »Več rodov mora ust-

Foto: M. Dovžan

Utrinek z zadnjega srečanja lovcev LD Tržič s tamkajšnjimi kmetovalci in gozdnimi posestniki, na katerem so se lovci v nevezanem pogovoru strpno pogovorili o mnogih medsebojnih zadevah in načinih za lažje in uspešnejše sodelovanje med lovstvom, kmetijstvom in gozdarstvom.

varjati, da se doseže nek rezultat. Povsem enako je tudi pri gospodarjenju z divjadjo v loviščih. Žal pa bi danes nekateri, ki ne poznajo dobro vsebine gospodarjenja z divjadjo (ali pa se pretvarjajo, da o tem vse vedo), z določenim namenom želeli le nekajletne koncesijske aktivnosti, rezultate pa bi nato po načelu profitnega gospodarjenja poželi sproti oziroma čim prej.«

Na srečanju smo izkoristili tudi priložnost in kmetom ob strokovni pomoči predstavnika ZGS, OE Kranj, **Mirana Hafnerja** (ponovno), razložili sistem načrtovanja v lovstvu, obseg biotehničnih in biomeliorativnih del v lovišču, sistem zimskega krmjenja, sestavo odstrela iz lovišča. Skratka, vsem smo poskusili pojasniti, da nič v lovstvu (razen povoza in »pokosa« divjadi) ni zgolj slučaj, ampak je rezultat načrtovanja in realizacije začrtanih aktivnosti. Prav tako smo ob sodelovanju predstavnika KSS **Matjaža Megliča** izkoristili priložnost in jih prosili, naj bi vsako jesen, ko živino umaknejo s pašnikov, odstranili vsaj nekaj ograj, sprostili dolgoletne naravne stečine in omogočili, da bi divjad popasla še preostalo krmno, s čimer bi se zmanjšalo tudi objedanje na gozdnem robu. Tudi o vrsti ograj smo spregovorili, saj so kmetovalci celo sami ugotovili, da so nekatere pletene tanke aluminijaste ograje res nevarne; celo za njihovo drobnico in ne le za srnjak.

V nadaljevanju smo naše družjenje popestrili s prikazom diapozitivov iz našega naravnega okolja ter s sliko in besedo sledili dogajanju na enem izmed or-

ganiziranih lovov v Afriki. Srečanje smo sklenili v sproščnem pogovoru, ob divjačinskem goლაžu in s prikazom starega lovskega običaja – *lovskega ropota*, ob katerem smo vsi pozabili na tematično politično dogajanje okrog lovske zakonodaje. Ob slovesu smo dobre volje družno sklenili, da se bomo spet srečali prihodnje leto.

In na koncu še odgovor na vprašanje: **Kakšne rezultate nam prinašajo takšna srečanja?** Na območju našega lovišča se zelo poredko srečujemo s pisnimi zahtevki za povrnitev škode od divjadi, če pa se, jih zadnjem obdobju rešujemo hitro in v obojestransko zadovoljstvo. Nadvse je prijeten občutek, da lovci v očeh kmetov in drugih lastnikov zemljišč še vedno ostajamo zaželeni soperabniki naravnega okolja. Vsaj pri nas je tako ...

Miro Dovžan
LD Tržič

Državno prvenstvo LZS (2007) v lovskem streljanju

Lansko državno prvenstvo LZS v lovski kombinaciji (risanica in glinasti golobi) je bilo 9. junija že četrtič zapored v organizaciji LD Gornji Grad. Da je zanimanje za tovrstno tekmovanje vedno večje, potrjuje udeležba na prvenstvu, saj je nastopilo 15 ekip iz volilnih okolišev oziroma skupaj več kot 80 tekmovalcev.

Tekmovanje se je začelo z otvoritveno slovesnostjo, na kateri

so udeležence nagovorili: starešina LD Gornji Grad **Andrej Valte**, predsednik Savinjsko-Kozjanske ZLD – Celje **Maksimiljan Arlič**, župan Občine Gornji Grad **Stanko Ogradi** in predsednik komisije za lovsko strelstvo LZS **Brane Kurnik**. V kulturnem programu so sodelovali Rogisti Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje in domači Bočki pevci.

Državno prvenstvo LZS v lovski kombinaciji je bilo sestavljeno iz streljanja z *lovsko risanico* na tarče srnjak, gams, lisica in divji prašič v štirih lovskih položajih s po petimi strelji v vsakem položaju ter iz streljanja na glinaste golobe v lovskem položaju (american trap) s po dvema serijama 25 glinastih golobov. Tako sestavljena *lovska kombinacija* je bila tokrat izpeljana že četrtič. Škoda je le, da v Sloveniji ni strelišča, ki bi v tej kombinaciji omogočalo tudi streljanje glinastih golobov v disciplini »compak«. To bi to kombinacijo

zelo popestrilo, predvsem pa zagotovilo popolnost takega lovskega tekmovanja.

Na tem prvenstvu so bili v vseh lovskih strelskih disciplinah doseženi izredno dobri rezultati, in sicer v ekipni in tudi posamični konkurenci. Rezultati so bili ves čas tekmovanja izenačeni, tako da so šele zadnji strelji odločali o končnih uvrstitvah najboljših posameznikov in ekip. K temu so svoje prispevali tudi organizatorji državnega prvenstva, člani LD Gornji Grad, saj so bila strelišča, na katerih je potekalo tekmovanje, res odlično pripravljena. Tekmovanje je potekalo tehnično in organizacijsko brezhibno, s čimer so domačini še enkrat upravičili zaupanje LZS, ki jim je zaupala izvedbo tega prvenstva. Dokazali so se kot odlični organizatorji tako velikih prireditelj. Članom LD Gornji Grad veljajo zato čestitke in pohvala.

Po končanem tekmovanju je

Najboljše strelske ekipe v kombinaciji: 1. ZLD Kočevje, 2. LZ Maribor in 3. Zavod za gozdove Slovenije

Najboljši posamezniki v disciplini lovška risanica: 1. U. Kovačič, J. Škrj in S. Ošlak

predsednik Komisije za lovsko strelstvo LZS najboljšim izročil pokale in nagrade, ki so jih pripravili Komisija za lovsko strelstvo LZS in organizatorji državnega prvenstva.

Brane Kurnik

Rezultati: KOMBINACIJA

<i>Ekipno:</i>	točk
1. KOČEVJE	1109
2. MARIBOR	1104
3. ZG Slovenije	1086
4. NOTRANJSKA	1070
5. ZASAVJE	1048
6. LJUBLJANA	1044

<i>Posamezno:</i>	točk
1. Tomaž CURL, Kočevje	381
2. Anton ERJAVEC, Kočevje	378
3. Bojan URBANČIČ, Maribor	376
4. Janez ŠKRLJ, Notranjska	375
5. Boštjan SOKLIČ, ZGS	373
6. Boštjan SADEK, Maribor	373

LOVSKA RISANICA

<i>Ekipno:</i>	točk
1. KOČEVJE	565
2. MARIBOR	564

3. ZG Slovenije	550
4. NOTRANJSKA	550
5. LJUBLJANA	536
6. ZASAVJE	532

<i>Posamezno:</i>	točk
1. Uroš KOVAČIČ, Kočevje	194
2. Janez ŠKRLJ, Notranjska	191
3. Simon OŠLAK, Koroška	191
4. Z. BREZOVŠEK, Maribor	190
5. Joco HUDERNIK, Maribor	190
6. Jože CESTNIK, Zasavje	189

GLINASTI GOLOBI (American trap)

<i>Ekipno:</i>	točk
1. KOČEVJE	544
2. MARIBOR	540
3. ZG Slovenije	536
4. CELJE	524
5. BELA KRAJINA	520
6. NOTRANJSKA	520

<i>Posamezno:</i>	točk
1. Bojan URBANČIČ, Maribor	192
2. Tomaž CURL, Kočevje	192
3. Anton ERJAVEC, Kočevje	192
4. Boštjan SADEK, Maribor	188
5. Franci KONCILJA, Zasavje	188
6. Hine HOFFMAN, Ljubljana	184

vatelj, razredni starešina pa je izpolnjene vprašalnike zbral in jih dostavil obdelovalcu podatkov. V teoretičnem delu je bilo po urniku načrtovanih skupaj 74 ur predavanj.

Po končanem tečaju je bilo pripravljeno poročilo na podlagi vrnjenih anketnih listov, ki ga je obravnavala komisija za izobraževanje in lovsko kulturo. Na podlagi ugotovitev naj bi za naslednjo generacijo spremenili pristop in izboljšali kakovost samega tečaja ter temu ustrezno sestavili predavateljski aktiv. Sestavljen je bil anketni vprašalnik za udeležence usposabljanja, na katerem smo vnaprej pripravili podatke oziroma naslov predmeta in ime ter priimek predavatelja. Vprašalnik je bil sestavljen iz devetih vprašanj, ki so jih udeleženci pri vsakem vsebinskem sklopu ocenjevali na Likertovi lestvici z ocenami od 1 do 5, pri čemer je 1 pomenila slabo, 2 zadovoljivo, 3 dobro, 4 zelo dobro in 5 odlično.

Predavatelj je po končani temi, npr. če je imel v enem terminu dve temi, na koncu dal le en vprašalnik. Če je imel v dveh različnih terminih različni temi, je vprašal-

nik razdelil v izpolnjevanje po vsaki temi.

Postavljena so bila naslednja vprašanja:

1. cilji učenja so bili jasno postavljeni,
2. z različnimi metodami učenja je bilo poskrbljeno, da smo bili aktivni,
3. predavatelji so vzpostavljali in skrbeli za dober stik z nami,
4. poskrbeli so za učno gradivo,
5. ilustirali in pojasnjevali so za naše delo pomembne ključne točke,
6. predavatelji so bili strokovno korektno pripravljene,
7. upoštevali so naše želje in predloge,
8. pridobljeno znanje bom lahko uporabil pri vsakdanjem delu in
9. moja pričakovanja so izpolnjena.

Zaradi ugotavljanja demografskih podatkov smo udeležence povprašali po letnici rojstva in stopnji strokovne izobrazbe. Na koncu smo jim postavili še tri vprašanja, ki so se nanašala na splošen vtis, kaj jim je bilo na usposabljanju posebno všeč in kaj jih je na usposabljanju motilo ter

Poročilo o raziskavi med lovskimi pripravniki za pripravo na teoretični del lovskega izpita v letu 2007 v ZLD Ptuj - Ormož

Marca 2007 je Komisija za izobraževanje in lovsko kulturo pri ZLD Ptuj - Ormož (v nadaljevanju zveza) začela s predavanji na tečaju za lovske pripravnike za pripravo na teoretični del lovskega izpita v letu 2007. Predavanja so potekala na podlagi Navodil za izvajanje praktičnega in teoretičnega dela lovskega izpita ter vodenja evidenc. Pred tem je komisija posredovala LZS tudi seznam predavateljev oziroma seznam članov predavateljskega aktiva na zvezi. Zavedamo se, da je na tečaju pomemben dejavnik kakovost podajanja snovi lovskim pripravnikom, torej podajanja temeljnih znanj pripravnikom in s tem dolgoročno zvišati nivo povprečnega znanja lovcev na vseh področjih. Odločili smo se, da bomo sestavili vprašalnik - anketo, ki jo bodo predavatelji po vsaki podani snovi razdelili med pripravnike in jo nato vrnili odgovornemu predavatelju,

ki bo obdelal podatke. Tako je vprašalnike razdelil predavatelj,

Preglednica 2: Predavatelji po predmetih in povprečne ocene pri vseh devetih rubrikah odgovorov slušateljev ter skupna povprečna ocena

Predavatelji	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A1*	4,96	5	5	5	4,96	5	4,96	4,96	4,96	4,97
B1	4,91	4,78	4,86	4,6	4,86	4,95	4,95	4,95	4,95	4,86
C1	4,77	4,77	4,68	4,68	4,72	4,81	4,81	4,77	4,81	4,75
D	4,77	4,77	4,68	4,68	4,72	4,81	4,81	4,77	4,81	4,72
B2	4,79	4,7	4,75	4,58	4,79	4,87	4,87	4,87	4,47	4,74
E1	4,52	4,52	4,69	4,52	4,43	4,43	4,56	4,52	4,43	4,51
B3	4,69	4,65	4,65	4,17	4,82	4,82	4,78	4,65	4,65	4,65
B4	5	4,81	4,9	5	4,81	4,9	4,95	4,95	4,9	4,91
F	4,56	4,6	4,6	4,47	4,65	4,65	4,65	4,52	4,6	4,58
G	4,84	4,84	4,88	4,96	4,88	4,88	4,88	4,8	4,84	4,86
H	4,6	4,52	4,65	4,69	4,65	4,78	4,69	4,78	4,69	4,67
E2	4,78	4,73	4,78	4,69	4,82	4,78	4,91	4,86	4,86	4,8
I	4,95	5	5	5	5	5	4,95	4,95	4,95	4,97
C2	4,63	4,72	4,72	4,28	4,68	4,77	4,81	4,63	4,23	4,6
E3	4,56	4,56	4,56	4,21	4,65	4,69	4,04	4,78	4,69	4,49
J1	4,3	4,26	4,39	4,39	4,17	4,17	4,34	4,3	4,17	4,27
J2	4,3	4,35	4,45	4,25	4,4	4,2	4,55	4,35	4,3	4,35
K	4,58	4,75	4,7	4,45	4,75	4,7	4,79	4,7	4,16	4,62
L	4,8	4,8	4,85	4,66	4,8	4,9	4,76	4,85	4,85	4,8
M	4,89	4,84	4,84	4,73	4,78	4,84	4,78	4,68	4,84	4,8
C3	4,78	4,84	4,89	4,84	4,89	4,84	4,89	4,89	4,84	4,85
A2	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

* podatki o predavateljih so v obliki šifer, pod eno črko je en predavatelj, številka ob črki predavatelja pa pomeni predmet (en predavatelj je lahko predaval več predmetov)

postavili prazno rubriko z možnostjo, da bi napisali svoje pripombe, pohvale in predloge.

Vrnjenih je bilo skupno 496 vprašalnikov od mogočih 572 oziroma je bilo vrnjenih in obdelanih skupno 86,71 % vprašalnikov po 22 vsebinskih sklopih. Vse vrnjene vprašalnice smo s pomočjo programa Exel vnesli v program za obdelavo statističnih podatkov SPSS 12-for windows in jih obdelali.

Tečaja se je udeležilo 26 lovskih pripravnikov; vsi so bili moškega spola v starostni strukturi od 18 do 53 let. Polovica ali 50 % udeležencev je bilo z dokončano V. stopnjo izobrazbe, 16,7 % udeležencev je imelo višjo ali visoko izobrazbo, 23,3 % pa je imelo srednješolsko ali osnovnošolsko izobrazbo.

Preglednica 1: Starostna struktura udeležencev

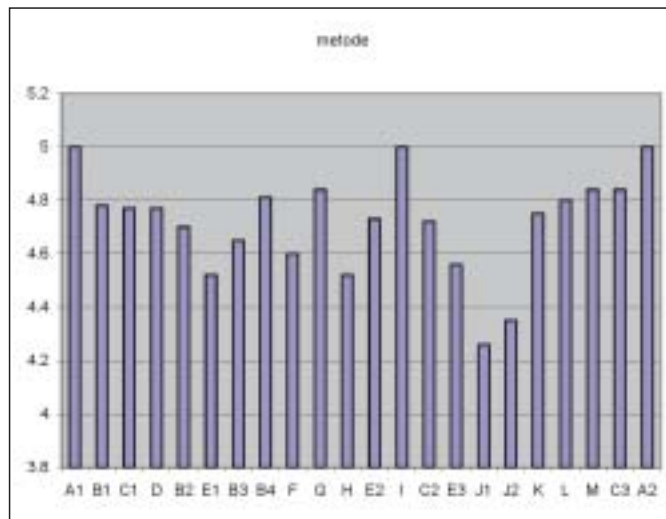
Starostna skupina	Število
od 18 do 20 let	3
od 21 do 25 let	3
od 26 do 30 let	6
od 31 do 35 let	5
od 36 do 40 let	2
od 41 do 45 let	6
od 46 do 50 let	0
od 51 do 55 let	1
Skupaj	26

Za tako izveden tečaj smo na podlagi vrnjenih vprašalnikov dobili 22 vsebinskih sklopov za 12 predavateljev na tečaju. V nadaljevanju navajamo ocene po posameznih vsebinskih sklopih skupaj s predavatelji za vseh devet vprašanj. Posamezni predavatelji so imeli po dve, tri ali štiri vsebinske sklope.

Graf 1: Skupne povprečne ocene glede na predavatelje po posameznih vsebinskih sklopih

Graf 2: Povprečne ocene predavateljev po merilu »z različnimi metodami učenja je bilo poskrbljeno, da smo bili aktivni«

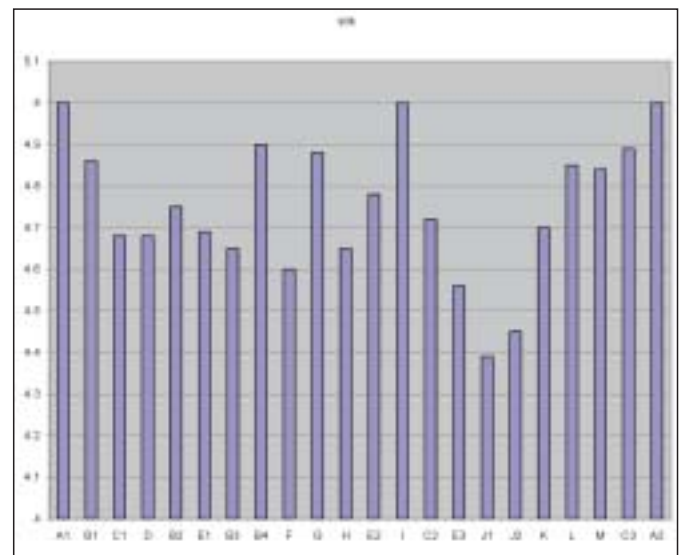
- Pri čemer je:
1. cilji učenja so bili jasno postavljeni,
  2. z različnimi metodami učenja je bilo poskrbljeno, da smo bili aktivni,
  3. predavatelji so vzpostavljali in skrbeli za dober stik z nami,
  4. poskrbeli so za učno gradivo,
  5. ilustrirali in pojasnjevali so za naše delo pomembne ključne točke,
  6. predavatelji so bili strokovno korektno pripravljene,
  7. upoštevali so naše želje in predloge,
  8. pridobljeno znanje bom lahko uporabil pri vsakdanjem delu,

9. moja pričakovanja so izpolnjena,
10. povprečna ocena predmeta.

Na anketnih listih so pripravniki pripisali svoje pripombe, ki jih lahko razdelimo na dva dela, in sicer na:

1. pohvalne pripombe in priporočila
  - predavatelj se je dobro pripravil na predavanje
  - teoretičen del oziroma teorijo je dobro povezal v prakso.
2. kritične pripombe in sugestije
  - predavatelji bi lahko uporabili več učnih pripomočkov

Graf 3: Povprečne ocene predavateljev po merilu »predavatelji so vzpostavljali in skrbeli za dober stik z nami«

- lahko bi se našel kakšen prepariran eksponat posamezne divjadi, ki spada v učno snov
- ob urniku predavanja bi moral biti tudi razpored terminov za izpite, ne pa da se izpitni roki določajo sprotno
- dobrodošla bi bila izpitna vprašanja.

Kandidati so vse izpite opravljali ustno, razen izpita o varnem rokovanju z orožjem, ki je potekal pisno in praktično, ter izpita o uporabi lovskega orožja, ki je potekal samo praktično. Glede na določila Navodil .... so predavatelji sami preverjali znanje po predavanjih in jih ocenjevali: eni z ocenami od 1 do 5, nekateri pa le z uspešno ali opravljenim in ni opravljen. Zaključni lovski izpit so opravili vsi

Tovrstna evaluacija s pomočjo anketnega vprašalnika je bila opravljena prvič, zato tudi ni mogoče najti konkretnih primerjav s prejšnjimi leti.

Povprečne ocene so zelo visoke, kar pomeni med prav dobro in odlično. Prvi vtis je zelo dober, vse dokler ne pogledamo povprečne ocene po posameznih predmetih in predavateljih v vseh devet ocenjevalnih postavk. Najbolj kritični so bili glede priprave gradiva, kjer je bila najslabša ocena. V večini so predavatelji za vse predmete kot obvezno literaturo navedli Lovski priročnik, izbrane članke ali samo revijo Lovec, dodatne literature pa je bilo manj. Lovski pripravniki so pričakovali in tudi pričakujejo, da bodo od predavatelja dobili vsaj še nekaj dodatne literatu-

misiji za izobraževanje in lovsko kulturo.

2. Na podlagi analize je treba poskrbeti za kakovostnejše predavateljske time.
3. Predavatelji morajo za svoj predmet pripraviti dodatno gradivo in ga razdeliti med pripravnike.
4. Pri predavanjih je treba uporabiti učne pripomočke in druga didaktična sredstva.
5. Ob pripravi urnika predavanj je treba navesti tudi konkretne datume za opravljanje izpitov.
6. Po predavanjih je treba pripravnikom dati tudi izpitna vprašanja za posamezni predmet.

Mag. Srečko F. Kropce,
član predavateljskega tima

vsak dan ob različnih priložnostih (zaposlitev, nakupovanje, razna srečanja mladih). Skupaj so tudi ob žalostnih, ko žalujejo za skupnimi prijatelji in tedaj, ko se veselijo ob različnih praznovanjih.

Zdi se, da je med vsemi takimi priložnostmi prav lov najbolj povezujoča skupna dejavnost. Dokaz je dolgoletno vzorno sodelovanje, ki se nadaljuje že iz zgodovine. Prijateljstva, stkana na lovu, so nekaj, kar nas vse bogati.

V Zvezi lovskih družin Bele krajine je povezanih kar šest LD, ki so kar osemkrat pobratene z lovske družinami s Hrvaške. Srečanja so pogosta. Veliko skupnih lovov in praznovanj je organiziranih pri nas v Beli krajini.

Zadnji novembrski skupni lov je bil samo eden v nizu mnogih skupnih srečanj in oblik sodelovanja omenjenih lovske družin.

Preglednica 3: Število pripravnikov in število pristopov k posameznim izpitom (ponavljanje izpita)

Predmet	Število pripravnikov	Število pristopov
Poljske kure	5	2
Vodna in obvodna perjad	3	2
Zveri	4	3
Kinologija	4	2
Jelenjad, rogarji	4	2
Organiziranost lovstva, ocenjevanje trofej	2	2
Šrnjad, gozdne kure	5	2

pripravniki, razen dveh, ki sta bila v izpitnem roku zadržana in bosta opravljalila izpit naknadno. Posamezni pripravniki pa so morali preverjanje posameznega predmeta opraviti večkrat, in sicer:

Iz preglednice 1 je razvidno, da je bila starost lovske pripravnikov v razponu od 18 do 54 let in da je bilo največ pripravnikov v starostnem razredu od 26 do 30 let in od 41 do 45 let. V obeh skupinah je bilo po šest pripravnikov. Podroben pregled demografskih podatkov pokaže, da so bili med pripravniki kmetovalci, dijaki, študentje, delavci, zaposleni v storitveni dejavnosti in en upokojenec. Navedeno pomeni, da je treba upoštevati in najti ustrezen pristop za zadostitev načela primernosti in postopnosti.

re, v najslabšem primeru vsaj tiste zapiske, po katerih je predavatelj predaval.

Pri obdelavi anketnih listov je bilo ugotovljeno, da so se v večini kritično odzivali na predavatelja in njegovo vsebino ter pristop le pripravniki s statusom študenta in pripravniki, ki so imeli več kot srednješolsko izobrazbo. To nakazuje na dejstvo, da so pripravniki z višjo stopnjo strokovne izobrazbe in študentje zahtevnejši do predavatelja in od njega pričakujejo več kot tisti, ki imajo nižjo strokovno izobrazbo. Torej med izobrazbo in zahtevnostjo obstaja pozitivna korelacija.

PREDLOGI SKLEPOV

1. Analizo je treba obravnavati na sestankih predavateljskega aktiva in na ko-

Po izmenjavi dobrodošlice in priložnostnih daril obeh pobratenih LD, LD Družac (Hrvaška) in LD Vinica (Slovenija), smo se skupaj fotografirali z obema praporoma.

Skupni lov hrvaških in slovenskih lovcev

LD Vinica in LD Družac ob 30-letnici podpisa listine o pobratenu

V nedeljo, 25. novembra, je bil v okviru praznovanja 30-letnice podpisa listine o pobratenu s Lovačkim društvom Družac s Hrvaške in LD Vinica (ZLD Bele krajine) iz Slovenije organiziran skupni lov.

Sodelovanje med omenjenima LD se odlično razvija, čeprav je od podpisa minilo že 30 let in zdaj živimo v dveh različnih državah. Življenje ob meji povezuje okoliško prebivalstvo v vseh mogočih oblikah. Veliko je porok med mladimi, ki se srečujejo

Udeležili so se ga lovci z obeh strani državne meje.

Jutranje srečanje je potekalo na mejni črti, na sredini mostu, ki povezuje obe državi. Svečanemu srečanju sta dajala poseben poudarek prapora obeh družin in državni zastavi. Lovce sta vodila starešina LD Vinica **Franci Vlahovič** in namestnik starešine LD Družac **Mario Lipščak**. Po izmenjavi priložnostnih daril in pozdravnih govorih obeh vodij smo se medsebojno pozdravili in rokovali.

Fotografi so opravili svoje delo. V okviru LD Družac je sodelovala tudi novinarka **Kristina Štedul Fabac**, ki mi je prijazno poslala fotografijo s srečanja, ki jo prilagam. Vsekakor zahvale vredno dejanje. Hvala, spoštovana gospa Kristina!

Po pozdravnih formalnostih smo se vrnilo vsak na svojo stran obale reke Kolpe lovit race. Lov je trajal do poldneva, ko so se lovci obeh družin zopet zbrali pri skupnem pozdravu lovini, ki je bil ob lovskem domu LD Družac. Plen tistega dne res ni bil rekorden, bil pa je toliko ugodnejši za race, saj so v ognju padli samo štirje racmani in ena race. Ker pa vemo, da je populacija rac mlakaric izredno številčna, predvidevamo, da bo prihodnjic tudi plena več. Pomembno je prijateljsko druženje in medsebojno dobro razumevanje. Tako je izzvenel tudi zaključni govor predsednika LS Karlovačke županije **Vinka Pavliča**. Poudaril je predvsem pomen dobrih in prijateljskih odnosov med lovci z obeh strani meje. Spomnili smo se tudi našega skupnega prijatelja, njihovega solovca Vlada Tomca - Fika, ki je lani (2007) tragično preminil v prometni nesreči.

Lovci LD Družac so nas tudi prijazno pogostili. Na mizi nas je pričakal izredno okusen golaž. Naš prispevek k skupnemu zadnjemu pogonu je bilo šest pečenin jagenjčkov. Dva smo podarili obema mejnima policijama in carinskim uslužbencem na meddržavnem prehodu. Lovci namreč zgledno sodelujemo z uradnimi organi na obeh straneh državne meje, zato se želimo vsaj malo zahvaliti tudi za njihovo pozornost in sodelovanje z lovskočuvaljsko službo obeh lovišč.

Ob dobri hrani, zmerni pijači in odličnem tamburaškem ansamblu smo se zadržali do poznih večernih ur. Ob odhodu smo se dogovorili, da se bomo prihodnje leto (2008) spet srečali v našem domu na Žežlju.

Toni Vrččaj, inž.
predsednik ZLD Bela krajina

Uspešna lovska bera LD Ljutomer

V Lovski družini Ljutomer, ki vključuje okrog 90 članov zelene bratovščine, so letošnje leto sklenili z *Hubertovo lovsko mašo* za žive in pokojne lovce v cerkvi Janeza Krstnika v Ljutomeru. Lovsko mašo jim je daroval beltinski župnik **Alojz Benkovič**, tudi član LD Bogojina, ob somaševanju župnika Župnije Ljutomer **Jožeta Vehovarja**. Letošnje lovsko druženje je bilo že 4. po vrsti in je vsako leto novembra. Tokratno lovsko druženje lovcev je bilo v nedeljo, 3. novembra, na sam praznik sv. Huberta.

Lep kulturni lovski užitek so jim pripravili tudi člani KUD Rogisti LD Križevci pri Ljutomeru, ki so jim med mašo in na župnijskem dvorišču zaigrali ducat lovskih skladb. Kot gostje so se lovskega praznika udeležili tudi člani LD Mala Nedelja. LD Ljutomer ima streljaj od Ljutomera, v Podgradju, zgrajen ličen lovski dom. Letošnja lovska bera je bila zanje še kar uspešna. Tako so poleg ohranjanja naravnega okolja, divjadi, prek šeg in navad v lovski družini poskrbeli tudi za lovski ples, strokovno ekskurzijo, trije člani so naredili strokovni izpit in bili sprejeti med člane zelene bratovščine. Veliko del so postorili tudi v okviru vzdrževanja lovskega doma. Pet članov se je izobraževalo za preglednike uplenjene divjadi, organizirali so predavanje o mali divjadi ipd. Letos so se na dan mrtvih vsem pokojnim lovcem poklonili na pokopališčih v Ljutomeru, Cezanjčevih, Razkrižju in Miklavžu ter jim v imenu živečih članov LD prižgali sveče.

B. Žerdin

Zaključek lovskega druženja ob Hubertovi maši na župnijskem dvorišču v Ljutomeru. Na fotografiji so člani LD Ljutomer s Križevskimi rogisti, ljutomerski župnik Jože Vehovar, župnik iz Beltincev Alojz Benkovič in upokojenci župnik v Ljutomeru Izidor Veleber.

Foto: M. Rovšček

Poginuli garjavi gams na enem izmed melišč v TNP

Gams in kozorog - ogroženi vrsti?

Tak naslov je dobila priložnostna razstava, ki sta jo 8. 11. 2007 skupaj pripravila **Lovska zveza Slovenije in Prirodoslovnih muzej Slovenije**, namenjena pa je bila pretežno nelovski javnosti. Problematika je v sliki in z besedo urejena na preglednih panojih, postavljenih na hodniku PMS, dovolj zgovorno ter informativno predstavljala dve značilni vrsti rogarjev (bovidov) iz našega visokogorskega sveta – gamsa in alpskega kozoroga. Obe vrsti sta zelo podvrženi hudi nalezljivi zajedavski bolezni – gamsjim garjam. Osrednji cilj razstave, ki bo odprta vse do konca aprila 2008, je javnosti predstaviti kritične razmere pretežno v visokogorskem svetu Triglavskega narodnega parka, kjer se med obema vrstama razširja ta zajedavska bolezen. Zaradi veljavnih ekstremnih konservatorskih predpisov, ki veljajo po standardih za narodne parke, so namreč opustili (prepovedali) lov kot trajnostno rabo naravnih virov. Le-ta pa je ob odsotnosti velikih zveri tudi naša edina možnost pri omejevanju vedno večje številčnosti gamsjih tropov. Brez preventivnih dejavnosti velikih zveri in človeka omenjena bolezen prevzame redčenje številčnosti tropov (tudi alpskega kozoroga), živali pa poginjajo v mukah. Dovoljen ni namreč niti sanitarni odstrel. Pri prostoživečih rastlinojedih so za garje najbolj občutljivi gamsi in kozorogi, opazili pa so, da se lahko razširijo na druge vrste (dokazan je že primer na muflonu). Gams ali kozorog, okužen z garjami, je obsojen na počasno in bolečo smrt. Na 1 cm² garjave kože je namreč od 300 do 500 spolno zrelih pršic ali garjavcev (*Sarcoptes*) v različnih razvojnih

stadijih. V tropih garjavost lahko povzroča tudi do 90 % pogin. Garje se še posebno uspešno širijo v velikih tropih zaradi pogostejših stikov živali.

Na novinarski konferenci, ki so jo priredili v dopoldanskih urah, so predsednik LZS **Bogdan Mahne**, avtor razstave prof. dr. **Andrej Bidovec** in predstavniki Lovske zveze Slovenije (**Blaž Krže**, **Gregor Bolčina**, **Ciril Štrumbelj** in **Dušan Jug**) novinarjem podrobneje predstavili problematiko in jo nazorno predstavili s filmom *Silva Je-*

Foto: B. Leskovic

Gamsje garje in človekovo vlogo pri zatiranju te bolezni je izčrpno predstavil prof. dr. Andrej Bidovec, predstojnik Inštituta za zdravstveno varstvo in gojitev divjih živali, rib in čebel Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani.

liniča, fotografijami naravoslovnega fotografa **Martina Rovščka** - Tinkija in **Alojza Mertlja**, ki prikazujejo prizore poginjanja garjavih gamsov. Prav prizori so očitno presenetili in prizadeli prisotno javnost. Organizator je za novinarje pripravil tudi informativno zgoščenko z besedilom in fotografijami **Martina Rovščka**, ki ga že dobro poznamo kot enega najtesnejših sodelavcev Lovca.

Boris Leskovic

Že 24. lovška maša pri sv. Pangraciju

Že več desetletij člani **Lovske družine Remšnik** uspešno sodelujejo z lovci iz sosednje Avstrije. Pomembne zasluge za začetek uspešnega sodelovanja remšniških lovcev s kolegi iz Avstrije ima lovec **Josef Loibner** iz Eibiswalda. Lovci z obeh strani meje sodelujejo na več načinov: skupni lovi, lovske razstave, izmenjava strokovnih izkušenj, različne oblike družabnih srečanj in še kaj. Sodelovanje in vezi se krepijo, še zlasti po vstopu Slovenije v EU, ko izginja državna meja med obema državama.

Ena izmed oblik sodelovanja je tudi skupna lovška maša. Tako so se lovci z obeh strani meje tudi letos – že štiriindvajsetič – prvo nedeljo v septembru zbrali pri skupni lovski maši v cerkvi sv. Pangracija, ki je podružnična cerkev župnije Remšnik. Cerkev,

Foto: J. Marhl

Lovci v procesiji stopajo proti kapelici sv. Huberta.

ki je tudi dobro obiskana izletniška točka, stoji tik ob slovensko-avstrijski meji, na nadmorski višini 910 m in je dolgoletno stičišče ter vez med obema sosednjima narodoma. Tega ni mogla prekiniti niti »železna« državna meja v letih po drugi svetovni vojni. Lovsko mašo, ki je vedno v slovenskem in nemškem jeziku, je letos daroval direktor Zavoda Antona Martina Slomška iz Maribora prof. dr. **Ivan Štuhec** ob somaševanju domačega župnika **Tonija Kmeta** in župnika **Klobase iz Josefa Oberhaaga**. Po maši je bila procesija h kapelici sv. Huberta, ki so jo zgradili Avstrijci leta 1983. To je tudi letnica začetka skupnih lovskih maš pri sv. Pangraciju.

Na slovesnem bogoslužju sta sodelovala in ga obogatila domači cerkveni pevski zbor pod vodstvom **Martine Resnik** in godba na pihala iz Oberhaaga.

Mag. Jože Marhl

Štiridesetletno delo v Mežiškem lovskogojitvenem bazenu

Kot že tolikokrat v lepem vremenju se mi je tudi tisti dan pogled ustavil skozi okno: na zasneženi Peci, ki se je kopala v jutranjem soncu. Za hišo je svojo kitico žvrgolel kos, na zelenici sta na plan pokukala prva zvončka. Nedelja, 4. marca 2007; bil je zbor lovcev in ogled lovskih trofej prejšnjega Mežiškega lovskogojitvenega bazena. Za lovce tega območja je to dogodek leta, tudi pregled 40 let skupnega dela. Ogled ali razstavo so tokrat pripravili lovci LD Prežihovo - Kotlje.

Lovci smo se zbirali v kulturnem domu v Kotljah. Prihajali so znani obrazi lovcev članov različnih LD, lovci člani Kluba prijateljev lova – Celovec (KPL) s Koroške, predsednik KLZ, predstavnik Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS), pa lovski inšpektor in drugi.

Kotljski lovci so vzorno pripravili ogled trofej. Za začetek prireditve so na oder stopili lovci Lovskega okteta LD Prežihovo in z izbranimi lovskimi vižami

Foto: F. Rober

Prizadevni Milan Simetinger, predsednik Mežiškega LGB, je na 40., jubilejni lovski razstavi v Kotljah natančno opisal zgodovino in pomen tovrstnih lovskih razstav - zborov lovcev v Mežiški dolini.

Foto: F. Rober

Vsakoletne lovske razstave v Mežiški dolini že 40 let pomenijo za lovce in občane edinstven lovsko-kulturni dogodek. Skrbno pripravljene si vedno z velikim zanimanjem ogleda mnogo lovcev od blizu in daleč, privabijo pa tudi druge občane, zlasti predšolsko in šolsko mladino. Tako je bilo tudi lani v Kotljah.

med navzočimi ustvarili prijetno vzdušje in razpoloženje. Lovko, lovce, predstavnike LD, člane KPL in goste, predstavnika ZGS, predsednika KLZ, lovskega inšpektorja in druge obiskovalce je nato pozdravil starešina LD Prežihovo, **Tone Navodnik**. Predstavil je dnevni red in na oder povabil predsednika Mežiškega LGB (podpisanega pod ta članek).

Nad odrom je pisalo: 40. srečanje lovcev MLGB. Navzoče sem seznanil z zgodovinskim pregledom dejavnosti v MLGB. Spomnil sem se, kako smo se 19. 5. 1967 v Hotelu Peca v Mežici zbrali lovci iz Mežiške doline, kako smo predstavniki LD po mizah naložili trofeje uplenjene divjadi. Lani je bilo prvo tako srečanje v takratni Občini Ravne. Oceno sta pripravila dva lovca, ki ju je imenovala takratna ZLD Maribor: **Vojko Podgornik** in **Robert Koren**. Med lovci je bilo za dogodek veliko zanimanje, sklep pa je bil, da bomo omogočili ogled trofej vsem lovcem in tudi drugim krajanom, skratka širni javnosti. Prvi tak širši in javen ogled so pripravili leta 1969 člani LD Peca - Mežica in za tem še leta 1970. Prireditve je pritegnila pozornost javnosti. Oglede smo omogočili tudi šolarjem, kar je pozneje postala stalna navada. Zasluge za uspelo razstavo in ogled trofej nedvomno veljajo takratnemu starešini LD Peca - Mežica **Ninu Dretniku**. Sodelovalo je še veliko lovcev LD, panoje s trofejami pa so, tako kot tudi zdaj, pripravljali člani vseh LD iz bazena. Nato smo ogled trofej in srečanja selili po dolini iz kraja v kraj, na sedeže posameznih LD. Prva taka selitev je bila v Prevalje, nato v Črno, na Ravne, v Žerjav,

pa v Kotlje, kjer je zadnji pregled gostoval petič.

Menim, da so družine kar tekmovala, katera bo boljša. Pravzaprav slabih sploh ni bilo. Z druženjem in ogledi trofej se je krepilo spoznanje, da pri ocenjevanju trofej marsikdaj delamo napake. Načrtovanje odstrela in druge dejavnosti, povezane z lovstvom, so potekale v LD, občini in območni lovski zvezi. Med družinami, razen vabil delegatom na občne zборе, ni bilo pravega sodelovanja. Vsem takim spoznanjem je v ožjih krogih lovcev sledilo spoznanje in mnenje, da je treba nekaj storiti.

Po sklepu LZ Maribor, 23. 12. 1969, smo dobili ime *Odbor za gojitev divjadi na Koroškem*. Pod tem imenom smo organizirali naslednje ogleda in izdajali bazensko poročilo.

Leta 1972 je bil ustanovljen *Mežiški lovskogojitveni bazen (MLGB)*, izvolili smo predsednika in tajnika (pri tem smo imeli srečno roko), iz LD pa v odbor imenovali starešine in gospodarje. Prvi predsednik MLGB je bil **Jože Logar**, tajnik je bil **Mirko Kumer**, ki je bil duhovni vodja bazena (slednji je delo opravljal do leta 1997, ko je to funkcijo prevzel **Alojz Marko**, član LD Bistra). Predsedniki pa so se menjavali: **Vončina, Jukič, Skudnik, Libnik, Mori** in zdaj **Simetinger**. Delo in cilji v MLGB so bili takrat vedno doseženi. Imenovali smo posebne gojitvene komisije za srnjad in jelenjad, za gamse, gozdne kure in malo divjad, še posebno pa komisije za ocenjevanje trofej, ločeno za rogarje (gamse) in divjad z rogovjem. V komisije so bili predlagani člani iz vseh LD bazena. Za delo komisije za srnjad smo

sprejeli Pravilnik o ocenjevanju: pri srnjakih smo ocenjevali starost, navedli telesne teže, težo trofeje, obliko rogovja pri enoletnikih, pri srnah pa starost in telesno težo. Vsi pozitivni ali negativni dejavniki (elementi) so odločali o uvrstitvi v kategorijo – A ali B. Vsi izračuni in tehtanja ter meritve so plod dolgoletne statistike Mirka Kumra. Delo te komisije je bilo tudi načrtovanje letnih ter petletnih odstrelav in nato natančna analiza odstrelav.

O gamsih je bilo prelitega že veliko črnila, zato bom kratek. Pred 40 leti so bile ocene za gamsje roglje: »razkrečeno - A, stisnjeno - B, ne glede na število doseženih točk. In prav to je »bodlo v oči«. Sledile so tudi meritve točk, pri čemer so bile upoštevane telesne teže ločeno po spolu. Največ dela je opravil **Mirko Lamprecht**, ki je bil tedaj predsednik komisije za gojitev gamsov. Dela ni bilo malo: meritve, ocene, primerjave z živalmi istih letnikov, telesnimi težami; za mladiče po mesecih, za kozle pred prskom in po njem (pri meritvah sem aktivno sodeloval). Za nami je naš Pravilnik za ocenjevanje z manjšimi popravki povzela ZLD Maribor in za njo še Karavanški sporazum o gojitvi jelenjadi in gamsov. Pobuda za Sporazum o gojitvi jelenjadi in gamsov na obmejnem območju je bil rojen prav v našem bazenu. Sodelovanje z lovci KPL - Celovec z avstrijske Koroške je za nas že tradicija, člani z njihovim predsednikom **Mirkom Kumrom** so naši redni gostje.

Ob sodelovanju s KPL - Celovec smo navezali stike tudi z lovskim vodstvom okraja Velikovec **Albinom Knaflo**m, ki ga je po upokojitvi zamenjal inž. **Franc Košutnik**. Izmenjevali smo podatke o številčnosti divjadi in letnem odstrelav. Sodelovanje je bilo tudi temelj za že omenjeni Karavanški sporazum. Skupaj smo organizirali vsakoletno štetje ruševca in divjega petelina na Peci s Pliberčani, na Olševi s Kapelčani, za SK ZLD Celje pa od slemena nad Šoštanjem prek Smrekovca, Raduhe in Olševe (žal nas je novi zakon glede petelinov potisnil na stranski tir). Dobro smo sodelovali tudi z Gozdnim gospodarstvom Slovenj Gradec. Skupaj smo načrtovali odstrel, jim redno dajali poročila, sodelovali pri ocenjevanju škode od divjadi ter pri raznih delih v loviščih. Zdaj to dejavnost nadaljujemo z Zavodom za gozdove Slovenje - OE

Foto: M. Rovšek – Diana

Slovenj Gradec, a bazen še zdaleč nima več toliko vpliva kot prej.

Ko smo prvič pripravili srečanje ali ogled trofej, je bil tak dogodek (verjetno prvi v Sloveniji in tudi v takratni širši domovini Jugoslaviji). Na srečanjih smo poslušali razna predavanja in si ogledali filme in fotografije z lovsko tematiko. Naša srečanja je obiskalo veliko raznoraznih gostov (predstavnikov), predsedniki območnih LZ, LZS, KPL - Celovec, župani, poslanci. Med gosti sta bila tudi dva pomembna gosta - lovca **Karel Prušnik - Gašper** s Koroške in **Rade Pehaček**, predsednik LZS in LZJ. V bazenu je ostalo veliko dela, ki ga nismo mogli opraviti, zato še čaka, če se bomo bolje uskladili z ZGS.

Na marčnem pregledu odstrelav in lovskih trofej sta analizo odstrelav vzorno prikazala predsednik komisije za veliko divjad **Janez Švab**, ki je kot župan Občine Črna tudi pozdravil zbor, ter predsednik komisije za malo divjad **Maks Oserban**. Predsedujoči je k besedi na oder povabil goste. Predsednik KLZ **Dušan Leskovec** je pozdravil navzoče, pohvalil delo bazena in delo prireditelja. Za prijetno presenečenje je poskrbel predsednik KPL - Celovec **Mirko Kumer**, ki je izročil plaketo KPL - Celovec LD Prežihovo - Kotlje ob njihovi 60-let-

nici in vodstvu družine ter MLGB zaželel še veliko uspešnega dela. Sledilo je še nekaj pozdravov, pohval in dobrih želja. Pred mikrofonom je prišel tudi območni lovski inšpektor **Drago Krizan**, ki se je že večkrat pred tem udeležil pregledov trofej in redno spremlja našo statistiko odstrelav. Grajal je odstrel po spolni strukturi. Huda zima je povzročila veliko pogina, ki je bil zlasti občuten med ženskim spolom. Grešili smo, ker že prej nismo takih živali »odvzeli« iz narave; tudi iz komercialnega vidika. Iz leta v leto imamo tudi več prijav škoda od divjadi. Inšpektor je omenil tudi članek v časopisu o odstrelav gamsov v LD Koprivna - Topla ter o mojem poročilu, če sem prav razumel, ki naj bi bil brez številke (statistike). Letos (2008) jih bom gotovo navedel v poročilu, seveda v sodelovanju s statistiki in gospodarji LD. Navedel bom tudi delovne ure, opravljene kilometre, dolžino očiščenih stez, površine (ha) urejenih pašnikov in travnikov, obdelovanje krmnih njiv itn.

Pripomb, ki sem jih slišal od lovcev na komentar lovskega inšpektorja, urednik verjetno ne bi objavil. Tudi lovci imamo pripombe. Škoda od divjadi je res nastala, a kaj pa povzročajo gozdarji ob sečnji z neko čudno mehanizacijo in številnimi vlakami,

ki segajo že v sleherno jamo in vrh, če je tamkaj le za »furo« lesa, morda za tovornjak hlodovine, ne pove in ne kritizira nihče!?

Vsega ni še nikoli nihče povedal, tudi jaz nisem izjema. Pripombe o delu tega ali onega so bile in bodo; slabo- ali dobronamerne. Za Lovca sem strnil le nekaj misli o delu MLGB za minulih 40 let.

Milan Simetinger,
predsednik MLGB

»Kulturni evro« za lovsko kulturo!

Od lovskih organizacij doslej najmanj denarja za lovsko kulturo

Konec novembra se je (ne)enoletni mandat iztekel tudi desetčlanski *Komisiji za stike z javnostjo in lovsko kulturo*, ki jo je dokaj zavzeto vodil znani slovenski športni novinar **Marjan Fortin**, član LD Martin Krpan z Blok. V njej so bili člani še **Edo Krašna** (LD Nanos), **Niko Tičar** (LD Lukovica), **Franc Rotar** (LD Prežihovo), **Franc Kene** (LD Globoko), **Gregor O. Rettinger** (LD Mengeš), **Franc Albreht**, ni lovec (Notranjski rogisti), ter še trije člani, ki pa se niso udeleževali sej komisije, zato si tudi ne zaslužijo imenske objave (op. pis.). Strokovni tajnik komisije je bil **Mitja Kernsnik**, strokovni sodelavec LZS. Čeprav je komisija imela na voljo samo sedem mesecev dolg mandat, je sprejela zelo obširen program dela, ki ga bo v novem štiriletnem mandatu z vso vnemo morala nadaljevati prihodnja komisija. Medtem ko je sedanji komisiji kljub sodelovanju pri organizaciji 100-letnice uspelo izdati plakat Ptiči Slovenije – sodelovala je pri oživitvi oddaje Zelena bratovščina, spremljala izdajo trijezičnega lovskega proročnika in zbranih Grlečevih del – pa ji ni uspelo zagotoviti še ponatisa knjižice *Loviti je naravno*. Tudi druge pomembne pobude niso zaživele, in sicer, kako delujejo komisije za stike z javnostjo in lovsko kulturo pri območnih lovskih zvezah. Za boljše delovanje članov omenjenih komisij bo organiziran tudi seminar. Prihodnji komisijo čaka ne malo dela tudi pri pripravi nove spletne strani LZS. Želimo si tudi boljše sodelovanje s slovenskim Lovskim muzejem in novinarji, ki spremljajo delo slovenske lov-

ske organizacije. Novi člani komisije se bodo morali zlasti spopasti tudi z mnogimi drugimi aktualnimi odprtimi vprašanji na področju lovske kulture nasploh.

Četudi je (ne)urejeno financiranje slovenskih lovskih pevskih zborov (LPZ) in skupin rogistov (SR) (trenutno je aktivnih 21 SR in 17 LPZ, v katerih poje in igra okrog 430 pevcev in rogistov) poskušal urediti že nekdanji odbor za lovsko glasbeno kulturo, ki je deloval pri LZ Slovenije, štiri leta ga je uspešno vodil **Gregor O. Reftinger**, je to področje še vedno najbolj aktualno in neurejeno. O tem in še o mnogih drugih težavah so se pogovarjali tudi na posvetu vodij in umetniških vodij ter predsednikov LPZ in rogistov, ki je bil 23. novembra lani v Čebelarskem domu na Brdu pri Lukovici. Žal se je posveta udeležila le polovica vabljenih. Zakaj le toliko?

Marjan Fortin, predsednik *Komisije za stike z javnostjo in lovsko kulturo* pri LZ Slovenije, ki je vodil posvet, je v uvodu predstavil delo komisije v letu 2007. Pozitivno je ocenil proslavo ob 100-letnici LZS v Cankarjevem domu ter 34. srečanje LPZ in rogistov v LZ Maribor. Za dobro organizirano srečanje v Mariboru ima največ zaslug LZ Maribor, vse nastopajoče glasbene skupine in nekateri posamezniki: **Ivan Žižek**, ki je vodil programski odbor, **Stanko Peterka** in **Tone Gašper**, ki sta vodila rogiste in pevce, ter **Pihalni orkester KUD Pošta Maribor**, kateremu je izročil posebna pisna priznanja LZ Slovenije. Fortin je bil dokaj kritičen do vseh tistih lovskih funkcionarjev (LD, območnih lovskih zvez in LZS) in predstavnikov mestne občine Maribor, ki se niso udeležili srečanja. Kritičen je bil tudi do vseh tistih nastopajočih skupin, ki so po svojem nastopu zapustile prireditveni prostor in niso prisluh-nile nastopom drugih skupin. »*Takšno obnašanje ni lovsko in ni kulturno, zato se kaj takega ne sme dogajati,*« je bil kritičen.

V nadaljevanju je Fortin spomnil, da sta lov in lovska kultura neločljivo povezana že od pravadnine. O tem priča tudi pred leti odkrita piščal, narejena iz medvedovih kosti v Divjih bahah pri Idriji, ki velja za najstarejši instrument v Evropi sploh. Slovenski lovci se moramo zavestati, da je lovska kultura pomemben del vsakdanjega lovskega udejstvovanja. In dodal:

»*Lovska kultura nismo samo lovski pevci in rogisti, sem sodijo*

tudi graverji, literati, slikarji, rezbarji in drugi umetniki med nami. Nobenemu, ki širi lovsko kulturo, ni žal vložnih ur in dela za ukvarjanje z umetnostjo in za promocijo slovenskega lovstva.« Opozoril je tudi, da je delo v lovski kulturi vedno bolj oteženo, zlasti zaradi splošnega nepriznavanja dela v lovski kulturi pa tudi dela v lovstvu nasploh in zaradi neurejene finančne pomoči lovski kulturi. Očitno je, da ljudje žal ne uživajo potrebnega priznanja in podpore za svojo dejavnost v lovskih družinah in območnih zvezah, v katerih delujejo omenjeni lovski kulturniki.

Tone Gašper (ni lovec), ki že 26 let vodi Lovski oktet Podgorje, je pohvalil nastop LPZ Dekani in LPZ Medvode ob 100-letnici v Cankarjevem domu. Povedal je, da v lovskih glasbenih skupinah poje in piha v lovski rog samo 5 % članov lovske organizacije; torej mnogo manj kot nelovcev. »*Nad tem podatkom se moramo resno zamisliti, saj se vsi skupaj staramo, lovci in nelovci. Zlasti pa ob oceni, koliko nelovcev poje in igra v lovskih glasbenih skupinah. Zato*

Novembrskega kulturnega lovskega posveta v Lukovici se je udeležila le polovica povabljenih predsednikov in umetniških vodij slovenskih LPZ in rogistov. Zakaj?

sem za odprtost LPZ in rogistov; saj tako lahko lovci le veliko pridobimo,« je bil dosleden Gašper. Pozitivno je ocenil vsakoletna pevka srečanja, na katerih se skupine primerjajo med seboj in tako povečujejo kakovost. Zato je podprl pobudo za organizacijo seminarja za vodje rogistov in pevovodje, ki bo v začetku prihodnjega leta.

Franc Rotar je menil, da smo slovenski lovci lahko izredno ponosni na svojo lovsko kulturo, ki nam jo zavidajo doma in tudi v tujini. Vedno bolj pa ga moti,

da se nekatere glasbene skupine ne imenujejo več »lovske«, ampak Kulturno-umetniško društvo (KUD), čemur je menda vzrok tudi neurejeno financiranje lovske glasbene kulture nasploh v Sloveniji. Poudaril je, da to ne velja za Koroško lovsko zvezo, v okviru katere delujejo štiri glasbene skupine in ki vse dobijo finančno pomoč. Za svoje lovske pevce imajo finančno pomoč dobro urejeno tudi v ZLD Prekmurje, je povedal **Ivan Hožjan** (Pevsko društvo prekmurskih lovcev). **Slavko Setničar** (Žužemberški rogisti) ni imel pohvalnih besed za ZLD Novo mesto, saj ne podpira lovske kulture. Rogisti dobijo denar za delovanje le od občine. **Slavko Bibič** (LPZ Globoko), **Zvonko Jaklič** (Rogisti LD Brusnice), **Stane Bizjak** (LPZ ZLD Zasavje – Trbovlje) in drugi so odkrito povedali, da tudi v njihovih območnih lovskih zvezah lovska glasbena kultura nima skoraj nobene finančne ali druge podpore. Pevci in rogisti nekaj sredstev dobijo od občine in od kulturnega sklada. Tudi **Mirko Heric** (Rogisti KUD Križevci) je bil

denarno pomoč, kot da pojemo in igramo sami sebi, za lastno zadovoljstvo,« je bil kritičen dolgoletni predsednik pevcev Dekani Teržič.

Da bi nevzdržno stanje v slovenskih lovskih glasbenih skupinah in v lovski kulturi nasploh vsaj delno odpravili, so vsi prisotni v Lukovici ponovno podprli predlog, naj LZS uvede »kulturni evro« za namene lovske kulture. »*Če od članarine vsakega slovenskega lovca damo samo en evro, pridemo do vsote, ki bi pomagala zadihati tistim, ki se povsem ljubiteljsko predajajo lovski kulturi. Seveda bi bila ta sredstva razdeljena in porabljena ob natančnih merilih za delitev,*« je predlagal rešitev Fortin.

Posvet lovskih kulturnikov je UO LZ Slovenije tudi pozval, naj prek območnih lovskih zvez pomaga uresničiti pobudo, da bi bile pevcem in rogistom priznane pevske vaje, nastopi – kulturna ura – tako kot obvezno delo v lovišču. In ne nazadnje, da bi slovenske lovske glasbene skupine tudi v prihodnje ostale odprte za nelovce.

Ker bo 35. jubilejno srečanje slovenskih pevskih zborov in rogistov v soboto, 16. avgusta 2008, v Občini Šentjernej, je v Lukovico prišel tudi podžupan šentjernejske občine **Igor Kalin**. Povedal je, da bo srečanje na dan Jernejevega in da so njihova občina pomagala organizirati nepozabno srečanje. **Marko Rešetič** (Šentjernejski rogisti), predstavnik organizatorja srečanja, je dodal, da bo srečanje na dveh krajih in da bo zaključna prireditev ob 20. uri. Pričakujejo od dva do tri tisoč obiskovalcev. V prihodnje naj bi pevka srečanja potekala tako, kot že leta poteka Pevski tabor v Stični, saj bi pevcem in rogistom ostalo več časa za druženje, je predlagal **Vasja Namestnik** (Zasavski rogisti).

Franc Rotar

60 let LD Radlje ob Dravi

Pred 60 leti, natanko 26. junija 1946, so **Valentin Jugolič**, **Janez Gerderer**, **Franc Gašper**, **Simon Ot**, **Luka Verdnik**, **Lovro Ravnjak**, **Božidar Tomažič**, **Drago Breznik**, **Franc Breznik**, **Jože Šneg**, **Karel Sokolec**, **Janez Šega**, **Albert Kovač**, **Ivan Skele**, **Franjo Pahernik**, **Franc Kolar** ter **Oto Horvatič** ustanovili našo lovsko družino. Z ustanovitvijo je postala

la tudi zakupnica 3.200 ha velikega lovišča, ki v celoti obsega površino KS Radlje ob Dravi. Tako se je začelo obdobje sodobne in enovite organizacije lovstva na našem območju.

Ustanovitelji so začeli svoje delo pionirsko, ker je vojna zelo prizadela naša lovišča. Septembra 1949 se je LD Radlje združila z LD Muta. Novonastala LD je štela skupno le 23 članov in obsegala več kot 7.000 ha lovišča. Septembra 1954. leta pa sta se obe družini združili. Takoj zatem so lovci naše LD zgradili lovsko kočjo pri Škarcu na Št. Janžu nad Radljami. Z večanjem števila članstva in pomladitvijo vrst se pojavljajo vedno novi izzivi. Tako je LD začela leta 1969 graditi lovski dom na Štaherju in ga končala leta 1974. Z dograditvijo velike dvorane, leta 1991, je dom dobil svojo dokončno obliko in funkcijo, na kar smo vsi člani zelo ponosni. S pridobitvijo ohranjenih naravnih travnikov, ki obkrožajo lovski dom, smo uspeli ohraniti delček kulturne krajine, ki je značilna za naše območje.

Proslavljanje obletnice smo začeli marca z bazensko lovsko razstavo, urejeno v OŠ v Radljah. Razstava je nazorno in celostno prikazala življenje naše LD. Z njo smo želeli prispevati k utrjevanju poti novemu vrednotenju lovstva in tako prispevati k novim pedagoškim temeljem pri vzgoji mladega rodu. Čeprav ima naša krajina, ki je precej gozdnata, ohranjen naravni videz, pa je tudi tu človek s svojimi posegi bistveno spreminjal naravno okolje. Glede na dosedanje ravnanje ljudi v našem ožjem in širšem okolju smo spoznali, da lahko v korist prstoživečih živali le skupaj izboljšamo že zelo načeto naravno okolje. Zato smo septembra, ob občinskem prazniku, v Radeljskem dvorcu za tri tedne razstavo ponovno postavili občanom na ogled. Obiskovalec je lahko spoznal temelje naše organiziranosti, njeno večnamenskost, strokovne temelje, pa tudi pester sociološki utrip v LD. Prikazani delovni sklopi dokazujejo, da so bili v minulih desetletjih radeljski lovci uspešni na vseh področjih delovanja.

Tako kot smo bili uspešni pri gradnji lovskega doma, smo bili tudi pri urejanju kakovostnih lovskehih naprav. To dokazujejo številne prostostoječe preže. Najbolj pa smo ponosni na vse, kar smo storili v minulih 60 letih za naravo in divjad. Žal so bile v

tem obdobju tudi na območju naše LD velike kvarne spremembe v škodo naravnega okolja. Tudi lovci smo se morali nenehno učiti in prilagajati. Zdaj velja prepričanje, da je naša temeljna naloga prav varstvo celovitega okolja. Z velikimi in kakovostnimi vložki na temelju gojitvenih in drugih načrtov smo veliko prispevali za izboljšanje življenjskih razmer za našo avtohtono divjad.

Rezultat takega dela je zdaj vzorno urejeno in kakovostno lovišče. Tako kot na gojitvenem področju smo s pomočjo nekaterih aktivnih članov dosegli na-

Člani LD Radlje ob Dravi

predek tudi na kinološkem in strelskem področju. Imamo preizkušene in lovsko uporabne pse ter vodnike, naprave ter sodobno strelsko vadbišče na glinaste golebe.

Izredno razvito lovsko tovarštvo je nas, lovce, vedno vodilo v tesno sodelovanje s sosednjimi lovskimi družinami. Bili smo tudi soustanovitelji lovskega gojitvenega bazena Radlje ob Dravi, ki je povezoval osem lovskehih družin dravske podregije koroške krajine. Ta povezava je bila zelo koristna in uspešna.

Upamo, da bo z utrditvijo slovenske lovske organiziranosti in ustanovitvijo koroške regije kmalu ponovno nastala tradicionalno celovita povezanost lovcev na Koroškem.

Zob časa ni prizanašal staremu lovskemu praporu, ki smo ga radeljski lovci razvili že pred mnogimi desetletji. Zato smo ob jubilejnim praznovanju razvili novega. Starešina **Mirko Novak** se je za izdatno pomoč in pozornost zahvalil Županu Občine Radlje ob Dravi **Alanu Bukovniku**, predstavniku LZ Maribor **Marjanu Gselmanu**, lovskemu

inšpektorju **Dragu Križanu**, predstavnici Območne enote ZGS **Jerneji Čoderl**, okrajnemu lovskemu mojstru iz Deutschlandsberga **Johannu Krainerju** in vsem predstavnikom lovskehih družin iz osrednje Dravske doline: LD Remšnik, LD Kapla, LD Podvelka, LD Janževski vrh, LD Muta, LD Zeleni vrh in LD Orlica. Posebne zahvale so bili deležni darovalci 26 trakov ter 75 zlatih žebeljčkov. Predstavniki LD Maribor in starešina sta ob tej slovesnosti izročila znake za lovske zasluge **LZS Veri Novak**, **Darku Grubelniku**, **Janku Ravnjaku** in **Karlu Kozjaku**. Red

vpleten v tradicionalno lovsko kulturo, ki nas spremlja skozi življenje, in sicer v osebnih in družbenih medsebojnih odnosih. Vpleteni smo tudi v širše kulture različnih skupin našega okolja. V taki množici pričakovanih vrednot se bo treba osredotočiti na temeljne človeške vrednote in temu primerno oblikovati naše delo in odnose do narave. Že dolej je naša LD izhajala iz spoznanja, da je to kompleksna živa tvorba, povezana z vsemi dejavniki naravnega sistema. Njena trajnostna vrednota temelji na že tradicionalni povezanosti slovenskih lovcev. In naša čvrsta povezanost je potrebna vrednota pri prilagajanju družbenim spremembam. S takim optimizmom smo sklenili naše jubilejno praznovanje in se lotili reševanja naslednjih nalog.

Maks Sušek

60 let LD Porezen Cerkn

Cerkljanski lovci smo januarja in februarja 2007 praznovali 60-letnico svojega obstoja in delovanja. Ker je bila zgodovina naše LD opisana že v knjigi Med grapami in vrhovi cerkljanskega hribovja, ki je bila izdana ob 50-letnici naše LD, smo se odločili, da bomo ob 60-letnici od pisnega gradiva izdali le zgibanko. Poleg tega smo postavili tudi razstavo lovskehih trofej. K sodelovanju na razstavi smo povabili »našega« slikarja - lovca Vinka Peternelja in priznanega lovca umetnika, slikarja Andreja Militarova. Povabilu se je odzval tudi nekdanji član Kluba Diana, fotograf Drago Kuralt. Razstavo je s pokali in priznanji, osvojenimi na tekmovanjih lovskehih psov gonilcev, popestrilo tudi članstvo LKD Idrija, katerega predsednik je član naše LD, Anton Raspet. Razstava je bila v dopoldanskem času na ogled za osnovnošolsko mladino iz Cerknega, ker so imeli v programu naravovarstveno učno uro, ogledali pa so si jo tudi malčki iz Vrtca Cerkn. Preostali so si jo ogledali v popoldanskem času, ko je bila odprta za širšo javnost. Ker je bilo v naši lovskehi kočji prav v času, ko smo praznovali, organizirano tudi ocenjevanje rogovij jelenjadi za celotno Triglavsko OZUL, smo jelenja rogovja za en dan tudi vključili v razstavo. V sklopu praznovanja so bila organizirana razna predavanja in predstavitev diapozitivov ter filmov Osnovne šole Jo-

Lovski kolektiv LD Porezen - Cerčno ob 60-letnici

žeta Muniha z Mosta na Soči: Prostoživeča divjadi na območju Triglavskega OZUL. Vsa predavanja so tematsko zajemala predstavitev življenja z naravo in lovstvo. 3. 2. 2007 smo praznovanje zaključili s slavnostno sejo. Nanjo smo poleg predstavnikov sosednjih LD, LZS, OZUL in predstavnikov lokalne oblasti povabili tudi predstavnike kmetovalcev in predstavnike drugih subjektov, ki sooblikujejo prostor, na katerem deluje naša LD. Tudi žena naših pokojnih lovcev nismo pozabili. V kulturnem programu so sodelovali Idrijski rogisti ter LPZ iz Škofje Loke. Duhovito ga je povezovala naša prijateljica Miranda. Na seji je bil slavnostni govornik starešina LD Porezen Cerčno Ivan Podobnik. V svojem nagovoru je poudaril, da mora imeti lovstvo »plemenito poslanstvo prav zato, ker mu sedanjost ni najbolj naklonjena, biti mora odraz plemenitosti in drugih poštenih ciljev, osnova odrinjenim, pozabljenim in celo zasmehovanim vrednotam. Lovci moramo biti ljudje, ki jim ni vseeno za odgovornost do okolja, do ohranjanja naravnega ravnovesja. Lovci se moramo boriti za ohranitev in zaščito našega slovenskega naravnega bogastva in našega lovskega izročila.« V svojem govoru je starešina spregovoril tudi o aktualnih razmerah v lovstvu in državi. »Naš današnji čas, kot tudi naše politične in družbene razmere zaenkrat lovstvu ne namenjajo naklonjenosti. Lovska zveza Slovenije ni več upoštevan strokovni partner države. Lovci v LD delujemo kot društva. Žal smo izenačeni z društvi, kjer se šahira, balina in igra tenis ... In dejstvo je, da vlada Republike Slovenije še vedno (pa smo že 3. februarja 2007) ni sprejela vseh potrebnih podzakonskih aktov, da bi bile LD v skladu z veljavno

zakonodajo lahko podeljene koncesije za upravljanje lovišč. Že v prejšnjem družbeno-političnem sistemu, v nekdanji Jugoslaviji, ki mi osebno ni bila najbolj všeč, smo imeli lovci zakonsko ureditev, ki je segala celo v samo ustavo. Taka ureditev je bila že tedaj »zelo evropska« in kar nam je že takrat priznavala tudi tujina. A treba je biti pošten in reči bobu bob; draga lovska tovarišija, čisto vse v preteklosti tudi ni bilo slabo!«

Po slavnostnem govoru stare-

Člani LD Vojkovo - Podnanos na dan proslave 60-letnici LD

šine sta z nekaj besedami prisotne pozdravila tudi predsednik LZI Bojan Breitenberger in predsednik Triglavskega OZUL Igor Vovk.

Pred zaključkom uradnega dela prireditve so lovci, ki v članstvu LD Porezen Cerčno delujejo 35, 40 in 50 let, prejeli priznanja – slike na lesu s lovskega motivi, ki jih je narisal Andrej Militarov. Prireditvev, ki se je nadaljevala kot družabno srečanje, so z lovske pesmijo sklenili pevci Lovskega pevskega zbora Škofja Loka. Da pa ni manjkala tudi tradicionalna »frajtonarica«, so poskrbeli domači lovci.

I. B.

LD Vojkovo - Podnanos proslavila 60-letnico

LD Vojkovo - Podnanos je 25. 8. 2007 praznovala 60. obletnico ustanovitve. Lovska družina je bila ustanovljena leta 1947 in je ob ustanovitvi štela devet članov. Od ustanovnih članov živi samo še eden, LD pa šteje 47 članov.

V lepem sončnem popoldnevu smo se lovci s svojimi družinskimi člani zbrali pred lovskim domom na Nanosu, od koder pogled seže daleč po Vipavski dolini, celotnemu Krasu pa vse do morja.

Poleg gostov so naš jubilej počastili tudi predsednik LZS Bogdan Mahne, predsednik OZUL Vojko Šemrov, predsednik ZLD Gorica Aleksander Petrič in župan Občine Vipava Ivan Princ. Proslavo je vodil Edo Pelicon. V svojem nastopu je bil zelo izviren Franc Černigoj, čigar šalam smo se nasmejali do solz, prisluhnili pa smo tudi pevcem LPZ Zlatorog iz Vipave.

Ob slovesnosti so člani LD Vojkovo - Podnanos prejeli priznanja ZLD Gorica in odlikovanja LZ Slovenije. Priznanja ZLD Gorica so prejeli: Janko Božič, Marjan Božič, Zvonko Bratož, Stojan Fabčič, Franc Kopačin, Anton Koritnik, Rajko Koritnik, Franc Prosen, Branko Rosa, Julijan Roša, Rudi Torkar in Stanislav Žvanut. Odlikovanja LZ Slovenije pa so prejeli: Julijan Roša, Mirko Koritnik in Franc Furlan. Ob tej priložnosti smo se spomnili Rafaela Pelicon in Franca Žvanuta ob njunem življenjskem jubileju.

Po končanem uradnem delu je sledil piknik s prijetnim druženjem. Za prijetno vzdušje je poskrbel ansambel z Gorenjske.

Robert Andlovec

60 let LD Velunja - Šoštanj

Lovska družina Velunja - Šoštanj je 8. 9. 2007 proslavila 60-letnico svojega obstoja in uspešnega delovanja. Hkrati je proslavila tudi 100-letnico obstoja in delovanja Lovske zveze Slovenije. Proslava obeh visokih jubilejev je potekala v našem novem lovskega domu nad Zavodnjo. Proslave so se poleg članov LD udeležili tudi njihovi svojci, predstavniki sosednjih LD, predsednik SK ZLD - Celje, krajani in predstavniki KS, Zavoda za gozdove Slovenije – OE Nazarje, območni lovski inšpektor in župan Občine Šoštanj.

Začetek slavnostne prireditve so naznanili lovski rogovi Celjskih rogistov. Po predvajanju himne, ki jo je zapel Lovski pevski zbor Škale, je predsednik LD Velunja - Šoštanj Anton Plazl pozdravil vse navzoče, jim zaželel dobrodošlico in pojasnil

Člani LD Velunja Šoštanj so praznovali jubilej.

namen proslave. Nato je slavnostni govornik **Oto Zaverla**, predstavnik LD Velunja, opisal zgodovinsko pot lovstva v tem koncu Slovenije, predvsem pot LD Velunja - Šoštanj od njene ustanovitve naprej. Govornik je poudaril je, da je bila prehojena pot naporna, z veliko ovirami, vendar dovolj bogata, da se zdaj lovci te LD lahko pohvalimo s številnimi gojitvenimi uspehi in rezultati svojega dela ter angažiranja. Izrecno je poudaril, da smo lovci veliki optimisti in da nas tudi težave, ki nas spremljajo ob sprejemanju nove zakonodaje in njenih novel, ne bodo odvrnile od začrtanih ciljev, ki so v prid divjadi in narave.

Škalski lovski pevski zbor in Celjski rogisti so popestrili in učinkovito obogatili kulturni program proslave.

Predsednik SK ZLD - Celje, predsednik in tajnik LD so nato slavnostno izročili priznanja in odlikovanja SK ZLD - Celje in LZ Slovenije zaslužnim lovcem za dolgoletno in požrtvovalno delo v LD in lovstvu nasploh. Odlikovanje sta prejela tudi še zadnja živeča ustanovna člana naše LD **Franč Kavšak** in **Janez Glasenčnik**, ki sta v svoji častiljivi starosti še vedno čila lovca.

Na koncu proslave so spregovorili še župan Občine Šoštanj, predsednik SK ZLD - Celje, predstavniki krajevnih skupnosti in predstavnik LD Škale. V svojih nagovorih so nam zaželeli še veliko uspeha pri našem lovskogojitvenem delu in predvsem veliko složnosti v lovski družini ter složnost med lovci in krajani.

Po končani proslavi smo goste in vse lovce povabili na lovski golaž in druge dobrote ter se s povabljenimi veselili še dolgo v noč ob dobri glasbi, jedači in pijači.

Oto Zaverla

60 let LD Podbrdo

Lani je tudi LD Podbrdo praznovala svojo 60-letnico delovanja in praznovanje združila še s 20. obletnico pobratenja z LD Rižana.

26. avgusta nas je pričakal čudovit dan. Praznovanje smo začeli s Hubertovo mašo, ki jo je za vse preminule lovce in krajane zgornjega dela Baške grape, kjer gospodarji LD Podbrdo, daroval župnik Danilo Kobal. Med mašo so slovesno zadoneli tudi lovski rogovi Zasavskih rogistov.

Po maši se je dogajanje presehlilo na športno igrišče v Podbrdu,

Lovci LD Podbrdo so se fotografirali na proslavi ob 60-letnici.

kjer se je pod šotorom nadaljevalo praznovanje s peštrim kulturnim programom, v katerem so sodelovali Ženski pevski zbor Okarina iz Podbrda, Zasavski rogisti, Škofjeloški lovski pevski zbor, za smeh med programom pa je poskrbel Cveto Zgaga kot jager Jaka.

Korenine lovstva v Baški grapi segajo daleč v zgodovino, v čas, ko slovenski človek še ni bil gospodar svojega gozda in zemlje. To je bilo v času pred vojnama in med njima.

Leta 1945 se je začelo gibanje za obuditev lovstva in lovske organizacije. Pobudnik gibanja je bil **Ivan Arman**. Spomladi 1946 so združeni **Ivan Arman, Albin Kustrle, Urban Mavrer, Peter Medja, Miha Beguš in Jože Trpin** sestavljali iniciativni odbor za ustanovitev LD Podbrdo. O ustanovitvi listine ni več, še vedno pa je živ spomin na 25. 8. 1946, ko so imeli svoj prvi skupni lov v svobodnem času in na svobodni zemlji.

Nato so sledili burni časi. Meje so se spreminjale, dogajale so se statusne spremembe. A počasi so se stvari le uredile in zdaj naše lovišče obsega 8.902 ha, šteje 77 članov (ob praznovanju), LD ima tri lovske kočice in dva lovska domova.

Z leti sodelovanja z drugimi LD je nastalo tudi pobratenje z LD Rižana in v letu, ko smo praznovali 60-letnico, smo praznovali tudi 20. obletnico pobratenja. Obe starešini, **Brane Panjtar** (LD Podbrdo) in **Fabio Steffe** (LD Rižana), sta poudarila pomembnost druženja in razvijanja tovarštva obeh LD.

Po koncu slovesnosti se je prijetno druženje lovcem in krajanim ob zvokih Obvezne smeri nadaljevalo in zavleklo v zgodnje nedeljske ure.

Mojca Mavrar

60 let LD Javornik - Črni Vrh nad Idrijo

(Ob 60-letnici nekoliko drugače – iz časovne oddaljenosti)

Septembra 2007 je minilo že Seno leto, kar je naša lovska družina praznovala 60-letnico svojega uradnega obstoja.

So dogodki, ki ne zastarijo, ki jih ne pozabimo. Le izčistijo se v našem spominu. Zato je bilo po enem letu zanimivo pobrskati po spominu, kako je bilo na tisti praznični dan v Črnem Vrhu nad Idrijo ter v bližnjem Godoviču, kjer je potekalo praznovanje.

Povprašal sem tega in onega od naših lovcov, česa od vsega dogajanja se spominja.

– Ja, kaj! Hubertovo mašo smo imeli v revirju Godovič, pod smrekami. Prišli so gostje od blizu in daleč ...

– Dež je bil, kmalu po maši je začelo padati ...

– Zbornik smo izdali, že drugi v zadnjih desetih letih ...

– Pevci iz Ajdovščine so peli. Rogisti iz Idrije so igrali – lepo jih je bilo slišati v naravi ...

– Godovičani so vse zelo lepo organizirali, ženske so dosti vsega napekle in pripravile. Zaradi dežja smo se preselili v lovski dom. Tudi tam je bilo lepo. Peli smo kot malokdaj ...

Res je – slavje ob 60-letnici naše LD so organizirali lovci iz godoviškega revirja v Pagonovih rupah pri Godoviču. In v dogajanje je bila vtkana tudi Hubertova maša, v naši LD že 13. po vrsti – vsako leto na drugem kraju v našem lovišču – navadno ob znamenjih, ki nas spominjajo na take ali drugačne dogodke iz preteklosti, največkrat tragične. Tako na nevsiljiv način seznanjamo širši krog ljudi s krajevno zgodovino, ki pa je navadno odraz svetovnih dogajanj.

Seveda je bilo povedanih tudi dosti prazničnih besed, kot se za tak dan spodobi. Dva Rupnika sta med drugimi v Pagonovih rupah tkala njih niti v kite vzpodbudnih sporočil: starešina LD **Slavko Rupnik** in vodja Revirja Godovič **Jože Rupnik**. Starešina je povzel zgodovino lova v naših krajih, zgodovino nastajanja LD Javornik ter pomembnejša dogajanja in uspehe, povezane z našo LD. Posebej je poudaril dve svetli dejstvi: leto 1986, ko smo zaključili z večletno gradnjo lovskega doma s hladilnico za pravilno ohlajevanje uplenjene divjadi, ter v zadnjih letih številčnejši vpis mladih lovcov v našo LD, ki so kar krepko zmanjšali povprečno starost članstva.

Na slavnostni seji LD Javornik v lovskem domu v Črnem Vrhu pa je bila osrednja točka, predstavitev zbornika z naslovom *Deset let kasneje*. Urednik (tudi pisec tega prispevka) ga je takole zanosno predstavil: »*Izid knjige je kot rojstvo! Iz daljav duha zatli hotenje; to hotenje se razrašča v dejanje; in iz dejanja se izvije snov!*

Ta snov je tokrat knjiga lovcov s Črnovrškega!«

Ko je pred desetimi leti izšel naš prvi zbornik, *Njena podoba*, smo ga poimenovali, sem v sebi občutili prekipevajoče, skoraj mladostniško navdušenje, čeprav sem bil takrat že skoraj petdesetletnik.

Zdaj, deset let pozneje, ob izidu naše druge knjige, v meni ni več tistega prekipevajočega veselja – ne, napolnjujeta pa me zrelo zadoščanje in hvaležnost: zmogli smo spraviti pod streho svoj drugi zbornik, kar zmora malokatera slovenska lovska družina!

Naša zbornika sta torej dva: *Njena podoba* in *Deset let kasneje* – vendar ju čutim kot celoto. Drugi je zrasel iz prvega tako naravno, kot iz cveta spomladi dozori sad v jeseni.

V obeh se zrcali podoba naše LD. Dejstva in spomini so v njiju. In upanja ter hrepenenja. In zanosna čustva. Žalost. Prekipevajoče veselje. Iskrivost in domiselnost. V besede, risbe in fotografije ujeti trenutki, otrpli v brezčasnost.

Šestdesetletnica seveda ni petdesetletnica. Ni tako okrogla, tako polna prazničnega vzdušja in znosenosti. Vendar: Deset let kasneje smo dopolnili gradivo iz Njene podobe, ovrednotili svoje delo v zadnjih desetih letih, na novo zapisali lovske dogodivščine starih jagrov, napisali nove lovske zgodbe ter se spomnili

naših »okroglih« jubilentov ter v zadnjem desetletju umrlih članov.

Tako je torej Deset let kasneje le naravna rast *Njene podobe*. Naj vsi lovci LD Javornik občutimo spremembe v sebi in zunaj nas kot tok življenja samega ...

Možje, lovci javorniški – še tole moram poudariti: oba naša zbornika sta naše skupno delo. Res da sem na zadnjih straneh obeh zapisan kot glavni urednik, vendar ju ne bi bilo brez članov uredniškega odbora. To so: žal že umrli **Bojan Krizaj** kot član uredniškega odbora prvega zbornika ter **Franko Rudolf**, **Joško Leskovec**, **Jurij Lampe**, **Slavko Rupnik**, **Jože Rupnik**, **Erazem Poženel** in **Ciril Lampe**. In seveda ju ne bi bilo brez tistih lovcev, ki smo se odločili, da bomo svoje prispevke ponudili v objavo. Posebno bom omenil Franka Rudolfa, ki je z dolgoletnim vestnim in zelo natančnim delom ter z novimi dokumenti in pričevanji dopolnil zgodovino naše LD in na novo zapisal nekatere zgodbe starih črnovrških jagrov. Če tega ne bi storil zdaj, bi skoraj zagotovo za vedno utonile v pozabo.

Naj nam bo vsem, ki smo to delo ustvarili, v zadoščenje, da smo pozabi iztrgali marsikateri drobec snovi in duha iz sveta naših prednikov ter seveda iz sedanjega časa.

Ob koncu zapisa je vame zavrtilo še eno vprašanje: Kakšna bo podoba naših lovskih družin ob 70- in 80-letnicah? Jim bomo še lahko rekli – **družina**? Ker je to plemenita beseda in ne sodi h kakršni koli združbi lovcev ...

Franc Černigoj

60 let LD Pečarovci

Že leta 2006 smo člani LD Pečarovci praznovali svojo 60-letnico ustanovitve.

Ob reorganizaciji Lovstva na Slovenskem je bilo 26. julija 1936 ustanovljeno Prekmursko Lovsko društvo. Z območja naše sedanje LD so bili med ustanovitelji trije lovci: **Aleksander Zrinski**, **Rudolf Zrinski** in **Peter Zelko**. Kot zanimivost velja omeniti, da je lovski tovariš Rudolf Zrinski, ki je pred nedavnim zajadral v 97-letnico življenja, še vedno naš član – verjetno tudi eden najstarejših v Sloveniji. Iskreno mu želimo, da bi dočkal 100-letnico.

Med 2. svetovno vojno, med madžarsko okupacijo, je bila lovska organizacija prepovedana, po vojni pa so bili z uveljavitvijo Zakona o lovu dani pogoji za ustanavljanje lovskih družin.

16. avgusta 1946 se je zbralo 11 članov na ustanovnem občnem zboru LD Pečarovci. Sprejeli so pravila LD in izvolili starešino, tajnika in gospodarja. V jeseni istega leta je LD Pečarovci od OLO – Odsek za gozdarstvo Murska Sobota – dobila v gospodarjenje 1.974 ha lovne površine. Prvi starešina je bil **Peter Zelko**, gospodar **Aleksander Sever**, tajnik pa **Štefan Zelko**. Leta 1971 smo razvili prapor in tako tudi prispevali k prepoznavnosti LD na različnih prireditvah.

Že od začetka delovanja je pri članih LD tlela močna želja po lastni »štal'ci«, domu, v katerem bi se zbirali, se izobraževali, veselili in hranili svojo dokumentacijo. Prvi koraki so bili storjeni že v 60. letih, vendar v tistem

Člani LD Pečarovci ob 60-letnici svoje LD

času, ko smo bili kadrovsko in finančno šibki, ni bilo možnosti za uresničitev tako velikega projekta. Šele po osamosvojitvi Slovenije je ideja ponovno zaživela in 25. julija 1993 postala stvarnost. LD je odkupila staro hišo z njivo, travnikom in gozdom v skupni površini 2,17 ha. Še istega leta je bil ustanovljen gradbeni odbor in začeli smo z deli. 30. avgusta 1999 smo ob prisrčni slovesnosti dom predali svojemu namenu in ga še vedno s pridom uporabljamo.

Proslava ob 60-letnici LD Pečarovci je potekala pred našim lovskim domom na Prosečkem vreju. Proslave so se udeležili: predstavnik ZLD Prekmurje **Štefan Nemeč**, predstavniki pobratene LD Brezovci, okoliških mejnih LD Dolina, LD Radovci, LD Grad - Kuzma, LD Križevci v Prekmurju in LD Ivanovci. Prišli so tudi predstavniki LD Dravograd, med katerimi je bil tudi dober lovski tovariš in starešina LD Dravograd **Dušan Kudrnovsky**. Proslave se je udeležil tudi župan Občine Puconci gospod **Ludvik Novak**. Za dobro vzdušje so poskrbeli KUD Prekmurski rogisti in Pevsko društvo prekmurskih lovcev. V velikem številu so se proslave udeležili tudi okoliški krajanje. Vsem nastopajočim in vsem, ki so prispevali svoj delež pri proslavi, je bila izrečena zahvala.

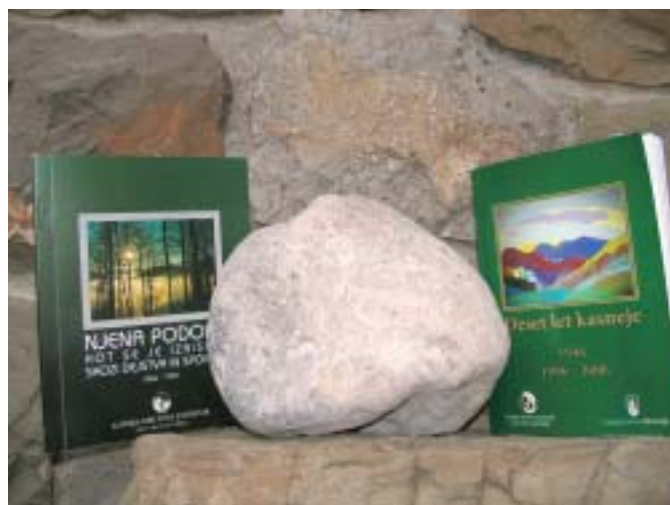
LD Pečarovci šteje 31 članov in gospodari na 2.432 ha lovni površini (nelovnih je 250 ha). Gozda je 1.436 ha, preostalo so njive, travniki, vinogradi, sadovnjaki ter močvirja. Pretežni del površin je v Občini Puconci, le vasi Kovačevci in Vidonci sta v Občini Grad. Ker lovci prvenstveno skrbimo za naravo, smo po daljšem opazovanju ugotovi-

li, da na našem območju živi več vrst divjadi. Največ je: srnjadi, jelenjadi, divjih prašičev, lisic in poljskih zajcev (v zadnjih letih se številčnost male divjadi spet veča).

Skrb zbujujoča je škoda, ki jo na poljščinah povzročajo divji prašiči; vsako leto je treba prizadetim izplačati precejšnjo odškodnino. Posamezne primere rešujemo v dogovoru z oškodovanimi kmetovalci. Opažamo, da se precej povečuje tudi število lisic, kar negativno vpliva na populacijo male divjadi.

Ob koncu tega zapisa še nekaj misli o starostni problematiki v naši LD, ki je podobna kot v večini LD v Sloveniji. Struktura članstva je precej neugodna, kajti povprečna starost je 60 let, poprečno staž v LD pa 25 let. Še posebno neugoden je podatek, da se premalo mladih odloča za vstop v lovske vrste. Zakaj tako, je težko ugotoviti. Med mladimi preprosto ni zanimanja za članstvo v zeleni bratovščini. Mogoče so k temu pripomogle pogoste akcije različnih društev in nevladnih organizacij, ki v skrbi za varstvo živali v javnosti vzbujajo neugodno vzdušje ter nas, lovce, prikazujejo zgolj kot ubijalce živali, pri tem pa pozabljajo na našo naravovarstveno vlogo. Precej krivde nosijo tudi neobjektivni mediji. Skrb zbujujoče je, da so iz učnih načrtov osnovnih šol v veliki meri črtali živaloslovje, učence pa »posiljujejo« z abstraktnimi podatki iz nežive narave. Ostaja nam upanje, da bo velika družina slovenske zelene bratovščine svoje poslanstvo pri varovanju naravne dediščine opravljala še naprej, in sicer v lastno zadovoljstvo in zadovoljstvo širše skupnosti.

Ludvik Horvat

Dva jubilejna zbornika LD Javornik - Črni Vrh nad Idrijo, ki pa sta v bistvu celota ...

Janez Čop se je rodil 10. 8. 1927 na Gorenjskem na Jesenicah. Po gimnaziji se je vpisal na Univerzo v Ljubljani, in sicer na prirodoslovno-matematično fakulteto in diplomiral na oddelku za biologijo. Z divjadjo in lovom ga je seznanjal oče Franc, ki je služboval v Železarni na Jesenicah in kjer je imela tedanja Kranjska industrijska družba (KID) v zakupu lovišče v Zgorjenski dolini. Tam je bil njegov oče eden od zapriseženih lovskih čuvajev ter revirni lovec.

Gore in gozd so bili domena Janezove mladosti, aktivno se je ukvarjal s športom – smučanjem in atletiko – bil pa je tudi udeleženec NOB.

Leta 1955 je še kot študent honorarno sodeloval v t. i. lovskem sektorju na veterinarski fakulteti, ki ga je ustanovil in vodil veterinar dr. Stane Valentinčič, ki je bil je nestor začetka strokovnega in raziskovalnega dela na področju lovstva v Sloveniji in tudi Jugoslaviji. Za določene raziskovalne naloge je občasno poiskal sodelavce iz vrst veterinarjev, gozdarjev, biologov, agronomov – med njimi je bil tudi Janez Čop. Sprva so bile raziskave usmerjene v problematiko male divjadi, predvsem fazana (umetna vzreja), njegove bolezni itn., pozneje tudi velike divjadi – jelenjadi in srnjadi. Program je financirala Lovska zveza Slovenije, deloma tudi gozdarji in veterinarji.

Leta 1957 so oblikovali samostojni Odešek za lovstvo v okviru Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo v Ljubljani, ki ga je sprva vodil dr. S. Valentinčič, od leta 1960 do upokojitve, leta 1991, pa J. Čop.

Program strokovnega in raziskovalnega dela J. Čopa v okviru Odeška za lovstvo pri Inštitutu je bil sprva usmerjen v problematiko gojitve male divjadi – aktualna sta bila rajonizacija in bonitiranje lovišč za posamezne pomembne vrste male in velike divjadi v Sloveniji, pa tudi umetna vzreja fazana in jerebice. Kot štipendist mednarodne organizacije FAO in s tehnično pomočjo Jugoslavije se je izpopolnjeval na Danskem, v ČSSR in Nemčiji. LZS je imela v gojitvenem lovišču Vurberk pri Mariboru fazanerijo, kjer je strokovni nadzor vodil Čop. Po vzoru iz tujine je uvedel novo tehnologijo umetne vzreje, sodeloval je tudi s fazanerijo v Beltingih in Cerkljah, prek podjetja Emona iz Ljubljane programiral tehnološki projekt za postavitev fazanerij v Zhodni Nemčiji (Königwusterhausen).

Gozdna gospodarstva v Sloveniji, predvsem GG Kranj in GG Maribor, so zaradi vedno večje škode v gozdovih zaradi vpliva velike divjadi terjala večjo angažiranje Inštituta, ki je pri tej problematiki še vedno aktualen.

Tri desetletja je bil J. Čop aktiven na področju proučevanja in preprečevanja škode od divjadi v slovenskih gozdovih. Že leta 1962 je pri Inštitutu izšel prvi priročnik Biološka in tehnična zaščita gozda pred poškodbami velike divjadi, katerega avtorja sta bila dipl. biolog J. Čop in inž. gozd. Anton Simonič. J. Čop je po vzoru iz tujine prvi uvedel vsakoletno zaščito gozdnega mladja pred objedanjem, ki so jo začeli izvajati gozdarji. To je bil prispevek gozdarstva k omilitvi škode!

Leta 1974 je bila ustanovljena meddržavna Skupnost za gojitev jelenjadi v Karavankah s ciljem uskladitve gospodarjenja s to divjadjo v naših in koroških (avstrijskih) gozdovih. Čop je kot predstavnik inštituta in GG Kranj aktivno sodeloval v tem organu vse do leta 1990.

Leta 1972 je prišla na inštitut pobuda za sodelovanje pri poskusu naselitve risov v kočevske gozdove. Ideja je nastala v Gojitvenem lovišču Rog (pozneje GL Medved - Kočevje), pobudnika pa sta bila direktor lovišča Lado Švigelj in njegov sodelavec inž. Ciril Štrumbelj. Ker je bil J. Čop dobro seznanjen s postopkom prve in uspešne naselitve risov v Švici (1971), je prevzel vodenje projekta Spremljanje naselitve risa v Sloveniji vse do leta 1992; dobrih dvajset let! Čop je vzorno sodeloval z lovci gojitvenih lovišč in LD. Ker so risi že v kratkem času, nekaj let, naselili tudi sosednja lovišča na Hrvaškem, so bili angažirani tudi lovci onstran Kolpe. V Lovcu so bili občasno objavljene članki o risih. Že leta 1973 je bila ustanovljena mednarodna skupina strokovnjakov Ris v Nemčiji, ki je združevala strokovnjake, ki so programirali, sodelovali ali načrtovali naselitve risov v Evropi. J. Čop je bil eden od ustanoviteljev združenja – sodeloval je pri naselitvah risov v Vogezih (Francija) in Gran Paradisu v Italiji. Pripravlil je elaborat za naselitve risov v narodnem parku Berchtesgaden v Nemčiji, ki pa zaradi protesta združenja ovčarjev pozneje ni bil uresničen.

Čop se je udeležil številnih lovskih mednarodnih kongresov in seminarjev v tujini. V strokovni literaturi so bili objavljeni mnogi njegovi referati, v katerih je za strokovno javnost objavil rezultate iz Slovenije.

Za Zlatorogovo knjižnico je v poglavju Zveri II podrobneje predstavil risa, ob zaključku svojega udejstvovanja na Inštitutu za gozdno in lesno gospodarstvo pa je objavil elaborat o risu. Sodeloval je tudi v mednarodnih organizacijah WWF in IUCN.

V lovsko organizacijo je vstopil leta 1956, zato ob svojih 80-letnici slavi tudi dobrih 50 let aktivnega udejstvovanja v lovski bratovščini. Sprva je bil član LD Tuhinj, vendar je po treh letih prestopil v LD Sorško polje, kjer je član še zdaj.

Jubilant je prejel mnoga priznanja in odlikovanja za uspehe v lovstvu od LZS, nekdanje LZ Jugoslavije, LZ Gorenjske, avstrijske Koroške lovске zveze in še nekaterih drugih.

Za vse, kar si, spoštovani Janez, storil za slovensko lovstvo in matično lovsko družino, se ti ob tvojem jubileju iskreno zahvalujemo. Lovski tovariši ti želimo obilo zdravja ter še veliko lepih trenutkov v naravi in zeleni bratovščini.

LD Sorško polje – F. Š. Uredništvo Lovca

Ko srečaš Cirila Jurčiča v njegovem rojstnem kraju, na Muljavi, mu resnično ne bi prisodil, da si je naložil že 85. križ. Vedno živahnega pogleda in nenehno dejaven daje vtis mnogo mlajšega človeka.

Cirila pozna veliko ljudi, toda tisti, ki ga poznamo bolje, vemo, da mu je zibelka življenja stekla 7. 12.

1922 na Muljavi, na domačiji, kjer se je rodil tudi naš veliki slovenski pisatelj in Cirilov sorodnik Josip Jurčič. Ciril je mladost preživel v domačem kraju, ki mu je ostal zvest vse svoje življenje. Po končani nižji gimnaziji mu je nadaljnje šolanje prekinila 2. svetovna vojna. Kot 19-letni mladenič se je že leta 1941 vključil v boj proti okupatorju in bil udeleženec NOB.

Po končani vojni je nadaljeval šolanje in se usposobil za gozdarskega tehnika. Delo v gozdarski službi je opravljal vse do upokojitve. Svojo lovsko pot je začel leta 1949 v LD Suha krajina. Po odcepitvi in ustanovitvi LD Krka je bil med ustanovnimi člani te LD. Zaradi priljubljenosti med lovci in bogatega gozdarskega ter lovškega znanja je v nadaljnjih letih opravljal pomembne funkcije v LD Krka in zunaj nje.

Od leta 1954 do 1960 je bil tajnik, v letih 1960 do 1963 in 1971 do 1973 je bil predsednik LD Krka. Od l. 1970 do 1971 in od l. 1975 do 1976 je bil gospodar, od l. 1974 do 1975 in od l. 1978 do 1980 pa predsednik NO; vmes je bil tudi predsednik disciplinskega razsodišča LD.

Zaradi širokega znanja in napred-

nih nazorov glede kratkarnega lovstva je bil tudi večkratni predsednik kratkarnega Dolenjskega lovskogojitvenega bazena. Znanje in bogate lovске izkušnje so bile povod za njegovo večkratno izvolitev v članstvo v IO ZLD Ljubljana.

Po izstopu iz LD Krka, leta 1987, se je Ciril ponovno vključil v LD Suha krajina, kjer je še vedno aktiven.

Za njegovo vsestransko in požrtvovalno delo v družbenopolitičnem življenju je prejel številna visoka občinska in državna odlikovanja, saj je kot vsestransko aktiven opravljal tudi razne funkcije v domačem kraju ter občinah Ivančna Gorica in Grosuplje. Za zasluge v lovstvu, v LD in širše je prejel lovška odlikovanja: znak LZS za zasluge in red III. stopnje.

Kljub svojim letom je naš Ciril še vedno dejaven član Kulturnega društva Muljava. Še vedno z zadovoljstvom in častjo nastopa v letnem gledališču na Muljavi, kjer vsako leto uprizorijo dramsko delo njegovega sorodnika Josipa Jurčiča.

Spoštovani Ciril, lovci LD Suha krajina ti ob tvojem visokem jubileju iskreno čestitamo in ti kličemo še na mnoga srečna in zdrava leta!

LD Suha krajina – R. B.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico

Vinko Furman, LD Loče

85-letnico

Matija Božič, LD Tomišelj
Ljubomir Deškovič,
LD Bakovci, Lipovci
Alojz Krpan, LD Gorica
Franc Levstek, LD Velike Lašče
Franc Pirečnik, LD Zeleni Vrh
Miroslav Remec,
LD Trnovski gozd
Anton Skobir, LD Prežihovo
Franc Udrih, LD Polzela

80-letnico

Miran Rudolf Čurin, LD Ormož
Anton Gornik, LD Grahovo
Drago Hadl, LD Padež
Zdravko Jakomin, LD Medvode
Gašper Jazbec,
LD Videm ob Savi
Avgust Koprivnikar,
LD Cajnarje
Miloš David Kukanja, LD Čaven
Jožef Lovrenčič, LD Destrnik
Anton Mogu, LD Dobrna
Vinko Nemeč, LD Stahovica
Jože Ocepek, LD Zgorje
Geza Papp, LD Dolina
Marjan Podržaj,
LD Begunjščica
Janko Praprotnik, LD Škofljica
Alojz Ribič, LD Jezersko
Francišek Rot, LD Žilce
Franc Širca, LD Črna jama
Jožef Šraj, LD Šentvid pri Stični
Anton Vimpolšek, LD Šmarje
Silvester Vodopivec,
LD Vrhe, Vrabče
Momir Vukovič, LD Grosuplje

75-letnico

Jože Bahorič, LD Adlešiči
Janez Javornik, LD Grosuplje

Feliks Kočnik, LD Prežihovo
Zvonimir Korošak, LD Železniki
Ivan Lesinšek, LD Globoko
Jože Logar, LD Prežihovo
Anton Merlak, LD Logatec
Jožef Pečovnik, LD Polskava
Jožef Poderžaj,
LD Taborska jama
Feliks Premzl, LD Starše
Tone Pungerčar, LD Kamnik
Janez Šmigoc, LD Markovci
Anton Štiglic, LD Smuk, Semič
Peter Šuhel, LD Laško
Blaž Tavčar, LD Porezen

70-letnico

Bruno Bavdaž, LD Anhovo
Jožef Bregar, LD Škocjan
Ivan Brence, LD Dole
Andrej Cerkvenik,
LD Videž, Kozina
Blaž Čepon,
LD Polhov Gradec
Metod Černoša, LD Boč
Vincencij Dovnik,
LD Šmartno na Pohorju
Ludvik Ferencek, LD Dolina
Darij Grzetič,
LD Kojnik - Podgorje
Franc Jankovič,
LD Cerklje ob Krki
Anton Kremser, LD Orlica
Anton Kunej, LD Mozirje
Ivan Lampret, LD Vojnik
Pavel Markič, LD Kanal
Andrej Mlinar,
LD Koprivna, Topla
Franc Pogačnik,
LD Križna gora
Jožef Potočnik, LD Jamnica
Janez Rečnik, LD Ponikva
Marijan Rožič, LD Libeliče
Janez Rugelj, LD Lazina - Hinje
Zoran Vengust, LD Žalec
Dušan Aleksander Zakrajšek,
LD Mirna

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

Obisk lovcev LD Dobrna

V šolskem letu 2007/08 poteka pod okriljem Centra za usposabljanje, delo in varstvo Dobrna projekt *Drugačnost združuje*. V okviru projekta poteka več delavnic, na katerih se srečujejo mladi iz Centra za usposabljanje, delo in varstvo, otroci iz Vrtca Dobrna ter krajanje Občine Dobrna, ki delujejo v raznih društvih. Glavni namen projekta je druženje ter spoznavanje drug drugega, navad in načina življenja. Povabilu za sodelovanje se je odzvala tudi **Lovska družina Dobrna**. Tako sta nas 14. novembra 2007 obiskala dva lovca iz njihovih vrst; to sta bila **Anton Mogu** in **Avgust Lavrinc**. S seboj sta prinesla pestro zbirko nagačenih gozdnih živali, lovske opreme in lovske revije. Mogu nam je pripravil bogato predavanje o prebivalcih gozdov na Slovenskem, lovstvu nekoč in danes ter značilnostih gozdnih živali, ki jih srečujemo v okolici Občine Dobrna. Medtem smo lahko pobožali različne živali, ki nam jih je pokazal lovec Lavrinc. Lovca sta nam pokazala tudi opremo, ki jo potrebujeta za lov, in izdala še skrivnost lovskega nahrbtnika. V njem ni bilo običajne lovske malice, ampak nas je čakalo sladko presenečenje. Obema lovcema smo postavili še nekaj vprašanj, nato pa se je naše druženje že bližalo koncu. Druženje smo sklenili s

pesmico *Lisička* je prav zvita zver in se lovcema zahvalili za obisk.

Tatjana Lavrinc,
univ. dipl. soc. ped.,
nosilka projekta

Lovci so varuhi okolja!

Naš kraj Rovte je majhen, zato smo ljudje med seboj še bolj povezani. To velja tudi za šolo, ki je v manjših krajih središče kulturnega, športnega in zabavnega življenja. Ker imamo radi naš kraj, nam ni vseeno, kakšen je. Zato smo lani, še bolj kot doslej, namenili precej skrbi za lepo in čisto okolico. Pridružili smo se namreč široki skupini slovenskih ekošol. Ko smo se odločili za dejavnosti, smo najprej organizirali prav poseben športni dan. Prijetno smo združili s koristnim in s sabo povabili tudi nekaj sicer zelo dejavnih pripadnikov zelene bratovščine, lovcev. Že pri načrtovanju dne nam je pomagal gospod **Tone Lukančič**, predsednik LD Rovte. Skupaj s še nekaj kolegi so nam pomagali pri iskanju divjih odlagališč smeti. Kdo bi bolje vedel za otoke nesnage, če ne prav lovci, ki vsak dan lahko opazujejo brezbriznost ljudi. Že v šoli smo sestavili skupine in določili vodje iz vrst lovcev, ki so nato vsak svojo skupino od-

Lovca LD Rovte sta otroke ekošole popeljala v gozd in jim pokazala, kje so črna odlagališča smeti.

peljali na bližnji ali nekoliko bolj oddaljeni smetnjak v naravi. Mlajši so odšli na nekoliko bližja zbirališča smeti, večji pa na bolj oddaljena. In bilo je kaj videti! Česa človek ne odvrže v naravo! Mnogo gum, steklenic, akumulatorjev, igrač, vozil, bele tehnike in odpadnih zdravil ter olja smo imeli možnost opaziti. Škoda, da po eni strani ljudje, ki so večinoma kmetje, tako delajo z naravo, ko praktično živijo od njenih sadov. Ne vemo, koliko časa bo narava še trpela tako nasilje. Enkrat ji bo prav gotovo prekipelo, a takrat bo verjetno za mnoge že prepozno. Lovci so nam povedali kar nekaj zanimivosti, kako tudi oni po svojih močeh skrbijo za naravo. A tudi oni so pogosto nemočni. Vendar smo si bili ob koncu enotnega mnenja, da vseeno ne gre obupati. Če bomo uspeli počistiti ali preprečiti le delček nesnage, da ne bi pristala kje na oddaljenem skritem kraju v gozdu, bomo vsekakor dosegli uspeh. Res smo največ divjih od-

lagališč opazili prav v gozdovih, kjer je zaradi že nekoliko kraškega terena mnogo brezen in jam. Ljudje pač mislijo, da če se ne vidi, potem nikomur ne škodi. Z lovci smo izpolnili tudi ustrezen popisni list, kamor smo vpisali »črne točke«, kje so odlagališča. Vse podatke bomo oddali za to pristojnim službam, ki bodo prav gotovo ustrezno ukrepale, mogoče vsaj s kakšnim opozorilom. Lovci so postali torej naši sodelavci v boju za čisto naravo. Ostali bomo v stikih in skupaj opravili še kar nekaj nalog. Obojim ni vseeno, kje in v kakšnem okolju živimo. Med prijetnim kramljanjem z lovci smo izvedeli še mnoge zanimivosti, ki so nam bile manj znane. Zagotovo pa smo zdaj enotnega mnenja: lovci so veliki prijatelji živali in zdravega naravnega okolja. Ne pravijo jim zastoj »zelena bratovščina«!

Metka Bogataj,
učiteljica razrednega pouka
OŠ Rovte

Otroci, vzgojiteljice in lovca LD Dobrna

Foto: J. Papež – Diana

Obiskovalec mrzle noči

Minilo je dobrih petnajst let od dogodka, ki ga bom opisal. Pregledujem svoje diapozitive ter se spominjam dogodkov. V roke mi je prišel diapozitiv, ki nosi prav posebno zgodbo.

Mrzla in temna noč se je obetala. Luna se je le tu pa tam pokazala izza oblakov. Skoraj na sedmo zvečer sta se že pomikala kavalca ure, ko sem s svojo katrcobostal v snegu nekje sredi ceste nad Glažuto. Naprej ni bilo spluženo, zato sem vedel, da avto lahko pustim kar tam, saj nihče ne more naprej. Sicer pa tudi: »Le kje se še najde kakšen takšen norec, da gre v taki zimski noči na prežo, in to brez puške, opremljen le s fotoaparatom, svetilko in malce boljšo bliskavico?« Ja, res jih je malo. Se pa najdejo tudi taki in še hujši, na primer Wolfov Jože, ki je šel medvedko fotografirat kar v brlog.

Zakoračil sem v sneg, saj je bilo do preže, ki je bila najprimernejša za takšno čakanje v tistem kraju, skoraj kilometer in pol. Le-ta je zaprta, v notranjosti opremljena z debelimi odejami itn., kar pa se je pozneje pokazalo, da ne pomenijo dosti v primerjavi z 10 °C pod ničlo, kot jih je bilo tisto noč. No, po pravici povedano me na začetku ni niti zeblo niti me ni bilo strah, čeprav sem rinil na dobro založeno mrhovišče. Že res, da je bil januar,

snega je bilo več kot en meter, ko naj bi bili medvedje v svojih brlogih, vendar pa mi je revirni lovec France povedal, da skoraj vsak dan najde kakšen svež medvedji sled.

Malo po osmi uri zvečer sem prišel do preže. Lestev je bila zasnežena, zato sem jo moral sproti čistiti, da sem se lahko povzpел po njej. Prav prijetno je bilo v notranjosti, zato sem hitro zaprl vrata za seboj. Nekaj uric bom že držal, sem si mislil, če pa se ne bo dalo več, bom odšel domov. Tako sem sklenil sam pri sebi. Pripravil sem fotoaparatus, ga privil na stojalo in namestil bliskavico s teledodatkom. Vse je bilo, kot je treba.

Večkrat so se tam že pojavili tudi volkovi. V dolini so velikokrat poslušali volčje zavijanje. Že sama misel na to požene kri po žilah in sprosti dobršno mero adrenalina, tako da o kakšnem pretiranem mrazu ni niti misliti. Vendar pa je mraz po kakšni urici čakanja vseeno začel lesti pod kožo. Nalil sem si vročega čaja, ki mi ga je pripravila ženina stara mama, rekoč, da se ne bom prehladil, ko že trapam ob taki uri in v takem mrazu po gozdu. V čaj je kapnila tudi malce žganja, tako da je imel res prav dober okus.

Ura se je bližala enajsti. Dvignil sem okno in poslušal, če se kaj dogaja okoli preže. Zdelo se mi je, da sem slišal pok veje, pa spet in spet, vendar je bilo po

drevju veliko snega in mislil sem, da pod snegom ječi drevje. Tedaj sem zagledal na zasneženi poti, ki vodi proti mrhovišču, črno senco. Medved! Torej je imel France le prav, da kljub hudemu mrazu nekatere medvede lakota prisili, da zapustijo svoje toplo ležišče. Pripravil sem fotoaparatus. Skozi lečje mojega objektivase je zelo slabo videlo, skoraj sem ga bolje in jasneje videl s prostim očesom. Za silo sem izostril sliko, pripravil bliskavico in počakal, da se je medved postavil bočno od mene. Tedaj sem stisnil prožilec. Blisk je šinil po zasneženem bregu vse tja do medveda. Pogledal je proti preži, nato pa jo jadrno odkuril v temo zasneženega gozda. Nisem imel možnosti napraviti še enega posnetka, saj je bliskavica potrebovala več časa za polnjenje. Pač, konec veselja. Morda bo trajalo uro, morda dve, da se bo medved vrnil ali pa se sploh ne bo. Zato sem sklenil, da bom zapustil prežo in se počasi odpravil proti avtu. Upal sem, da je posnetek uspel, če že zaradi drugega ne, za spomin.

Res sem dobil posnetek za spomin. Ko sem ga pokazal prijatelju Sandiju in se pohvalil, kako smo bili včasih pogumni, da nas ni nič zeblo in nas ni bilo strah, je dejal: »Ja, danes pa: Če nas žena ponoči dvakrat ne pokrije, nas zjutraj že boli križ ali pa smo prehlajeni!«

Janez Papež

Skrb lovcev za obeležja NOB

Lovska družina Storžič po dogovoru s krajevno organizacijo ZB NOV Goriče skrbi za dve spominski obeležji na območju lovišča LD Storžič.

Prvo obeležje je Stankov grob nad vasjo Goriče, kjer je sredi februarja 1944 padel predvojni komunist, domačin Stanko Konc - Kos iz Zvirč.

Drugo obeležje pa je postavljeno v grapi pod Malo Poljano, v strmi skali, kjer je konec januarja 1944 padlo sedem partizanov Gorenjskega odreda, med njimi tudi partizanka Stanka Ovšenik iz Zvirč.

Vsako leto ob dnevu mrtvih in krajevnem prazniku vasi Goriče,

Foto J. Petič

Stankov grob nad Goričami

Foto: V. S.

Na fotografiji so lovci veterani LD Slovenska Bistrica (z leve): Alojz Fišinger, Slavko Obersne, Tone Strnad, Vinko Rožanc, Franc Lešnik, Jože Ramšak, Janko Tomažič, Rudi Smolar, Karel Tržan (vodnik ptičarja), čepi pa starešina Zvonko Strnad.

Foto J. Petač

Spominska plošča padlim v Grapi pod Malo Poljano

Golnik in Tenetiše lovci položijo venca in prižgejo sveče v spomin na padle borce.

Navkljub časom, ki niso najbolj naklonjeni takratnim borcem, pa lovci LD Storžič menimo, da je prav, da obeležji primerno vzdržujemo, saj je to spomin na padle, ki pač niso nič krivi za naše zdajšnje razprtije v družbi.

Janez Petač

Starejši člani na vsakoletnem lovu

Vsako leto, ko se bliža jesen in čas skupnih lovov, so najbolj nestrpni člani LD Slovenska Bistrica, ki so dopolnili 60 let in so zato že oproščeni dela v lovišču naše LD. Že več kot deset let vodstvo LD zanje tradicionalno organizira skupni lov na malo divjad.

Žal smo morali letošnji lov začeti z minuto molka v spomin na naša preminula člana, Ivana Brinovca in Rudija Mlekuža.

Lov je bil organiziran v nižinskem delu lovišča, v revirju Vrhole. Tam so udeleženci pokazali, kako je treba ravnati z orožjem, preskusili pa so tudi, kakšne imajo še refleksne sposobnosti. Najstarejši udeleženec je bil **Alojz Fišinger**, ki je lani dopolnil 76 let.

Po štiriurnem lovu so bili posamezniki že počeno utrujeni od hoje, a ob pogledu na položeno uplenjeno divjad jih je utrujenost kar minila. Enoglasno so ugotovili, da še niso za v staro šaro, saj je bilo na desno stran položenih kar osem fazanov.

Po lovu smo se vsi udeležili »zadnjega pogona« v lovskem domu, kjer smo dolgo v noč ob polnih mizah poslušali lovske dogodivščine iz pred 30 let in več.

Zvonko Strnad

Cvetejeva koza

V začetku oktobra me je poklical naš starešina in mi rekel: »A si mogoče bil v zbiralnici? Ali si videl, ki je prinesel Cvete?«

Takoj sem vedel, da je v zbiralnici nekaj posebnega. Vedel sem, da če nekaj prinese Cvete, to ni od muh! Cokle na noge, ključ v roke, pa gremo, da vidimo.

Cvete je dolgoletni član LD Tolmin. V lovske vrste je vstopil leta 1975. Njegovo pravo ime je Cvetko Beguš, vendar še nisem

slišal, da bi ga kdo poklical drugače kot Cvete. Doma je v Smašti, kjer ima kmetijo, na kateri nikoli ne zmanjka dela. Pa vendar najde čas za lov, ki mu veliko pomeni. Sam pove: »Pred leti, ja! pred leti smo jagali, zdaj gremo pa le še sem pa tja na lov!« Tudi jaz se spomnim, kako so stari jagri, ko sem bil še kratkohlaničnik vedno prikimali: »Če ni bi bilo Cveteja, kdo bi naredil plan?« A zdaj je vse drugače. Otroci odrastejo, človek se umiri, časa zmanjkuje, lovsko srce pa le ne neha utripati. Tako je pred letom uplenil tudi šestnajst let starega kozla ...

A to ni namen tega pisanja. Namen je prikazati, kaj vse lahko lovec plemenitega srca doživi in to z veseljem deli z drugimi! Sam Cvete pripoveduje: »Šel sem na planino Lašca. Ni bil dan, ki bi mi lahko kaj pametnega prinesel. A nekaj me je vleklo više. Na Zgornjo Lašco. Tja gor za Palc, nad Ovčje mederje ... Nekaj časa opazujem ... starejša koza, brez mladiča, z enoletnim kozlinom ... Neverjetna trofej. Odločim se za strel. Ker je ležala, sem sklenil počakati da vstane. Ni in ni hotel. Mine že ura odkar opazujem ... Na enkrat se pojavi le malo više nad njo drug gams. Čudno izgleda. Zgrabim dvogled. Ne morem verjeti, gams, z očitno poškodovano zadnjo nogo. Ne

vem niti ali hodi, ali le nekaj poskakuje. Očitno nekaj ni v redu. Žival je bolna. Zadnja noga je v zraku. Deformirana. Ne razmišljam niti za trenutek! Zgrabim puško, pomerim ... in žival obleži v ognju. Ne vem niti ali je koza ali kozel. Ni važno. Odršana je muk. Kaj ima na glavi? Me je spreletavalo po mislih, ko sem se približeval ... Pa kaj je važno! Važno da je bila »čotasta«! Bliže kot sem bil, bolj sem bil presenečen. Nisem vedel, kaj me bolj čudi. Poškodba noge ali trofeja. Veselje je bilo več kot neizmerno. Takšna trofej, in takšna poškodba. Pa sploh si nisem mislil, da ima kaj pametnega na glavi.« pove Cvete ...

Koza, stara 8+, je imela več kot očitno poškodovano zadnjo desno nogo. Parkelj na njej je meril več kot pet centimetrov, saj ni bil obrabljen. Kako je žival sploh hodila, ker je imela koleno zlomljeno naprej, si ne moremo niti predstavljati. Roglji, po hitri oceni točk, segajo po medalji. »Saj je tako široka kot visoka,« je vršalo med lovci, ki smo prihajali gledat zanimivost. Tudi s fotografije je razvidno, da to ni navadna trofej, kaj šele za nas lovce zanimiva poškodba, ki pa je divjadi prizadejala prenekatero muko, saj je očiščena žival tehtala le borih 16 kilogramov. Zgodbo o uplenitvi smo tisti

Foto: M. Leban

Cvetko, uplenitelj pohabljenega goveda, kaže njeno deformirano levo zadnjo nogo.

Milan Cerar (drugi z leve) pred svojimi naravoslovnimi fotografijami, ki so bile razstavljene v prostorih velenjskega gradu.

večer slišali še večkrat, a vsakokrat smo jo poslušali z odprtimi usti. Na koncu je Cvete vedno dodal: »Ej, fantje, ma tista koza ki je ležala, tista, tista ima šele trofejo.« In misli zbeže tja gor ... med skale!

Matej Leban

¹ (čotasta) = šepa na eno nogo

Razstava fotografij Milana Cerarja

Dolgoletni in eden najbolj zaslužnih članov Kluba Diana, **Milan Cerar**, je lani septembra na velenjskem gradu pripravil svojo naravoslovno pregledno razstavo. Ob odprtju, na katerem je imel uvodni govor **Damjan Kljajič**, se je zbrala vrsta pomembnih ljudi, ki jih zanima ta tematika. Kljajič je v uvodnih besedah poudaril velik pomen razstave za širši prostor Zgornje Savinjske doline in pohvalil prispevek naravoslovnega fotografa Milana Cerarja pri ohranitvi naravnega okolja na tem območju.

Cerar je brez dvoma eden vodilnih naravoslovnih fotografov, ki deluje v sklopu Kluba Diana in ki se z vsem srcem zavzema predvsem za ohranitev ruševca in divjega petelina. Na svoji razstavi je predstavil ciklus fotografij divjih živali, ki živijo na območju zgornje Savinjske doline, in pri tem poudaril, kako pomembno je ohraniti te izjemne ekosisteme, ki naj bi še naprej omogočali nemoten potek naravnih procesov in odvisnosti v naravi, od česar so odvisne tudi divje živali.

Na razstavi so bili prisotni tudi vidni predstavniki Kluba Diana in lovci, člani LD Ljubno ob Savinji. Ob tej priložnosti je predsednik LD Ljubno **Andrej Na-**

Elo Mihevc, predsednik Kluba Diana, prejema priznanje za sodelovanje od predsednika LD Ljubno v Savinjski dolini Andreja Napotnika.

potnik predal posebno priznanje za sodelovanje predsedniku Kluba Diana **Elu Mihevcu**. LD Ljubno že vrsto let sodeluje s klubom Diana in članom fotografom omočja fotografiranje ruševca in divjega petelina v svojem lovišču, za kar so člani izjemno hvaležni vodstvu omenjene LD. Zato se je Mihevc javno zahvalil in poudaril pomen sodelovanja med lovci in fotografi, saj se naravoslovni fotografi nemalokrat srečajo tudi s težavo, da v Sloveniji nekateri lovci nočejo razumeti in sprejeti njihove dejavnosti v loviščih, kar ni prav.

Elo Mihevc

Lovski dom na robu Maribora

Slovenski lovci, ki svoje lovsko poslanstvo opravljamo v 416 lovskih družinah, eni bolj,

drugi manj zavzeto in uspešno, smo upravičeno lahko ponosni na vse, kar smo v minulih stoletih dosegli na področju varstva narave in divjadi, pri ohranjanju stoletnih lovskih šeg in navad ter pri širjenju lovske kulture. Premalokrat pa smo ponosni na prostovoljno delo, ko smo z velikim naporom, odrekanjem in tudi z lastnimi prispevki gradili lovske bivake, kočje, domove in drugo »lovsko infrastrukturo«.

Najbolj množična lovska gradbena mrzlica je slovenske lovce zajela nekako v začetku petdesetih letih prejšnjega stoletja in nato okrog leta 1960, ko so mnoge lovske družine po svojih finančnih zmožnostih začele graditi takrat še skromne lovske bivake in kočje. Zaradi večanja števila članov so pozneje morale mnoge LD obstoječe kočje razširiti ali zgraditi nove, (pre)velike in sodobnejše lovske domove. Nekateri so zgradili pravcane lovske katedrale, ki presegajo temeljni namen v lovstvu. Žal pa so zdaj sodobno urejeni lovski domovi (toliko kot jih imamo v Sloveniji, jih nima nobena druga evropska država, nekatere LD imajo tudi več objektov) postali mnogim lovskim družinam že v breme. Zlasti zaradi potrebnega sprotnega vzdrževanja, ki ni poceni. Dela voljnih lovcev je namreč premalo, za to je potreben denar, ki pa ga v lovskih družinah

ni na pretek in ga bo v prihodnje še manj, če vsi lovski domovi ne bodo postali bolj odprti in privlačnejši tudi za druge!

Medtem ko za mnoge slovenske lovce ti objekti že desetletja pomenijo »drugi dom«, pa žal nekaterim spet ne pomenijo veliko ali skoraj čisto nič. Med tiste štajerske lovske družine, ki znajo ceniti minulo delo svojih članov, ki so ga vložili v gradnjo lovskega doma, nedvomno sodi **LD Pobrežje - Miklavž**. Čeprav je bila tamkajšnja LD ustanovljena že davnega leta 1945, dolgo ni imela niti lastne sobe za sestanke in družabna srečanja. Lovci so se po potrebi srečavali v gostilnah, sestanke in posvete pa so imeli v prostorih Krajevne skupnosti. »Šele leta 1989 smo pristopili k gradnji lovskega doma v Gramozni jami Pobrežje, vendar ne velikega in bahavega lovskega doma. Iz dobro ohranjene velike lesene barake, ki je nekoč stala v Kidričevem, je z veliko ljubeznijo nastajal naš lovski dom,« se gradbenih časov rad spominja **Marko Komes**, dolgoletni lovski funkcionar in zdajšnji gospodar lovskega doma na Pobrežju.

V objemu Stražunskega gozda je bil leta 1992 slavnostno odprt lovski dom LD Pobrežje - Miklavž. V neposredni bližini doma je zadnjih 18 let tudi črpališče zdravilne vode za mariborske zdravilne terme. »Danes dom ni

V skrbno vzdrževanem lovskem domu LD Pobrežje - Miklavž Marko Komes (desni) pripravlja za lovce tudi okusne malice. Pri strežbi mu priskoči na pomoč soseda Cvetka, ki pa ni lovka. Na pestro lovsko družabnost v tej LD je nadvse ponosen tudi starešina Marjan Gselman (levi).

samo zbirališče lovcev, ampak ga radi obišejo tudi drugi občani. Ker se naš dom, ob katerem smo zgradili tudi prizidek za polletna srečanja, nahaja v osrčju mariborske območne lovske zveze, v njem že nekaj let potekajo tudi lovska izobraževanja za lovske pripravnike in lovce. Četudi ni tako velik in sodoben, kot jih imajo druge, bolj »bogate« LD, v njem vedno prevladujejo prava lovska družabnost, tovarišija in domačnost. To ne vedo samo štajerski in koroški lovci, ampak tudi naši rojaki iz zamejstva. V bližini doma so še štiri vrtine, iz katerih priteče zdravilna voda. Mogoče smo zato lovci tako obiskani, vitalni in družabni,« je v smehu dodal prijazen Marko. »Šesto leto sem že gospodar doma. Vsa ta leta tudi sam pripravljam malice za lovce, četudi mi jih ne bi bilo treba. Veš Franc, lovec po končanem lovu ne sme lačen domov! Ne glede na to, da v domu vlada hišni red, se ga ne držimo! Če se imamo lepo, zakaj bi morali prekmalu narazen. Tako se pač dogaja, da sem v domu vsak dan od 8. ure dalje. Zapuščam ga vedno bolj pogosto pozno ponoči.«

V LD Velike Lašče praznovali god našega zavetnika

V soboto, 17. novembra 2007, so se lovci LD Velike Lašče v pravi zimski pravljici, za katero je poskrbelo prvo močnejše sneženje v tej zimi, s svojimi ženami in lovskimi prijatelji zbrali v njihovi najvišje ležeči cerkvi, na Lužarjih, da bi že tretje leto zapored počastili našega (lovskega) zavetnika sv. Huberta. Mašo je za vse pokojne lovce in gozdne delavce daroval župnik

Foto: T. Marolt

Blagoslovljen kip sv. Huberta bodo lovci postavili v kapelico ob lovskem domu LD Velike Lašče.

Foto: T. Marolt

Velikolaški lovci ob praznovanju godu našega zavetnika

Marko Komes, ki je lovec od leta 1978, je še povedal, da njihova LD gospodari na 3.059 ha velikem lovišču, ki se nezadržno krči. »Ker imam dovolj časa, kar tu, pred domom izdelujem sestavne dele za visoke preže. Skrbim tudi za skromno brajdo, obdelujem mali vrt in nabiram smrekove vršičke, ki jih s sladkorjem namočim v žganje. Ker je takšno žganje najboljše zdravilo proti prehladu, ga imam za lovce vedno pri roki,« je sklenil prijeten lovski pogovor prizadeveni gospodar.

Franc Rotar

Vladimir Jaksetič. Med mašo je posvetil tudi nov lesen kip sv. Huberta, ki ga bodo laščanski lovci postavili v kapelico ob njihovem lovskem domu. Maši je sledilo prijetno druženje ob dobrotah, ki so jih pripravile naše žene.

J. Marolt

Kočevski medvedi v Vojvodini

V Novem Sadu zadišalo tudi po slovenskem lovskem golažu

Ko so pred petimi leti tudi na novosadskem sejmu prvič

organizirali tekmovanje v kuhanju ribje čorbe in lovskega golaža, kar je med srbskimi ribiči in lovci izredno priljubljeno, je bilo tako tekmovanje tudi lani v okviru 40. sejma **Lorist 2007**. Podobno tekmovanje že dve leti zapored, seveda v veliko manjšem obsegu, poteka tudi na sejmu Lov v Gornji Radgoni. In ker je, kot smo izvedeli tudi iz Lovca, na našem Sejmu lovstva, ribištva, turizma in aktivnosti v naravi dve leti zapored zmagala lovska kuharska ekipa **Kočevski medvedi**, ki jo vodi **Savo Mutič**, član LD Predgrad, so Kočevski medvedi na Loristu 2007 v Novem Sadu zastopali LZ Slovenije.

Že mnogo prej, preden je najboljša 3-članska slovenska lovska kuharska ekipa 10. oktobra lani odšla na tekmovanje v Vojvodino, je morala doma opraviti

kar precej priprav. Ni namreč kar tako tekmovati v kuhanju lovskega golaža med najboljšimi srbskimi, madžarskimi in drugimi izbranimi ekipami. Poleg glavnega kuharja **Sava Mutiča** sta bila v ekipi še **Cveto Gornik**, tudi član LD Predgrad, in zaradi zadržanosti tretjega člana **Franc Rotar**, ki je bil tudi vodja slovenske lovske ekipe na tem sejmu. Kako se je treba pripraviti in opremiti za tako veliko tekmovanje, ni bilo mogoče predhodno dobiti nobenih koristnih informacij. Kljub temu glavni kuhar Savo ni ničesar prepustil naključju. Naša ekipa je s seboj v Vojvodino, poleg kuharske opreme (predpasniki, kape, kotliča, nešteto nožev, začimb), vzela tudi nemalo drugega propagandnega gradiva LZS. V hladilni skrinji smo imeli tudi nekaj slovenskih polhov. Le tako organizirana, pri-

LESEN KIPEC SV. HUBERTA V LD BEGUNJŠČICA

Kot aktualno dogajanje na področju lovstva se v javnosti vse preveč govori, piše in prikazuje le področje lovske zakonodaje. V praksi pa se nadaljujejo dogodki in delo lovcev tekoče naprej. Zgodi se tudi dogodek, kakršen se je zgodil v nedeljo, 25. 11. 2007. Tisti dan je pater Leopold z Brezj po skupnem lovu LD Begunjščica na veliko divjad v lovišču blagoslovil novo znamenje zavetnika lovcev sv. Huberta. Lovci LD Begunjščica so znamenje postavili v zahvalo Stvarniku in svojim prednikom, pa tudi kot pomnik ob 100-letnici slovenske lovske organizacije in 60-letnici LD Begunjščica ter ne nazadnje v opomin sedanji generaciji lovcev in vsem naslednjim, da je njihova temeljna skrb ohranjati in ohraniti bogastvo naših lovišč. Znamenje je postavljeno na robu gozda in travnika, ki je v lasti LD Begunjščica. Lesorez sv. Huberta je izrezbaril Franjo Stunkovič, znamenje pa Jože Lukan; oba sta tudi lovca. – Andrej Avsenek

Kako v Sloveniji živi polh, s čim se hrani in kako ga pri nas lovimo ter pripravimo za uporabo v kuhinji, je zanimalo tudi mag. Bojana Pantiča, predsednika Izvršnega sveta AP Vojvodine (prvi z leve).

pravljena in prekaljena kuharska ekipa je lahko v Vojvodini dostojno zastopala slovensko lovsko organizacijo (tudi polharje) in vse slovenske lovske kuharje.

Glavni vrhunec tovrstnega kuharskega tekmovanja je vedno v Beogradu in Novem Sadu. Še posebno slednje je najbolj privlačno, saj naj bi bilo tudi (ne)uradno »državno« prvenstvo. Zato tekmovati na takem prestižnem tekmovanju, kjer srečaš in vidiš res najbolj priznane lovske kuharje Balkana in Evrope, je posebna čast in po svoje tudi veliko priznanje ter nagrada. Med njimi se je letos prvič pojavila tudi ekipa LZ Slovenije.

Naša ekipa je bila, mogoče tudi zaradi pozitivne slovenske politike in podpore Srbiji do hitrega približevanja EU, medijsko in tudi sicer opaznejša in v ospredju. Obiskovalci so imeli kaj videti in tudi okusiti v 'terenski' slovenski lovski kuhinji. Največ zaslug za to sta imela kuhar Savo in prvi pomočnik Cveto. Tretji član pa sem skrbel predvsem za promocijo slovenskega lovstva. Da smo bili res opazni, so poskrbeli tudi mnogi tamkajšnji časopisi, komercialne TV ekipe, zlasti pa Televizija Vojvodine. Na željo ekipe na terenu sem za osrednjo večerno informativno oddajo spregovoril o bogatem stoletnem poslanstvu slovenskega lovstva, o lovski kulturi in ne nazadnje tudi o lovskega sejmu v Gornji Radgoni, v okviru katerega poteka tudi tekmovanje v kuhanju lovskega golaža. Ob vsem naštetem nisem mogel, da ne bi večmilijonskim gledalcem dokaj gledane vojvodinske televizije predstavil tudi naše kuharske knjige Divjačina, slovenskega

Kočevski medvedi – ekipa LZ Slovenije na novosadskem sejmu Lorient 2007

avtorja, lovca in sodelavca Lovca **Matjaža Erzarja**.

Tudi kot kuharska ekipa smo se dobro izkazali. Med več kot 40 ekipami je bila naša med desetimi najbolje uvrščenimi in je prejela spominsko pisno priznanje in vabilo na prihodnja tekmovanja. Čeprav so res dober in okusen slovenski lovski golaž vsi radi poskusili in ga hvalili, je bil za tamkajšnje sodnike in druge, ki so navajeni na madžarsko pekočo kuhinjo, naš nekoliko premalo pekoč. Omeniti velja, da je ocenjevalna komisija, v kateri so bili priznani vojvodinski turistični delavci in kuharji, vodil jo je **Rade Bokan**, nekdanji podpredsednik vojvodinskega sveta za turizem, ocenjevala *barvo, gostoto in okus* golaža. Skratka, res dobro organizirano tekmovanje in poklicno ocenjevanje.

Ekipa Kočevski medvedi je za drugo večje presenečenje po-

skrbela naslednji dan, ko je v sliki in besedi predstavila življenje slovenskega navadnega polha (*Glis glis*) in polhanje; od nastavljanja pasti za lov ('šklopov') do tega, kako jih je treba pripraviti za kulinarčne namene. Mnogi mladi in starejši obiskovalci, tudi lovci, so prvič videli lično izdelane pasti, izvedeli, s čim se polh hrani, kakšen je sploh videti in da je še kako cenjen v lovski kuhinji. Strokovni razlagi Sava Mutića je v spremstvu svojih sodelavcev, predstavnikov novosadskega sejma in številnih novinarjev z velikim zanimanjem prisluhnil tudi mag. **Bojan Pantić**, predsednik Izvršnega sveta Avtonomne pokrajine Vojvodine.

Franc Rotar

podobne kot v tehnologiji za HUD (head up display) prikazovalnike v sodobnih vojaških letalih.

Namerilnik je v resnici za civilno uporabo prirejen vojaški optični namerilnik.

Bushnell HOLOSight projicira **laserski hologram** v holografsko okno oz. prikazovalnik namerilnika in tako navidezno ustvari sliko namerilnega risa v ravnini cilja. Pri merjenju strelec gleda skozi okno, t. j. prikazovalnik namerilnika in vidi žareče rdeč namerilni ris na cilju. Namerilnik ne oddaja svetlobe, saj laserska svetloba ostane zaprta v napravi.

Velika prednost holografskega namerilnika je v tem, da ni potrebno centriranje namerilnega risa v sredini okna. Ne glede na to, kje v oknu oz. prikazovalniku je namerilni ris, bodo zadetki vedno na istem mestu glede na cilj. Ravno tako ostane namerilnik uporaben in ob nespremenjeni legi zadetka tudi, če je prikazovalnik delno zamazan z blatom, snegom ali celo razbit. Dovolj je, da strelec vidi samo majhen del okna, v njem bo videl tudi holografski namerilni ris. Tega ne omogoča nobena druga optična namerilna naprava.

Predstavljeni namerilnik ima še nekaj drugih izjemnih lastnosti. Omogoča namreč neomejeno očesno razdaljo, tako da je pri montiranju na puško veliko prostora za prilagajanje morebitnim posebnim željam uporabnika. Ravno tako omogoča merjenje »izven osi«, iz težkih strelnih položajev ali ko se strelcu zelo mudi. Pravilno postavljanje strelčevega lica na kopito puške ni potrebno.

Laserski hologram namerilnega risa je žareče rdeče barve, po obliki je pika v krogu. Strelec lahko svetlobno moč po želji poveča ali zmanjša, za kar je na voljo kar 20 nastavitvenih stopenj.

Namerilnik nima povečave, pri

Bushnell Holosight

Tokrat vam predstavljamo optično namerilno napravo Bushnell HOLOSight.

Revolucionaren optični namerilni sistem je zasnovan na najsoodobnejši holografski tehnologiji. Uporabljene tehnične rešitve so

Model: 520021, povečava: 1 x, namerilni ris: holografski standard reticle, teža: 255 g, dolžina: 133 cm, očesna razdalja: neomejena, vidno polje: neomejeno.

merjenju merimo z obema očesa in tako izkoristimo neomejeno vidno polje. Uporabljamo ga lahko v vseh vremenskih razmerah. Poleg tega, da je vodotesen, odporen proti udarcem, je zaščiten tudi s patentirano protidežno zaščito (Rainguard).

Način uporabe holosighta je zelo podoben uporabi namerilnika tipa rdeča pika, s tem da poleg prej omenjenih prednosti omogoča še malo hitrejšo uporabo. Holosight omogoča zelo hitro merjenje v cilj, neomejen periferni vid in veliko natančnost zadetka.

Absolutno nobena namerilna naprava za ročno strelno orožje, ki je zdaj v uporabi, ni za uporabnika tako preprosta in pri merjenju in streljanju na cilj tako hitra.

Zaradi svojih prednosti je Bushnell HOLOSight idealen za gozdni lov oz. za lov na hitro gibljive cilje. Lovci iz prakse vemo, kako težko je v temačnem novembrskem gozdu učinkovito pomeriti prek mušice na črne divje prašiče, ki tečejo skozi gozdno rastje. V takih primerih tudi strelni daljnogled s spremenljivo povečavo ni idealna rešitev, predvsem zaradi omejenega vidnega polja.

HOLOSight, model 520021, uporablja dve, 1,5 V-bateriji tipa AA. Zamenjava baterij je izjemno preprosta. Tudi sicer je namerilnik zelo preprost za uporabo, tako da strellec potrebuje samo nekaj minut, da se ga privadi. Zato je prehod od strelnega daljnogleda na holosight zelo hiter. Napravo pristreljujemo tako kot strelni daljnogled. Vse več je lovcev, ki holosight uporabljajo kot drugi namerilnik za svojo karabinko.

Enako učinkovito ga lahko uporabljamo tudi na kombinirani puški ali na šibrenici.

*Rodeo Team, d. o. o.
Reklamna predstavitev*

NOVE KNJIGE

Jože Grlec: POZDRAV ROGISTOV

Kulturnoumetniško društvo Prekmurški rogisti, urednik Rudolf Slogovič, Murska Sobota 2007

Slovensko lovsko založništvo je bogatejše za novo, zajetno knjigo velikega monografskega formata z naslovom Jože Grlec: Pozdrav rogistov. Knjiga je izšla

ob stoletnici organiziranega lovstva na Slovenskem v založništvu KUD Prekmurški rogisti iz Murske Sobotne in pod uredniškim vodstvom Rudolfa (Rudija) Slogoviča. Na 319 straneh prinaša notne zapise 76 lovskih koračnic, 18 skladb za svečane priložnosti, 34 skladb, posvečenih članom Prekmurških rogistov, prijateljem in ljubiteljem lovske glasbe, 17 sakralnih skladb in 20 žalnih koračnic; skupaj torej 165 avtorskih skladb, kar priča o velikanskem ustvarjalnem opusu skladatelja. Bogati jo izbrano dokumentarno fotografsko gradivo, ki priča o izjemni umetniški poti in ustvarjalnosti prof. Jožeta Grleca, najplodovitejšega pisca skladb za lovske rogove, uveljavljenega dirigenta doma in na tujem ter seveda spoštovanega člana zelene bratovščine. V letu izdaje knjige je minilo 7 let od njegove smrti.

V uvodnem delu knjige trde vezave in z barvno naslovnico so prispevali krajša besedila o pomenu in vlogi lovske kulture ter o ustvarjalnem opusu skladatelja Stanko Peterka (zdajšnji umetniški vodja skupine Prekmurški rogisti, sicer glasbeni pedagog), ki je napisal krajšo biografijo Jožeta Grleca, dr. Josef Pöschl in dr. Marjan Toš. V nemški in angleški jezik je besedila prevedla Nada Žunič, recenzent nemških besedil pa je bil Peter Paul Maierhofer. Dokumenti in fotografije so iz družinskega arhiva Grlečevih in iz arhiva Prekmurških rogistov, knjigo pa je natisnila tiskarna Eurotrade Print, d. o. o. Izšla je v nakladi 500 izvodov. Pobuda za njeno izdajo je zorela nekaj let, vse od 1. memoriala Jožeta Grleca v Murski Soboti leta 2001, ko se je zanjo še posebno zavzel Rudi Slogovič, predsednik KUD Prekmurški ro-

gisti. Večina skladb, ki so objavljene v knjigi, je shranjena pri Grlečevem sinu Dragu, saj je avtor vodil urejen arhiv. Nekaj skladb je prispelo tudi od posameznikov in skupin iz domovine in tujine, katerim je avtor skladbe KAJ?. K izidu knjige sta veliko pripomogla oba Grlečeva sinova, Drago in Jože, ki sta namerila za izdajo sprejela z velikim odobravanjem in nesebično ter brez kakršne koli odškodnine odstopila pravice do objave očetovih del. Poleg Lovske zveze Slovenije in Zveze lovskih družin Prekmurje in nekaterih donatorjev sta izdajo Grlečeve knjige podprli tudi Mestna občina Murska Sobota in Občina Beltinci.

Kot zanimivost naj še zapišemo, da so objavljene skladbe v knjigi urejene pregledno in kronološko ter razvrščene skladno z Grlečevim opusom. Vse skladbe, ki so navedene, imajo izvorni naslov in so arhivirane v skladateljevem osebnem arhivu. Od skladb, ki so posvečene članom skupine ali prijateljem, ima skladatelj kopijo, izvornik pa je pri posamezniku, kateremu je bila skladba posvečena. Že iz naslovov skladb je razvidno, kako širok krog sodelavcev in znancev je imel in kako globoko je znal spoštovati lovsko tovarštvo. Knjiga je brez dvoma velik prispevek k praznovanju stoletnice organiziranega lovstva na Slovenskem in prijetna obogatitev lovskega založništva. Verjamemo, da bodo po njej radi posegali zlasti poznavalci tovrstne problematike in vsi tisti, ki jim lovska kultura ni tuja. In takšnih je na srečo v vrstah zelene bratovščine vse več. Prof. Jože Grlec je to dobro vedel, zato se je še z večjo vne- mo loteval komponiranja. Njegova dela so zdaj zbrana na enem mestu in v knjigi, ki ne bo šla v pozabo.

M. Toš

Veljko Varičak: Ocenjevanje trofej evropske divjadi

Pri ugledni dunajski založbi avBUCH je med »Hubertusovimi« edicijami izšla imenitna knjiga Veljka Varičaka Ocenjevanje trofej evropske divjadi; seveda v nemškem jeziku. Delo našega uglednega slovenskega in mednarodno uveljavljenega lovskega strokovnjaka, izvedenca za ocenjevanje trofej, je izšlo na 144 straneh trdo vezanega formata 17 x 24 cm v nemškem

jeziku. Njen izid je sovpadal s praznovanjem 100-letnice organiziranega lovstva na Slovenskem in je zato tudi svojevrstno darilo uglednega tujega založnika z Dunaja slovenskim lovcem ob častitljivem jubileju zelene bratovščine. Hkrati je to tudi novo priznanje našemu izvedencu za ocenjevanje trofej, sicer tudi dolgoletnemu vplivnemu in pomembnemu funkcionarju Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC).

Knjigo odlikuje jasno in pregledno besedilo, ki ga dopolnjujejo izvrstne skice in barvne fotografije. To je delo, po katerem bodo zagotovo z velikim zanimanjem in hvaležnostjo posegali lovci iz dežel nemškega govornega območja in vsi tisti, ki jim je blizu nemški jezik. Knjiga je rezultat dolgoletnega proučevanja in predvsem sodelovanja avtorja pri širše zasnovanem ocenjevanju trofej evropske divjadi. Delo vsebuje tudi ustrezne preglednice razvrstitve trofej po točkovni vrednosti z merili za dodeljevanje medalj vrhunskim trofejam (zlato, srebro, bron) in spisek najmočnejših trofej evropske divjadi. V posebnem poglavju so predstavljeni pripomočki oziroma najpomembnejša oprema za ocenjevanje trofej. Lahko zapišemo, da je to uporabna knjiga, ki je v bistvu nadgradnja in rdeča nit že obstoječih knjig v slovenskem in tudi mnogih drugih jezikih ter Varičakovega dolgoletnega strokovnega udejstvovanja na področju ocenjevanja trofej. Avtor je bil dolga desetletja aktiven član Komisije za trofeje in razstave v okviru CIC in vrsto let celo njen nadvse spoštovan predsednik. V dolgoletnem sodelovanju si je nabral bogate evropske izkušnje s tega področja in je tudi zdaj eden najboljših poznavalcev te tematike v Evropi.

M. Toš

Vsaka pot ima svoj začetek in konec. Tako se je končala tudi pot za našega člana LD Sevnica **Tone Kragelj**, prijatelj, lovec, gostilničarja v pokoj. Od njega smo se poslovili na sevniskem popokališču 7. 8. 2007.

Tone se je rodil 1. 11. 1920 v Sevnici, kjer se je izučil za mesarja, saj je imel oče mesnico in prijazen gostilno, ki jo je pozneje prevzel od očeta. V lovske vrste se je pridružil leta 1947 – prvo leto po ustanovitvi LD Sevnica. Tako smo ga lovci šteli za ustanovnega člana naše družine. Kot gostilničar in svetovljan je s svojo modrostjo in naravnim prijateljskim občutkom do solovcev pridobil veliko prijateljev. S svojo resnostjo je marsikatera lovska šala našla ušesa, ki so mu verjela. Ko LD še ni imela lovskega doma, so bili sestanki v prostorih njegove gostilne, kjer smo lovci snovali načrte za postavitev lastnega lovskega kotička, pri čemer je imel naš Tone glavno besedo. Za to smo mu hvaležni. Tonetova umirjena beseda je premagala še tako veliko oviro, da smo lahko uresničili zeleni cilj. Bil je iskren in vedno pripravljen pomagati. Prav zdaj, ko časi niso naklonjeni lovstvu, pa ni več tvoje pomirjajoče modre besede. V lovskih vrstah je Kragelj opravljal veliko funkcij. Bil je član upravnega odbora in starešina LD Sevnica v letih 1974 do 1980, za kar je prejel red za lovske zasluge III. stopnje LZS in družinsko odlikovanje.

Dragi Tone, lovci LD Sevnica se te bomo vedno spominjali kot izjemnega prijatelja. Še poslednjič ti kličemo: Lovski zdravo!

LD Sevnica – F. A.

V začetku avgusta 2007 smo se lovci LD Selca in sosednjih družin z vsemi lovskimi častmi poslovili od našega častnega člana **Rada Čenčiča** (umrl je 31. 7. 2007).

Rado se je rodil v Selcih 5. 3. 1921, kjer je preživljal otroštvo. Kot enajstletni deček je odšel v Ljubljano, kjer je končal klasično gimnazijo, nato pa grafično šolo, ki jo je končal tik pred italijansko okupacijo leta 1941. Takoj se je vključil v odporiško gibanje. Decembra istega leta so ga Italijani zaprli, a kmalu tudi pustili, ker mu niso mogli dokazati ilegalnega delovanja. Nato je odšel v partizane na Kočevsko, kjer se je do kapitulacije Italije boril v Tomšičevi brigadi. V tiskarni nad Kočevsko Reko je delal do konca 1944. Od tam so ga napotili na Primorsko, kjer je sodeloval pri gradnji ilegalne tiskarne Slovenija pod Vojskim, ki jo je do konca vojne tudi vodil. To je bila tedaj edina ilegalna tiskarna v Evropi; tiskala je dnevni časopis *Partizanski dnevnik*. Rado je bil v NOB kar trikrat ranjen. Poleg *partizanske spomenice 1941* je prejel še več vojaških in drugih odlikovanj.

Po vojni, vse do upokojitve, je vodil še nekaj drugih tiskarn po Sloveniji.

V LD Selca se je vpisal leta 1949. Lov na divjad ni bil njegova edina dejavnost v lovstvu. V veliko veselje mu je bilo predvsem pisanje prispev-

kov v glasilo Lovec. Zlasti odmevni so bili članki *Moji kozli*, *Orlovo gnezdo*, *Za petelinom*. V reviji Lovec je v sodelovanju s takratnim urednikom F. Cvenklorem urejal in skrbel za podrubriko *Lovske značke*. Še zlasti dejaven je bil pri tehničnem urejanju in oblikovanju prvih knjig *Zlatorogove knjižnice*, kar je z veseljem opravljal od leta 1974 do 1984. Vsa ta leta je bil tudi član izdajateljskega sveta glasila Lovec, bil pa je tudi ustanovni član Foto-kino kluba DIANA in eden redkih lovcov, ki se je že takrat aktivno ukvarjal z lovsko fotografijo (fotovolom). Klub Diana mu je za zasluge podelil brnasto skulpturo boginje lova, Diana s košuto.

Za prizadevno delo v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za zasluge in redom III., II. in I. stopnje ter brnasto plaketo revije LOVEC.

Bil je aktiven član LKD Gorenjske, ustanovni član Društva brak-jazbečar in mednarodni kinološki sodnik za to pasmo. Za delo na področju lovske kinologije ga je KZS odlikovala s srebrnim in zlatim znakom za zasluge in redom II. stopnje. Od LKD je prejel plaketo za več kot 40 let dela v lovski kinologiji.

Ponosni smo, da je v naši LD ustvarjal človek, ki je s svojimi deli gradil mozaik slovenskega lovstva.

Zadnja leta Zdravje Radu ni več dopuščalo aktivnega udejstvovanja v lovu. Slutili smo, da Rado – naš večni optimist – izgublja poslednjo bitko z zahrbtno boleznijo.

Rado, spomin nate bomo ohranili z vsem spoštovanjem!

LD Selca – V. P. Uredništvo Lovca

LD Slovenska Bistrica je 2. 7. 2007 za vedno zapustil **Ivan Brinovec-Hanza**, velik ljubitelj narave in divjadi. Pred nedavnim smo praznovali njegov 80. rojstni dan in

nič ni kazalo, da se bomo tako hitro poslovili, saj je bil čil in vesel vsake družine. Še dan pred njegovo prerano smrtjo smo pri spominskem obeležju obujali spomine in bil je še poln načrtov za prihodnost. Rodil se je 12. 6. 1927 na Zgornji Bistrici, kjer je tudi živel in delal več kot trideset let. Zaposlen je bil v tovarni Impol - Slo-

venska Bistrica kot orodjarski mojster. Pred osemnajstimi leti, ko je odšel v pokoj, se je z ženo preselil na manjši kmetiji v Gladomes.

Lovec je postal leta 1948, ko so ga sprejeli v članstvo LD Zgornja Bistrica, lovski izpit pa je opravil leta 1951. Bil je med pobudniki združitve LD Zgornja Bistrica in LD Tinje leta 1953, ko je nastala nova LD Slovenska Bistrica. V novi LD so mu lovci takoj poverili dela v UO LD. Starešina LD slovenska Bistrica je bil v letih 1964 do 1978, polnih 14 let. Več kot deset let, od 1. 1962 do 1963, je bil vodja LGB Slovenska Bistrica in član UO Lovske zveze Maribor. Starešina LD Slovenska Bistrica je ponovno postal leta 1984 in jo vodil do leta 1992. Med tem časom je bil član različnih komisij, posebno komisije za ohranitev male divjadi v naših loviščih. Pod njegovim vodstvom smo lovci uredili prvo fazanerijo in račnjak, ki vsako leto nudita zaščito tej divjadi. Bil je tudi začetnik lovskega strelstva v naši LD in ZLD Maribor. Pod njegovim vodstvom je bilo poleg lovskega doma zgrajeno tudi strelišče za glinaste golobe, ki še vedno služi svojemu namenu. Lahko se je pohvalil tudi s strelskimi uspehi, saj je bil v streljanju na glinaste golobe prvak LZ Maribor, 3. v republiki in član strelske ekipe Slovenije na državnem tekmovanju leta 1963 v Subotici. V zadnjem času se je posvetil svoji delavnici, v kateri je popravljal in pozneje primestil tudi veliko lovskih pušk domačih in drugih lovcov.

Ivanu so vedno delali družbo lovski psi. Bil je vodnik brak-jazbečarja, prepeličarja, kratkodlakega jazbečarja, v zadnjem času pa je bilo okoli njegove domačije slišati laježe resaste jazbečarke in lovskega terierja.

Za njegov nenadomestljiv delež v naši LD in kinološki organizaciji ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge, redom II. stopnje, KZS pa s srebrnim kinološkim znakom. Od junija 1996 je bil tudi častni član LD Slovenska Bistrica.

Ivan je bil pravičen in razgledan ter dober in požrtvovalen lovski tovariš. Od njega smo se poslovili z vsemi lovskimi častmi in ga pospremili na njegovo zadnjo pot. Dragi Hanza, naj ti bo lahka štajerska zemlja, v večnih loviščih pa ti želimo spokojen mir.

LD Slovenska Bistrica – A. B.

Lovci LD Gabrovka in številni lovci ZLD Zasavja in Dolenjske smo se v začetku avgusta poslovili od našega dolgoletnega člana **Riharda Urbanca**, ki je umrl

1. 8. 2007.

Rihard se je rodil 21. 12. 1933 v rudarski družini na Dolu pri Hrastniku. Osnovno šolo je končal v Hrastniku, učiteljske pa v Ljubljani. Svojo prvo učiteljsko službo je začel v idilični vasi Konjšica, svojo učiteljsko pot pa nadaljeval v Gabrovki pri Litiji. Kot ravnatelj tamkajšnje šole je dobera spoznal kraj in prebivalce. Že kmalu po prihodu v Gabrovko se je seznanil in sprijateljel s člani LD Gabrovka in predvsem ljubezem do narave ga je leta 1965 pripeljala v članstvo te družine. Zaradi izrednih organizacijskih sposobnosti so ga lovci izvolili za starešino že v času, ko je bil še lovski pripravnik.

V dvainštridesetih letih članstva v lovski organizaciji je opravljal številne pomembne funkcije. Starešina LD Gabrovka je bil od 1967 do 1993 in od 1996 do 2003. V zadnjih letih je bil predsednik NO. To funkcijo je opravljal od 1994 do 1995 in od 2006 do prerane smrti. Bil je tudi predsednik Lovsko upravljalskega območja Zasavje vse do sprejetja nove lovske zakonodaje. Pokojni Rihard je bil med ustanovitelji lovskega muzeja na gradu Bogenšperk.

Bil je slavnostni govornik ob odprtju lovskega doma in tudi glavni pobudnik nakupa zemljišča ob lovskem domu, ki je zdaj v lasti LD Gabrovka. Ko so lovci LD Gabrovka leta 1972 razvili svoj družinski prapor, je bil zopet glavna gonilna sila.

V zahvalo za vse, kar je storil za razvoj lovske družine in lovske organizacije, ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III., II. in I. stopnje. Slednjega je namesto njega prevzel predstavnik LD. LD Gabrovka mu je za njegove velike zasluge pri vodenju družine podelila tudi zlato plaketo.

Praznino, ki je nastala ob Rihardovem nenadnem odhodu, bomo le težko zapolnili. Pogrešali ga bomo zlasti takrat, ko bo treba sprejemati pomembnejše odločitve. Ko je bil še med nami, je na nas deloval preudarno in pomirjevalno. Vedno je našel dobro rešitev. Najbrž tudi zato, ker je tudi on zaupal članom družine.

Rihard Urbanc ni bil samo lovec. Bil je tudi vojak. Ko je JLA hotela razorožiti TO, je bil med prvimi, ki so se temu uprli. Oborožitev TO Občine Litija je s svojimi sodelavci spretno prikril tako, da je pozneje, ko je bilo to neizogibno, lahko služilo članom TO. V času osamosvojitvene vojne je bil poveljnik območnega poveljstva v Ljubljani. Poleg številnih članov zelene bratovščine, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, so se od njega z vsemi častmi poslovili tudi pripadniki častne čete Slovenske vojske.

Spoštovani lovski tovariši, hvala ti za vse, kar si storil za nas.

LD Gabrovka – L. E.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Trifun Radenovič, LD Gorica, * 3. 5. 1936, † 22. 11. 2007.
Alojz Stupar, LD Kamnik, * 19. 2. 1932, † 23. 11. 2007.
Jožef Nose, LD Kočevje, * 25. 3. 1933, † 28. 11. 2007.
Silvester Brenčič, LD Hotedršica, * 28. 9. 1953, † 26. 6. 2007.
Drago Rupnik, LD Hotedršica, * 25. 6. 1951, † 22. 9. 2007.
Milan Klinc, LD Vače, * 19. 3. 1936, † 3. 12. 2007.
Stane Maver, LD Suha krajina, * 3. 10. 1931, † 22. 11. 2007.
Viktor Prosič, LD Benedikt, * 10. 7. 1928, † 9. 11. 2007.
Peter Česnik, LD Tabor, Zagorje, * 27. 6. 1938, † 6. 12. 2007.

Janez Lesjak, LD Grosuplje, * 1. 10. 1915, † 21. 11. 2007.
Drago Podpečan, LD Jurklošter, * 30. 11. 1926, † 21. 11. 2007.
Leopold Hostnik, LD Velika Loka, * 23. 10. 1935, † 15. 10. 2007.
Anton Ramšak, LD Ruše, * 15. 12. 1931, † 18. 10. 2007.
Čelesto Humar, LD Grgar, * 8. 1. 1947, † 5. 11. 2007.
Janez Suštar, LD Kresnice, * 4. 5. 1948, † 30. 10. 2007.
Vili Rinaldo, LD Gorenja vas, * 7. 4. 1928, † 13. 11. 2007.
Viktor Klemenc, LD Tuhinj, * 27. 7. 1946, † 8. 11. 2007.
Jožef Murota, LD Križevci pri Ljutomeru, * 3. 8. 1940, † 1. 11. 2007.

Umrli časten spomin!

Oh, ti naši »strokovnjaki«!

V oktobrski številki Lovca (str. 529) sem prebral članek **Franca Svetca** z naslovom Oh, to naše krvosledništvo! Novembra nisem zasledil nobenega celovitnega odgovora. Čeprav se zavedam, da replikant z odgovorom na podobne »strokovne« članke tvega, da bo izpadel smešno, da ne rečem neumno, kot prvoten avtor članka, sem se vseeno odločil v odgovor napisati nekaj besed na to temo. Namreč, če na take obtožbe molčimo, se kaj rado uresniči Gebbelsovo načelo, ki pravi, da je treba »laži« ponavljati toliko časa, da postanejo resnica. V zadevnem članku sicer res ne gre za laži, pač pa za svobodno izražanje različnih pogledov in mnenj na določeno problematiko, s katerimi pa se osebno ne strinjam.

Vsakdo si ima pravico ustvariti svoje lastno mnenje o kateri koli stvari. Če dandanes še nekdo verjame, da je Zemlja ploščata, je svoboden, da celo obdrži svoje prepričanje. Nikar pa naj ga ne na široko razlaga svoji okolici, če ne želi zavajati neukih otrok in požeti posmeha odraslih. In v tem članku vidim kar nekaj »ploščate Zemlje«.

Svoje nestrinjanje bom tudi argumentiral kot kinološki sodnik za barvarje s 33-letnim stažem, kot vodnik štirih lastnih hanovčanov in dodatnih 16 krvosledcev tujih lastnikov, ki sem jih izšolal in skoraj vse tudi vodil na preizkušnjah in tekmah v delu po krvnem sledu. Od vsega začetka sem član dosedanje neformalne skupine za spremljanje krvosledništva pri LZS, reden predavatelj na tečaju za vodnike krvosledcev doma in v tujini ter nekajletni nekdanji predsednik Vzrejne komisije za barvarje pri KZS. Kot pisca strokovnih člankov s področja krvosledništva me bralci Lovca že poznajo. Seveda ne bi želel, da bi to naštevavanje izzvenelo kot ceneno hvalisanje, a z leti dela z barvarji, z njihovim proučevanjem in aktivnim delovanjem v komisijah, povezanih s krvosledci in krvosledništvom, sem si nabral kar nekaj izkušenj, ki le segajo prek plota domačega vrta!

Ne bom razpravljajal, koliko bralcev Lovca zanima ta ali ona tematika, koga le strokovni članki, koga le besedilo, strelstvo, celo osmrtnice in koga kinologija. Za javnomnenjske raziskave v slednjem naj bi imeli očitno strokovnjaka le v Kostanjevici na

Krvosledec na sledu

Foto: L. Fabiani

Krki in kot takega ga bo morda nekega dne povabil k sodelovanju tudi uredniški odbor naše revije!?

Zavedam se, da statistika podatkov o zasledovani in najdeni veliki divjadi v Sloveniji ni popolna. V naših loviščih imamo res še veliko drugih vodnikov krvosledcev, ki opravljajo nadvse plemenito in hvalevredno delo, a podatke o iskanjih pa zadržijo le zase ... Že vedo zakaj! Ko bodo podatki popolni, bodo tudi bolj verodostojni, o tem ni dvoma. Glede na število doslej »obdelanih« podatkov pa zdajšnja statistiko lahko vseeno upoštevamo kot nadvse uporabno in jo štejejo kot vzorčno. Vzorec je dovolj velik, da iz njega lahko potegnemo določene zaključke, če le želimo in seveda, če smo tega sposobni. Tudi na svojih predavanjih o krvosledništvu, ki jih imam v tujini, s ponosom pokažem vsakoljetne analize in, verjeli ali ne, ponosno sprejemam iskrene pohvale njenim avtorjem – slovenskim vodnikom krvosledcev in slovenskemu lovstvu nasploh!

Seveda lahko podatke do kraja »zbanaliziramo« in si izmišljamo sledove, dolge »npr. 8,50 m«. Vendar to ni konstruktivna kritika, ki bi pokazala na napake, kritika, ki bi predlagala boljše rešitve. To je le ceneno, neplodno in nestrokovno kritizerstvo. Za zgolj »kritizerstvo« imam tudi pavšalno oceno egoizma in samovšečnosti izkušenih vodnikov, ki mlajšim ne pustijo, da bi se uveljavili s svojimi psi. Nasprotno, mnogi vodniki, ki sami ne utegnejo na zasledovanje obstreljene divjadi, pokličejo na pomoč drugega vodnika. Take kolegial-

nosti je veliko več, kot se kaže na zunaj. Tudi vodniki smo pač ljudje in redke izjeme samo potrjujejo omenjeno pravilo.

Če bi avtor omenjenega članka v vsej svoji kinološki karieri kdaj koli namenil vsaj nekaj časa usklajenemu organizacijskemu delu v krvosledništvu, bi vedel, da so vsi vodniki, ki se v Lovcu priporočajo za zasledovanje obstreljene divjadi, **potrdili, da so pripravljene delovati tudi zunaj meja svoje LD, ob vsakem letnem času in v vsakem vremenu.** To verjetno ne počnejo z že zdavnaj poginulimi psi ... Načelo objave temelji na rezultatih, ki jih je vodnik s svojim psom dosegel v prejšnjem letu in na teritorialni (območni) pripadnosti. Na vsakem območju, tudi kjer je na voljo več usposobljenih krvosledcev, je objavljen en sam vodnik. Vsi drugi, ki so vrnili izpolnjene dnevne iskanja, pa so objavljeni v posebnem spisku s polnim imenom, naslovom in telefonsko številko. Kdor bere kinološko rubriko v Lovcu, je to nedvomno že opazil.

Strinjam se s Svetčevo ugotovitvijo, da mora vsak vodnik, ki se s svojim krvosledcem poda na zasledovanje obstreljene divjadi, ravnati odgovorno in ukreniti vse potrebno, da pride do plena. Nesprejemljiva pa se mi zdi njegova trditev, da bi moral vodnik v primeru neuspeha nenajdeno divjad plačati. Celu ne morem verjeti, da to prihaja izpod peresa nekoga, ki se hvali s tolikšno krvosledniško prakso! Kaj pa sicer vodnik sploh dobi, če najde obstreljenega jelena, merjasca ali medveda, ki bi sicer zgnil v gozdu?

Nemške, avstrijske in madžarske statistike uvrščajo med različne krvosledce pse, ki jim vse izslediti več kot 60 % zasledovane divjadi! Vsakega primera pač le ni mogoče uspešno rešiti. Tega se zaveda že vsak povprečni lovec in toliko bolj bi se zato moral zavedati tudi tisti, ki se šteje za strokovnjaka na tem področju.

Nemalo me je zbudila Svetčeva kritika obstoječega Pravilnika za ocenjevanje dela po krvnem sledu. Tega smo na zboru sodnikov barvarjev, kjer naj bi sedeli vsi strokovnjaki s tega področja, sprejeli po obsežni strokovni razpravi z enim samim vzdržanim glasom. Naj zapišem, da ni bil nihče proti, niti avtor omenjene kritike! O tem obstaja zapisnik zбора! Mar ima Franc Svetec vse svoje kinološke kolege za nevedne bedake, sebe pa ...?

Prav tako me je zbudilo, kako ima odločno odklonilno mnenje o hanovskih in bavarskih barvarjih. Barvarji so res nekoliko svojstvena pasemska skupina, zato teh psov ne moremo meriti z metrom za terierja ali jazbečarja. Zaradi svojega izvora so to psi s posebnim značajem in temperamentom, ki terjajo izkušnost, strokovnost ter svojevrstne vzgojne in šolske prijeme. Pri tem uspeha ni mogoče doseči niti s silo, še manj s trdo roko, ki jo druge pasme morda lažje prenašajo. Končno pa v tako »nepotrebnih« letnih statistikah najdemo tudi podatek, da v Sloveniji z bavarskimi in hanovskimi barvarji izsledimo od 65 do 75 % obstreljene parkljaste divjadi in velikih zveri (medveda). Torej le niso tako »škart« blago, kot ga predstavlja avtor že omenjenega članka!

Morda bi bilo avtorjevo mnenje o teh pasmah drugačno, če bi izšolal in vodil nekaj več kot enega samega bavarskega in enega hanovskega barvarja. Zato naj končam z nasvetom, naj si vzame v roke tudi tujo literaturo, ki obravnava obe pasmi. Brez dvoma bo potem ugotovil, da o barvarjih še kdo drug kaj ve. Če ima težave s tujimi jeziki, naj si vsaj prebere Prešernovo pesem *Apel* podoba na ogled postavi.

Pa brez zamere!

Leo Fabiani

Delovna jesen v Društvu ljubiteljev ptičarjev

Društvo ljubiteljev ptičarjev (DLP) vsako leto namenja posebno pozornost izobraževa-

nju svojih vodnikov. Znova in znova se rojevajo nove ideje za tečaje, ki jih je iz leta v leto več.

Lansko izobraževalno 'jesen' smo pravzaprav začeli že sredi poletja, ko je bil avgusta na pobudo in pod vodstvom **Vojka Pirherja** organiziran pripravljalni tečaj za vsestransko uporabnostno preizkušnjo ptičarjev (VUP). Zanimanje in odziv vodnikov sta bila odlična kljub raz-

uveljavljen tečaj – **pripravljalni tečaj za jesensko preizkušnjo ptičarjev (JZP)**. Večinoma smo gostovali v loviščih LD Tomišelj in LD Ig, za kar obema družinama na tem mestu izrekam iskreno zahvalo. Pod vodstvom podpisane ter s Katarinino pomočjo je kar 10 tečajnikov pridobivalo in utrjevalo svoje znanje. Mnogi psi so šele na tem tečaju prvič prišli v stik z divjadjo, se učili

prvih vlečk in se srečali z delom v vodi, ki ga mora obvladati vsak uporaben ptičar.

Zadnji, za vodnike in njihove štirinožne pomočnike zelo pomemben tečaj je bil končan sredi novembra z izpitom **VP-1**. Potekal je že tretje leto zapored, in sicer pod vodstvom izkušenega inštruktorja **Davida Pogačnika**, tokrat z udeležbo 8 vodnikov. Tečaja se udeležujejo vodniki z

mladimi psi, poleženimi v letošnjem vzrejnem letu. Najmlajši pes je bil star šele nekaj več kot 5 mesecev. Glede na izvrstne rezultate smo prepričani, da sta zgodnja vzgoja in šolanje ključnega pomena za nadaljnje delo, saj vodniki pri svojih psih na tak način lahko odlično izkoristijo obdobje »vtisnjenja« (angl. imprinting) ter mladostne želje po učenju in sodelovanju z vodnikom.

Foto: K. Djaniš

Pod vodstvom inštruktorja Davida Pogačnika je potekal tečaj VP-1 za vodnike mladih ptičarjev.

Foto: K. Djaniš

Pripravljalni tečaj za jesensko vzrejno tekmo ptičarjev v lovišču LD Tomišelj in LD Ig

meroma kratkemu roku za prijavo. Tečaja se je udeležilo 7 vodnikov s svojimi psi, potekal pa je v lovišču LD Ljutomer. Organiziran je bil kot delavnica ob koncu tedna, na kateri so vodniki sistematično ponovili vse discipline, ki jih zajema ta najzahtevnejša ptičarska preizkušnja, in sicer pod strokovnim vodstvom. Glede na navdušenje vodnikov smo prepričani, da bodo tovrstni tečaji postali stalna praksa. Zato naj se Vojku še enkrat zahvalim za odlično voden tečaj lovce-kinologom, ki so veliko pripomogli k tehnični izvedbi tečaja, in LD Ljutomer za odstop lovišča.

Prvi vikend v septembru smo se s setri odpravili v Belo krajino, natančneje v Metliko, kjer smo ob že pregovornem gostoljubju Belokranjcev organizirali pripravljalni tečaj za poljsko preizkušnjo ptičarjev britanskih otokov (PPA). Največ zaslug za brezhibno organizacijo tečaja ima **Bojan Valenčič**, brez katerega izobraževanja vodnikov angleških ptičarjev nikakor ne bi mogli postaviti na tako visoko raven. Tečaj sem ob pomoči **Katarine Djaniš** vodila podpisana **Andreja Strajnar**, udeležilo pa se ga je 7 vodnikov. Navdušenje vodnikov lahko povzamemo v eno samo željo – da bi se prihodnje leto spet srečali!

Septembra pa je bil še eden, že

Foto: S. Volarič

Pripravljalnega tečaja za VUP ptičarjev v lovišču LD Ljutomer se je udeležilo 7 vodnikov.

Foto: S. Volarič

Za VUP ptičarjev je pomembna disciplina tudi prinašanje lisice čez ovire.

V Društvu ljubiteljev ptičarjev smo vedno bolj prepričani v našo vizijo, da je treba izobraževati vodnike (in ne le psos), če želimo prispevati k razvoju slovenske lovke kinologije. Zadovoljstvo naših vodnikov in njihova želja po znanju spodbujata vedno nove in nove ideje na tem področju. Že zdaj resno razmišljamo o dodatnih tečajih spomladi, s katerimi bi želeli dopolniti osnovno šolanje psos ptičarjev in poudariti njihovo uporabnost tudi na drugih področjih in načinih lova.

Andreja Strajnar,
DLP

Lovska preizkušnja za prinašalce

V jesenskem jutru, ko se začne dan prebujati in škorci še vedno iščejo polne vinograde, smo se vodniki, sodniki in preostali sodelujoči iz vrst organizatorja začeli zbirati pred lovskim domom na Polskavi. Naš namen ni bila trgatve, ne preganjanje škorcev iz vinogradov, ampak **prva uradna lovška preizkušnja za pse prinašalce (retrieverje)**.

Vsi sodelujoči smo se ob 8. uri, ko se je oglasil rog, postavili v polkrog. Vodja prireditve **Alojz Lorber** je pozdravil vse prisot-

ne, predstavil sodnike, vodnike, pse in napovedal potek prireditve. Za njegovimi besedami so sledili še pozdravi predsednika LKD Maribor, LD Poljskava ter predsednice Slovenskega kluba za retrieverje.

Že vrsto let je med vodniki, sodniki in drugimi ljubitelji retrieverjev tlela zamisel, da bi pripravili pravilnik o lovski preizkušnji za pse iz VIII./1 skupine FCI. Prevladovalo je splošno prepričanje, da je za lovsko preizkušeno psa premalo le opravljen PNZ. Tako preizkušen pes je skorajda še neuporaben za lov. Tekma za retrieverje (TP-R) je za marsikaterega psa pa tudi vodnika, ki prihajata iz nelovskih vrst, in tudi za marsikaterega lovca, prezahtevna. Že samo ime 'tekma' pove veliko. Lovska preizkušnja naj bi torej bila nekakšna vmesna stopnja med PNZ in TP-R-jem. S to opravljenjo preizkušnjo naj bi dobili tudi lovsko uporabnega psa, saj PNZ ne pozna dela po vlečki.

Kmalu se je iz zamisli rodil osnutek Pravilnika o lovski preizkušnji. Sledili so raznovrstni popravki, lepotni pa tudi strokovni. Ko je bil po mnenju sodnikov pravilnik že dovolj dodelan, je bila septembra lani neuradna preizkušnja. Takrat smo se zbrali pred istim lovskim domom. Čeprav je bila le preizkušnja, organizirana z namenom odpraviti določene pomanjkljivosti, ki bi se lahko pojavile, so vodniki med seboj zagrizeno tekmovali, sodniki pa strogo ocenjevali. Po končani preizkušnji ter izmenjavi mnenj smo vsi prisotni ugotovili, da nam primanjkuje takih preizkušenj. Pomembno je bilo, da na tej preizkušnji ni bilo kritik, pritožb, jeze in nesoglasij, ampak je vladal pravi kinološki duh, ki ga skoraj ne poznamo več (na žalost so za marsikoga pomembne le še »titule«, pridobljene na vse mogoče načine). Pravega kinološkega družinca in veselja pa je na žalost vedno manj oziroma skoraj izginja. A tokrat je bilo drugače. Vsi vodniki so vedeli, da tokrat ne bo priznanj ne diplom ne naslovov; nalogo so vzeli kot dober trening.

Po tekmi smo se sodniki ponovno zbrali, še enkrat podrobno pregledali pravilnik in ga končno sprejeli ter poslali v presojo KZS oziroma njenim strokovnim organom. Tam pa se je začel križev pot in romanje pravilnika iz KZS k sodnikom ... Tako je to trajalo vse do sredine septembra 2007, ko so ga strokovni organi KZS končno potrdili.

Da smo 29. 9. 2007 lahko organizirali lovsko preizkušnjo po novem pravilniku, velja zahvala predvsem predsedniku KZS **Denisu Kuzelju**, njegovemu podpredsedniku **Vidmarju** in predsednici Komisije za strokovna vprašanja pri KZS, **Bandurjevi**, da nekaterih sodnikov in vodstva SKR niti ne omenjam.

Po žrebanju štartnih številok so se vodniki razdelili v skupine in odšli na terene, predvidene za opravljanje lovske preizkušnje za

Prizori s prve lovske preizkušnje psov prinašalec

retrieverje (LPR). Pod budnim očesom sodnikov: **Antona Selinška**, **Andreja Emiha**, **Matjaža Roterja** in **Jožeta Velikonja** je preizkušanje trajalo vse do popoldanskih ur. Sodniki pa tudi vodniki s svojimi psi smo se začeli vračati na zborna mesta, nekateri z bolj, drugi z manj nasmehanimi obrazi. Ko smo sodniki seštevali točke, izpolnjevali obrazce ter razvrščali pse po rezultatih v nagradne razrede, so vodniki pripovedovali svoje izkušnje in dogodivščine na preizkušnji, ki so po njihovem mnenju botrovale uspehu ali neuspehu.

Na prireditve je bilo prijavljenih devet vodnikov s psi. Uspešno so jo končali le štirje. Najboljši med njimi je bil pes pasme gladkodlaki prinašalec (flat coated retriever) **Josh Black Wind Of Varaždin**, lastnika in vodnika **Karola Karbe** iz Ljutomera, ki je dosegel polno število točk in si tako zasluženo priboril prvo oceno. Sledili so labradorka **Fina** vodnika **Jožeta Baumana** s 180 točkami, labradorka **Rina** iz Gajk vodnika **Jožeta Štebiha** s 173 točkami in pes **Lan** vodnika **Dejana Sobočana** s 139 točkami.

Pred slovesom smo z veseljem ugotovili, da je preizkušnja potekala v pravem kinološkem duhu, brez preprirov in prerekanj, kar naj bi bil v prvi vrsti tudi cilj te in podobnih prireditev, ki so namenjene predvsem psom, na kar pa nekateri največkrat pozabljajo.

Jože Velikonja

32. mednarodna tekma barvarjev treh dežel: Avstrije, Slovenije in Italije

Tradicionalna tekma barvarjev treh dežel (Avstrije, Italije in Slovenije) je bila letos 20. in 21. oktobra v Avstriji v pogorju Visoke Ture v dolini Pöllatal. Vzrejna komisija za barvarje je ekipo za udeležbo na tej prireditvi sestavila iz dveh najbolje uvrščenih vodnikov s hanovskim in bavarskim barvarjem na naši državni uporabnostni preizkušnji v lovišču LD Cankova. Tako sta bila v ekipi vodnik **Radoš Burnik** z bavarsko barvarko **Drino** (iz LKD Idrija) in vodnik **Marjan Kodrun** s hanovsko barvarko **Ajko** iz LKD Koroške. Poleg tekmovalne ekipe smo se tekmovanja udeležili tudi trije kinološki sodniki, in sicer **Bojan Deberšek**, **Mirko Stražisar** in **Jože Rus**. Tekma je potekala po pra-

vilniku Avstrijske zveze za krvosledce za samostojno tekmovanje po umetnem krvnem sledu brez spremstva sodnika.

Lovišče, v katerem je bilo tekmovanje, leži v visokogorju, vse krvne sledi pa so bile položene od 1.300 m do 1.600 m nadmorske višine v zelo strmih pobočju v gozdnatih sestojih macesna in smreke z dokaj dobro zastopnostjo jelenjadi, gamsa in druge visokogorske divjadi.

Ko smo v soboto, 20. oktobra, dopoldne prispeli v lepo alpsko dolino, v kraj St. Peter ob Rennweg am Katschberg, nas je po pobočjih pričakala rahla belina prvega snega, kar je bil slab obet za izvedbo tekme. Po izkazani dobrodošlici in opravljenih formalnostih so sodniške ekipe odšle polagat krvne sledove, med tem pa je dokaj čemerno sonce le stopilo belino na prisojnih pobočjih. Vsi sledovi so bile položeni z gamsjo krvjo in odtisom dveh gamsjih parkljev, vpetih v lesene »polagalne čevlje«. Na koncu vsakega sleda je bil položen mrtev gams.

Zvečer je prireditelj v dvorani vaške gostilne organiziral družabno srečanje s svečano večerjo, kjer je bila urejena tudi razstava lovskih trofej in divjadi tamkajšnjega lovišča. Prikazali so tudi izredno lep videoposnetek – predstavitev lovišča z vsemi značilnostmi in divjadjo v njem.

V nedeljo zjutraj se je po zboru vseh udeležencev, manjši slovesnosti in opravljenem žrebanju sledov takoj začelo ocenjevanje odložitve psov, kar sta oba naša tekmovalca izvrstno opravila, brez odbitnih točk, kar je bil dober obet tudi za nadaljnje tekmovanje. Vodnikoma smo sodniki svetovali še zadnje napotke za pravilno in uspešno delo, organizator pa je vsakemu izročil še dolgo planinsko palico za zanesljivejšo oporo na strmih pobočju ... in odšli smo vsak k svojim nalogi.

Dopoldne je blago jesensko sonce obsijalo prisojna pobočja in ublažilo precej hladen veter, ki je vlekel s severa. Tako nas ni preveč zeblo, ko smo čakali na vodnike, ki naj bi prišli po položenih sledovih v dolino. Po prihodu vseh vodnikov, ki so s psom prišli do konca sleda, in po doseženih časih smo kmalu presenečeni ugotovili, da sta naša vodnika uvrščena na 1. in 2. mesto. Kako pomembno je bilo poleg tega dejstvo, da oba naša vodnika prihajata iz gorskih lovišč in da sta večča iskanja na takem zahtevnem terenu!

Foto: R. Burnik

Naša vodnika, ki sta zasedla najvišji mesti: Marjan Kodrun z Ajko in Radoš Burnik z Drino, v ozadju pa stojijo naši kinološki sodniki: Mirko Stražičar, Bojan Deberšek in Jože Rus.

Po kosilu in lovski maši v počastitev sv. Huberta, ki je bila pri gorski kapeli, sta bila v lovski koči zaključni del prireditve in razglasitev rezultatov.

Rezultati:

- DRINA** bavarski barvar, vodnik **Radoš Burnik** (SLO) – 160 točk, I. n. r.;
- AJKA** hanovrski barvar, vodnik **Marjan Kodrun** (SLO) – 155 točk, I. n. r.;
- BIELA** bavarski barvar, vodnik **Jozef Unterköfler** (A) – 152 točk, I. n. r.;
- GRÄFIN** hanovrski barvar, vodnik **Reinhard Gratzl** (A) – 144.5 točk, I. n. r.;
- TOY** hanovrski barvar, vodnik **Diego Vassalli** (I) – 126 točk, II. n. r. in
- STELLA** bavarski barvar, vodnik **Enrico Scarian** (I) – 118 točk, II. n. r.

Ekipno: 1. Slovenija, 2. Avstrija, 3. Italija.

Ob prelepih zvokih lovskih rogov je slovenska ekipa prejela čestitke za izreden uspeh, ki je bil še toliko večji, saj je bil dosežen v tujini, z največ točkami in v zelo slabih vremenskih ter terenskih razmerah. Uspeh je vsekakor rezultat pravilne izbire izkušenih vodnikov in ustrezno izšolanih psov za takšno preizkušnjo. Po razglasitvi rezultatov je sledilo prijetno druženje, ki je poleg izmenjave strokovnih izkušenj tudi glavni namen tradicionalne prireditve.

Organizator tekme, Avstrijska zveza za krvosledce, je prireditve organizirala zelo profesionalno in z odlično organizacijo. Naslednja, 33. tekma barvarjev treh dežel bo prihodnje leto v Italiji.

Iskrene čestitke obema našima vodnikoma za izjemen uspeh in več kot izvrstno zastopanje naše države.

Jože Rus,
kin. sodnik

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLt):

O: 4/I, m: 5/I, 26. 9.,
Jaka Logar,
Pod bregom 2,
2380 Slovenj Gradec.
O: 5/I, m: 5/I, 30. 12.,
Zmago Brajdič,
Gazice 26, 8263 Cerklje ob Krki.

Res. jazbečarji (SLRJR):

O: 5/I, m: I/I, 12.1.,
Robert Fajs,
Kraigherjeva ul. 16/a,
3000 Celje.

Hanovrski barvarji (SLRHb):

O: 5/III, B, m: 5/I, B, 4. 1.,

Vesna Seršen,
Mlinska 20, 9224 Turnišče.

Angleški špringer španjelji (SLRšš):

O: 5/I, m: 5/I, 4. 1.,
Darinka Petelinc,
Sela 120, 8257 Dobrova.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

serci:
O: 5/I, m: 5/I, 11. 1.,
Jure Škulj,
Dolenji Lazi 41,
1310 Ribnica.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovška optika

Prodaj naslednje rabljene puške: enocevno **prelamačo** znamke Bock, osemkotna cev, kal. .308 Win., z menjalno cevjo, kal. .270Win.; enocevno **prelamačo**, znamke Steh, kal. 6 x 62 R Freres, optika Swarovski 6 x 42; dvocevno **bok risanico** Borovnik, kal. 7 x 65 R / 7 x 65 R, z menjalno cevjo, kal. 16/16, optika Zeiss Diavari 2,5 – 10 x 50; dvocevno **bock risanico** Blaser, kal. 5,6 x 50 R Mag./30 R Blaser, optika 2,5 – 10 x 56 Swarovski; **dvocevno bock risanico** Baikal, kal. 9,3 x 74 R/9,3 x 74 R, optika Bushnell Hologsight; **dvocevno risanico brezpetelinko**, kal. 9,3 x 74 R – 9,3 x 74 R, optika 1,5 – 6 x 42 CB Kahles; **kombinirano risanico brezpetelinko**, kal. 8 x 57 R 360 – 16, menjalne cevi 16 – 16; **kombinirano bok puško** Brno -ZH, kal. 7 x 57 R /16, z menjalnimi cevmi 16/16, optika 4 x 32 Zeiss-Jena; **repetirno risanico** ročne izdelave, kal. 8 x 68 S, optika 2,5 – 10 x 50 CB Kahles; **repetirno risanico** Steyr-Mannlicher Ultra Light, kal. 243 Win., optika Swarovski 8 x 50; **repetirno risanico** Steyr-Mannlicher Classic, kal. .300 Win. Mag., optika Victory Diavari 2,5 – 10 x 50 Mil Dot; **repetirno risanico** Bock Kranj, kal. 6,5 x 57, optika Swarovski 8 x 56; **repetirno risanico** Blaser R 93 Luxus, kal. 300 Win. Mag., optika Swarovski 3 – 12 x 50; **repetirno risanico** Mannlicher-Schönauer, kal. 6,5 x 54 M.Sch., optika 4 x 32 Zeiss; **repetirno risanico** Brno, kal. 300 Win. Mag, optika Meopta 6 x 42; **repetirno risanico** Mauser, kal.7 x 64, optika 4 x 32 Vega; **repetirno risanico** CZ, kal. .30-06, optika 4 x 32 Kahles, in **polavtomatsko risanico** Browning Short Track, kal. .308 Win.

Prodaj tudi naslednje optične pripomočke: spektiv Swarovski 30 x 75 CTC; optično piko Bushnell Hologsight; str. daljnogled Swarovski 1,5 – 6 x 42 PVI-Circle Dot in str. daljnogled Kahles 1,5 – 6 x 42 CB. **Tel.: 031/379-795 in 031/389-020.**

Kupim kombinirko, kal. 20/ krogelni kaliber do največ 6,5. **Tel.: (02)332-34-43 ali 041/212-057.**

Prodaj boroveljsko tricevko, kal. 16 – 16 /7 x 65 R, s str. daljnogledom Zeiss – Diavari 1,5 – 6 x 42. Cena 4.200 €. **Tel.: 041/678-046.**

Ugodno prodaj nov, kakovosten **dvogled** 8 x 36, po vojaškem standardu (zeleno gumiran, odporen proti udarcem, vodi, zameglitvi). **Tel.: 041/315-720.**

Prodaj kombinirko Frankonia-BBF95 (baskilo Blaser, cevi Brno), kal. 12 /30- 06, staro 5 let, s str. daljnogledom Meopta 1,5 – 6 x 42 (Blaser montaža, snemljiva), star 1 leto. Cena 1.650 €. **Tel.: 031/39-39-93.**

Prodaj karabinko, kal. 7 x 57, s str. daljnogledom Bushnell

1,75 – 5 x 32 (Suhlova montaža). **Tel.: 041/791-982.**

Prodaj novo risanico CZ, kal. .30 – 06. **Tel.: 051/660-821, Boris.**

Prodaj daljinomer znamke Bushnell (400 m). Cena po dogovoru. **Tel.: 031/272-580.**

Prodaj pištolo CZ, M 70, kal. 7, 65 mm. Cena 200 €. **Tel.: 040/796-713.**

Prodaj enocevno risanico – prelamačo, kal. 6 x 62 R Freres, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42. **Tel.: 051/303-165.**

Prodaj menjalne cevi za češko bokarico, kal. 7 x 57 R/12. **Tel.: (01) 427-25-83.**

Prodaj enocevno risanico – prelamačo Krighof, kal. 6,5 x 57 R, z menjalno cevjo .22 Hornet (na obeh je montiran str. daljnogled) 4 x 32 Kahles. **Tel.: 041/857-223.**

Kupim rabljeno karabinko, kal. 7 x 57. **Tel.: 041/857-223.**

Prodaj naslednje orožje: kombinirko Brno ZH 308, kal. 12/7 x 65 R; **kombinirko** Sauer & Sohn, kal. 16/8 x 57 IRS; **rusko šibrenico** Toz, kal. 12/12 (70); **šibrenico** Bernandeli, kal. 12/12 (70); **polavtomatsko risanico** Remington, kal. .308 Win.; **karabinko** Steyr – Mannlicher Luxus, kal. .30 – 06, **pištolo** CZ 75B, kal. 9 mm in **pištolo** Walther Ulm, kal. 7,65 mm. **Tel.: (03) 588-13-83 ali 041/690-051.**

Prodaj dvogled Swarovski SLC 10 x 42 WB. Cena 850 €. **Tel.: 041/791-982.**

Prodaj risanico – prelamačo, kal. .308 Win. Puška je nova, kopito in kopišček izdelana po naročilu, sprožilec natančno nastavljen. **Tel.: 051/332-567.**

Prodaj boroveljsko bok tricevko, kal. 16/6,5 x 57 R / .22 WMR, z variabilnim str. daljnogledom Zeiss M 3 – 12 x 56 (Suhlova montaža). Puška je stara 3 leta. **Tel.: 041/ 727-881.**

Prodaj pištolo CZ, kal. 9 mm, malo uporabljena. **Tel.: 031/380-448.**

Kupim vložno cev, kal. .22 Mag., za šibreno cev, kal. 16. **Tel.: 031/ 380-448.**

Prodaj str. daljnogled Kahles Helia C, 10 x 50. Daljnogled je nov, izredno kakovosten. Cena 800 €. **Tel.: 031/ 800-905.**

Prodaj vložno cev, kal. Hornet, za šibreno cev, kal. 16. **Tel.: 041/829-108.**

Prodaj vojaško mauserico, dolge izvedbe, kal. 7,9 mm (Wermacht) in **kratko lovsko karabinko** kal. 8 x 57 IS s str. daljnogledom 3,5 – 10 x 50 IR. Vse je odlično ohranjeno. **Tel.: 051/601-935.**

Prodaj kratko risanico – repetirko, kal. .243 Win., s str. daljnogledom Swarovski AV 4 – 12 x 50, ter **repetirko** kal. 6,5 x 57 (zasučna EAW montaža), s str. daljnogledom Swa-

rovski 8 x 56. Obe puški sta novi ter narejeni po naročilu. Tel.: 041/490-187.

Prodaj pištolo Mauser C-96, s koptom, dobro ohranjena, primerna za zbiralca. Tel.: (01) 436-73-87, zvečer.

Prodaj pištolo in revolver. Tel.: 041/500-200.

Prodaj kombinirko Rauchenwald, kal. .243/16, s str. daljnogledom Kahles 6 x 42 in risanico – repetirko, kal. 6,5 x 57, s str. daljnogledom Kahles 6 x 42 (polno olesje). Tel.: 031/695-280.

Prodaj češko bokarico, kal. 12/7 x 57 R, z menjalnimi cevmi, kal. 12/12. Montiran je str. daljnogled Zeiss 4 x 32. Tel.: 041/524-013.

Lovski psi

V leglu **nemških kdl. ptičarjev** (ch. Edessa Adin dom – Orpheus KS v. Innviertel), poleženih 18. 11. 2007, sta na voljo **še en pes in ena psička**. Tel.: 041/484-242, Andreja Strajnar.

Prodaj 4,5 leta staro nemško lovsko terierko z vzrej-

no oceno 4/I in njenega mladica, starega 5 mesecev. Tel.: 031/322-212.

Prodaj brak-jazbecarja, poleženega 20. 6. 2006, z opravljenim PNZ, odličnega za lov na divje prašiče. Tel.: 041/209-012 ali (03) 572-52-92.

Za paritev imam na voljo izredno kakovostnega lovskega terierja z oceno 5/I; oče: Blitz od Vlašiča, medn. šampion, 5/I; mati: Cana 5/I, KS. Pes izhaja iz vzrejne linije delovnih prednikov. Odlikuje ga miren, a oster značaj. Izkazal se je že pri delu po KS in na divje prašiče. Peter Sošterič, Veternik 24/A, 3260 Kozeje; tel.: 031/802-965.

Prodaj psičko pasme slovaški kopov, staro 7 mesecev, odličnih staršev po telesu in v delu. Tel.: 041/406-471.

Prodaj brak-jazbecarje, stare 5 mesecev (samčka in samičko), odličnih staršev. Tel.: 040/857-986.

V psarni Suhorobarski imamo naprodaj mlade brandl brake (leglo 28. 11. 2007), potomce psičke Adare, z osvojenimi 4 naslovi šampionke, po opravljeni državni tekmi gonivcev in krvosledcev, ter očeta, plemenjaka, iz vzrejne linije Blegoške (BSG - 2000 Tulln). Mladici bodo primerni za oddajo po 20. januarju. Andrej Zabukovec, tel.: 041/704-836.

Prodaj mlade hanovrske krvosledce. Tel.: 040/372-493, Plesnik.

Drugo

Gumbi (okrogli, treh dimenzij) iz **jelenje roževine**, za lovske kroje, jopiče in lovske srajce. Izdelam vam jih po želji. Anton Intihar, Kamnik pod Krimom 8/a, 1352 Preserje. Tel.: (01) 363-12-93.

Prodaj navadno jelenjad in damjake. Cena po dogovoru. Tel.: 051/363-959.

Prodaj košute navadne jelenjadi in damjače košute. Tel.: 041/583-618.

Prodaj več lestencev iz jelenjih in damjačjih vej rogovja. Informacije na URL naslovu: <http://www.bolha.com/oglas2349856>.

Izdelam vam zimske ptičje krmilnice in umetne valilnice za ptice duplarice (več vrst) ter **montiram lovske trofeje** na naravne podložne deščice. Tel.: (01) 895-15-96.

Izdelam gamsove čope (tudi divji prašič, jelen, jazbec).

ZVEŽEMO
Vam letnik
revije
Lovec.

KNJIGOVEZNICA
Jaka Zdešar, s.p.
Vrhovci VI/1, 1000 Ljubljana
GMS: 041/326-351

JANUAR					
Datum	Luna	Sonce		zora/mrak (navt.)	
		vzide	zaide	začet.	konec
1. To	1:04	11:43	7:44	16:26	6:31 17:39
2. Sr	2:10	12:02	7:44	16:27	6:32 17:40
3. Če	3:17	12:25	7:44	16:28	6:32 17:41
4. Pe	4:23	12:53	7:44	16:29	6:32 17:42
5. So	5:28	13:30	7:44	16:30	6:32 17:43
6. Ne	6:28	14:17	7:44	16:31	6:32 17:44
7. Po	7:21	15:14	7:44	16:32	6:32 17:45
8. To	8:04	16:20	7:44	16:33	6:31 17:46 ☺
9. Sr	8:38	17:32	7:43	16:35	6:31 17:47
10. Če	9:05	18:45	7:43	16:36	6:31 17:48
11. Pe	9:28	19:59	7:43	16:37	6:31 17:49
12. So	9:47	21:13	7:42	16:38	6:31 17:50
13. Ne	10:05	22:27	7:42	16:39	6:30 17:51
14. Po	10:23	23:43	7:41	16:41	6:30 17:52
15. To	10:42	-----	7:41	16:42	6:30 17:53 ☺
16. Sr	11:06	1:01	7:40	16:43	6:29 17:54
17. Če	11:34	2:22	7:40	16:45	6:29 17:55
18. Pe	12:12	3:44	7:39	16:46	6:28 17:56
19. So	13:03	5:02	7:38	16:47	6:28 17:58
20. Ne	14:07	6:10	7:37	16:49	6:27 17:59
21. Po	15:24	7:04	7:37	16:50	6:26 18:00
22. To	16:44	7:45	7:36	16:52	6:26 18:01 ☺
23. Sr	18:04	8:14	7:35	16:53	6:25 18:02
24. Če	19:20	8:38	7:34	16:54	6:24 18:04
25. Pe	20:32	8:57	7:33	16:56	6:24 18:05
26. So	21:42	9:14	7:32	16:57	6:23 18:06
27. Ne	22:48	9:30	7:31	16:59	6:22 18:07
28. Po	23:55	9:47	7:30	17:00	6:21 18:09
29. To	-----	10:05	7:29	17:02	6:20 18:10
30. Sr	1:02	10:26	7:28	17:03	6:19 18:11 ☺
31. Če	2:09	10:52	7:27	17:05	6:18 18:13

Informacije po tel.: (04) 51-41-181 ali 041/ 819-231, Basaj.

Izvezem vam logo vaše LD na lovsko srajco, kapo, jakno, nahrbtnik ipd. Tel.: 041/637-190.

Prodaj ustrojene kakovostne kožuhe lisic za žensko jakno. Tel.: 041/844-662.

Društvo ljubiteljev ptičarjev

želi vsem svojim članom, prijateljem ter lovskim in kinološkim tovarišem srečno, zdravja in uspehov polno novo leto 2008; predvsem pa mnogo prijetnih in nepozabnih trenutkov v naravi s svojimi štirinožnimi prijatelji.

OPOZORILO

pri jemanju vzorcev krvi uplenjenim divjim prašičem!

V letu 2008 bodo lovskim družinam plačani le za nadaljnjo raziskavo uporabni vzorci odvzete krvi divjih prašičev, zato bi lovce radi še posebej opozorili, na kaj morajo biti pozorni pri jemanju vzorcev krvi!

- Spremni dopisi naj bodo v celoti izpolnjeni natančno in čitljivo.
- Epruvete je treba oštevilčiti, če so poslani vzorci več divjih prašičev z enim spremnim listom (zaradi zanesljivejšega evidentiranja naj bi imel vsak vzorec tudi svoj spremni dopis).
- Odvzeta kri iz prsne votline, ki je onesnažena (nesnaga, koščki pljuč, maščoba ipd.), je neuporabna, zato se skušajte izogniti jemanju krvi iz prsne votline.
- V takih primerih poskušajte vzeti kri iz žile.
- Epruveto napolnimo do 3/4 (pod zamaškom naj bo za prst praznega prostora).
- Kri iz brizge vlivamo previdno v epruveto, po možnosti brez uporabe igle, da ne poškodujemo krvnih celic.
- Zamaški morajo ostati čisti (umazani s krvjo ne tesnijo in izpadajo).
- Napolnjena epruveta naj stoji pokonci (stojala).
- Pri transportu vzorce zaščitite pred mrazom (vzorci ne smejo zmrzniti!) in močnim stresanjem.
- Pri transportu krvi v hladilni torbi se epruveta ne sme dotikati hladilnega bloka v torbi.
- Vzorce posredujte naprej čim hitreje, po možnosti vsaj 24 ur po odvzemu.
- Vsak spremni dopis ima na hrbtni strani najnujnejše informacije o načinu odvzema vzorca krvi in navedene naslove ustanov, ki sprejemajo vzorce.

Mitja Kersnik, strokovna služba LZS

Vir: doc. dr. Gorazd Vengušt, Nacionalni veterinarski inštitut
Simulacijska vaja KLASIČNA PRAŠIČJA KUGA, Radenci, december, 2007.

Vrhuška kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI DALJNOGLED 7 X 42 WP

- vrhuška kakovost slike
- izvestna vidljivost v mraku
- široko vidno polje
- polnjen z dušikom
- natančna nastaviteljivost
- 10-letna garancija
- cena: **207,00 €**

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

Aprila na velikega petelina v Rusijo za 1.490 €
 7 dni s 5 dnevi lova (1 : 1) ter odstrelom 1 velikega petelina in ključačev. Doselej 100 % uspeh. Dodaten odstrel: ruševca 250 €.
Zagotovo uspeha: če ne pridete do strela na velikega petelina, vam povmemo 400 €!
 In še: Pri prijavi do 15. 1. 2008 je odstrel 1 ruševca brezplačen.
TURČIJA: 7 dni s 5 dnevi lova, 3-5 pogonov na dan, prevoz po lovišču, polni penzion za pavšalno ceno 1.990 €. Termin lova je 28. 1.-3. 2. 2008. Ni doplačila za odstrel merjascev v medalji.
Bizon: 3 dni lova (1 : 1) v lovišču v Južni Dakoti (ZDA) vključno z odstrelom trofejnega bizona za 2.995 €. Termin lova: do konca februarja.
 Lov s pogon na divje prašiče v državnih in koncesijskih loviščih na Hrvaškem po pavšalni ceni 150 €/dan. Ni doplačila za odstrel merjasca!
Safari v Južnoafriški republiki: 6 dni v lovišču s polno oskrbo, 5 dni lova v savani (Karoo) ter odstrelom 3 glav divjadi (belorepi gnu, blesbok ali mountain reedbok ter springbok) za ceno 2.290 €. Možen dodatni odstrel 6 vrst divjadi po ceniku. Sezona lova je do oktobra.

Pasat, d.o.o.
<http://www.pasat.si> > tel.: 01/428 37 40 > GSM: 041/728-143
 > faks: 01/428 37 44 > e-pošta: info@pasat.si

interclass
 servis in prodaja vozil
 Gorjupova 1, Ljubljana - VIČ
 (01) 2000 940, 031 834 000
www.interclasscars.si

Mazda
VOLVO
 Ugodnosti za člane LD.

TEHNOOPTIKA
 SMOLNIKAR, d.o.o.

1000 Ljubljana, Novi trg 2
 tel. +faks: 01 426 32 72
 e-mail: tehnootika@siol.net
www.tehnootika-smolnikar.si

SERVIS
 DALJNOGLEDI - SPEKTIVI
 NIKON - SWAROVSKI
 MEADE - BRESSER - ZEISS

NOČNA OPTIKA
 IZJEMNA PONUDBA

Dedal-NV
 Najugodnejša ponudba izdelkov nočne optike Dedal-NV in SERVIS!
 EDINI ZASTOPNIK IN PRODAJALEC NOČNE OPTIKE Dedal-NV ZA SLOVENIJO:
ART TRGOVINA
 FRANC GORZA S.P.
 Škrabčev trg 4, 1310 Ribnica
 T: 01 8364 564
 F: 01 8369 054
 GSM: 041 695 270
 e-mail: fgorza@siol.net

Hubertus Club d.o.o.

Ljubljana
 Ribji trg 3
 Tel.: 01/421 41 90
 Faks: 01/421 41 91
 GSM: 041/618 610
 E-mail: hubertus.club@siol.net

NAMIBIJA
 PAKET 11-DNEVNEGA POTOVANJA s poletom, prevozi, bivanjem in hrano, organizacijo lova ter VKLJUČENIM ODSTRELOM SEDMIM KAPITALNIH TROFEJ (vel. kudu, oriks, svinja bradavičarka, hartebeest, springbock, šakal in samica ene trofejne antilope)
 All inclusive Ljubljana - Ljubljana 4.995 €

...

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA
 11-dnevni safari
 All inclusive Ljubljana-Ljubljana 2.490 €
 Ugodni odstrel: impala 200 €; blesbuck 180 €; svinja bradavičarka 200 €; bushpig 250 €; springbuck 200 €
 Lechwe, Nyala, Reedbuck, Tessebe, Waterbuck, Gnu ...

...

NOVA ZELANDIJA
 spomladi 2007 Vam ponujamo lov na kapitalne: JELENA, VAPITIJA, SIKA, ZAMBAR in RUSEGA JELENA, THARA, GAMSA, OVCO ARAPAWA, NOVOZELANDSKO DIVJO KOZO, NOVOZELANDSKEGA KENGURUJA WALLABY ter VODNO PERJAD.

KROJASTVO

Slavnostne lovske kroje, srajce (tudi z dolgimi rokavi), telovnike, hubertus plašče in pelerine izdelujemo po meri.

ROŽMAN

Branko Rožman, s.p.
 Erjavčeva 5, Brežice
 GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
 e-pošta: krojastvo.rozman@siol.net

STRELNI DALJNOGLEDI ANGLEŠKE FIRME HAWKE

Velika izbira strelnih daljnogledov z osvetlitvijo ali brez. Daljnogledi so polnjeni z dušikom, so odporni proti odsunu in imajo 5-letno garancijo.

ME 7x44 W 164,83 €
 ME 7,5-8x44 W 188,62 €
 ME 3,5-10x40 W 224,09 €

Informacije in naročila BELUGA, d.o.o. Ljubljana; Tel: 01 25 10 880 ali 041 72 60 11

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI SPEKTIV SANJU 15 - 45 x 60 WP

Izvršna vidljivost v mraku • vrhunska kakovost slike • polnjen z dušikom
 dolžina: 33 cm • teža: 960 g • neoprenska torbica

CENA:
270,80 €

Beluga, d.o.o. • Ljubljana
 Naročila in informacije: 01/ 25 10 880 ali 041/ 72 60 11

B-O-C-K

*puškarstvo
 louska in ribiška trgovina*

Podjetje za izdelavo in prodajo lovskega orožja, Dražgoška 2,
 4000 Kranj, Tel.: 04/202-33-20, Faks: 04/202-60-00,
 Email: bock.kranj@siol.net, Url: www.bock.si

KOSTANJ, d.o.o.
 Medlog 63
 3000 CELJE

ODKUPUJEMO:
 – BOROVO HLODOVINO IN HLODOVINO
 DRUGIH IGLAVCEV TER LISTAVCEV
 – BIOMASO

NUDIMO VAM:
 – PELETE IN SEKANCE ZA OGREVANJE

Za dodatne informacije pokličite na
 tel. št. 041/639-885, Marko Mirnik.

Pri nas vemo,
 kaj lovci potrebujejo!

že od **14.300 EUR**
3.427.000 SIT

4x4+reduktor

SUZUKI Avtohisa Jordan - Škofljica • 01/366 63 48 • www.avtohisa-jordan.si

ULTRA, D.O.O.
 REČICA OB SAVINJI

KAMENA SOL
 (kosi od 1 do 5 kg)
 in **KORUZA**
 NA ZALOGI

Za naročila pokličite:
 03-839-0120 ali
 040-677-046.

OPTIČNE PIKE

Optične pike so namenjene za hitro
 streljanje in za streljanje
 v razmeh slabše vidljivosti.

Optična pika 2. generacije
 Povečava

dolžina 102 mm, teža: 325 g,
 4 velikosti mrežne pike, 7 jakosti
 osvetlovanja, spizna cena:
108,50 €

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

MAXXIS Pnevmatike **4x4**

INFORMACIJE PRI VAŠEM VULKANIZERJU
 ALI PO TELEFONU (01) 759 15 00

FAMM COMMERCE, d.o.o.
 Obrtna cona Logatec 10A

www.fammcommerce.si
 info@fammcommerce.si

MA-SW MA-8060 radial MA-754 MA-751